

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	K 24—	celo leto	K 22—
celo leto	12—	pol leta	11—
pol leta	6—	četrt leta	5-50
četrt leta	2—	na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	K 25—	celo leto	K 30—
celo leto	13—	pol leta	12—
pol leta	6-50	četrt leta	5-50
četrt leta	2-30	na mesec	1-90

za Nemčijo:

celo leto K 30—

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravništvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Za svobodni tisk.

Gospodarski in politični razvoj našega časa je predrugačil vse razmere in je zapodil med staro šaro tudi tiste avtoritete, ki so stoletja vladale nad narodi in jim ukazovale, kako morajo živeti in trpeti in kaj smejo misliti in hoteti. Te avtoritete, ki svoje moči niso zajemale iz ljudskega zaupanja, niti iz gospodarske sile, sicer se niso izumrle, ponekod igrajo celo še veliko vlogo, toda vsa njihova veljava sloni na trhljen podlagi. Moč je prešla v roke ljudskih mas, ki jo izvršujejo po organizacijah velikih, sloga in na te organizacije se opirajo tisti mogočni posamezniki, ki vladajo dandanes, če ne še države same, pa njihovo prebivalstvo. Ti novi kralji — pomisliti je treba le na voditelje velikih premogarskih in železniških družb, parobrodskih podjetij in bank, ki vodijo na tisoče in tisoče delavcev in uradnikov in razpolagajo z ogromnimi milijoni, dalje na velike politične in socialne stranke itd. — imajo večjo moč, kakor so jo kdaj imele največje avtoritete, a ta njihova moč je omejena in je odvisna od zaupanja mas, od zaupanja tistih, ki so jih sebi postavili na čelo.

Cerkvena avtoriteta gine, kakor sneg, če posije nani toplo sonce. Vpliv cerkvenih funkcijonarjev pada celo v deželah agrarnega proletarijata, kakor na Slovenskem, kaj šele v deželah z modernim gospodarstvom. Volja cerkvenega uradnika je morda še povelje za ubogo paro, ki se ji pravi — slovenski kmetič, a sicer že ne šteje dosti ali celo nič.

Na mesto volje avtoritet je stopila volja mase, ki je disciplinirana v organizacijah in ki svoje zahteve izraža po zaupnikih teh organizacij. To vidimo v vseh modernih državah in pojavlja se tudi pri nas. Klerikalna stranka je že davno spoznala, da je vpliv cerkvenih avtoritet minljiv in da ga bodo valovi življenja sčasoma odnesli. Te ostanke svoje avtoritete izkorišča sicer z vso brezobzirnostjo in se ima temu v prvi vrsti zahvaliti za svoje uspehe, toda že davno je začela računati s tem, da se mora prilagoditi novim razmeram in ustvariti primerno nadomestilo za vpliv cerkvenih avtoritet.

To nadomestilo je organizacija. Priznati se mora, da so se klerikalci veliko trudili, da bi ustvarili krepko organizacijo, ki naj mase ljudstva priklene na duhovščino. Ustanovili so nebroj takih organizacij: gospodarskih, političnih, socialnih in cerkvenih in izobraževalnih, da bi trdno zamrežili ljudske mase in v njih ustvarili kolektivno voljo, kakor jim je potrebna za njihove namene. Če te organizacije ne uspevajo tako, kakor so snovateli pričakovali, ni to krivda organizacij samih, nego razmer in posameznih oseb. Ideja sama je bila vsekako prava.

Med najmočnejša in najizdatnejša sredstva, ustvarjati v ljudskih masah enotno voljo, spada vsekako časopisje. Nobena organizacija na svetu ni tako močna in tako dobra, da bi mogla vsak dan o vsakem vprašanju vsakega posameznega člena podučiti in mu vcepiti naziranja dotične stranke. Časopisje je močnejše kakor so vse organizacije. Časopisje stopa dan na dan pred mase in jih uči in navaja k spoznavanju dogodkov ter paralizira vplive voditeljev in agitatorjev. Ne shodi, ne družvena zborovanja, ne cerkveni govori ne morejo tako vplivati na ljudske mase in na njih mnenje, kakor časopisje, in čim bolj je kak časopis razširjen, čim več ljudem pride v roke, tem večja je njegova moč.

Klerikalizem pozna moč časopisja bolje kakor kdorkoli drugi. Tiskarska umetnost je bila tista sila, ki je preobrazila ves svet. Še danes bi vladala nad svetom tema klerikalizma in vse naše gospodarske, kulturne in socialne razmere bi bile še srednjeveške, da ni tisk raznesel nove ideje in ngladil pot vsemu napredku ter svetil narodom skozi noč življenja in nove razmere. In kdo ve, kako bi se še danes razvile razmere, če bi ne bilo časopisja.

Veliko svetovno časopisje ni klerikalno. Zaman se mednarodni klerikalizem trudi, da bi temu časopisju izpodkopal tla in mu ustvaril kaj enakovrednega.

Vsi taki poskusi so se še izjalovili, na Nemškem kakor na Francoskem in na Italijanskem ter tudi v Avstriji.

Kakor v vseh drugih deželah in državah s katoliškim prebivalstvom,

se trudi klerikalizem tudi pri nas Slovencih, da bi izpodrinil in ubil vse časopisje, ki ne služijo njegovim namenom, in zadušil vso literaturo, ki ne pospešuje klerikalnih ciljev. To prizadevanje je navsezadnje umljivo. Klerikalci hočejo imeti slovenski narod na verigi in ker je pri tem odločilno mišljenje mas, hočejo vse odstraniti, kar bi moglo v protiklerikalnem zmislu vplivati na te mase. Želja klerikalcev je, naj izve ljudstvo samo to, kar je klerikalizmu v prid, naj vsako zadevo presoja tako, kakor to kaže klerikalizmu, naj ne sliši in ne verjame ničesar, kar bi znalo omajati njegovo zaupanje v klerikalizem, in je napotiti, da pri katerikoli stvari drugače ravna, kakor želi klerikalizem.

Zavarovati voljo ljudskih mas pred vsakim zunanjim vplivom, to je velika naloga, ki si jo je postavil klerikalizem. Kdor je pridobil za klerikalno stvar, naj ne bo izpostavljen nobenemu tujemu vplivu, tudi ne vplivu — resnice. Le tako upa klerikalizem, da vzdrži ljudstvo v svojih organizacijah in v duševni odvisnosti.

Klerikalci poskušajo ta namen doseči na dvojen način: Na eni strani ustvarjajo vse mogoče časopise, toliko, da ljudje že ne morejo več čitati in jih vsiljujejo na vse načine, na drugi strani pa agitirajo uprav besno zoper vse neklerikalno časopisje in napenjanje vse sile, da bi je kar mogoče izpodrinili ali uničili. S svojim časopisjem razširjajo krive nazore in napačne pojme, spravljajo ljudi v zavijanje, z lažmi in obrekovanji v zmotno, z agitacijo proti svobodnemu časopisju pa skrbje, da se ljudstvo ne more podučiti o naziranju in mnenju nasprotnikov in da ne more izvesti resnice. Tako naj se ohrani kolektivna volja med ljudmi, ki so zašli v klerikalne organizacije, taka volja, kakoršno žele klerikalni voditelji, da se ohrani na krmlju. So narodi na svetu, ki molijo svete opice — in na to stopnjo bi klerikalci radi pripravili tudi slovensko ljudstvo s tem, da mu zabarikadirajo vsa okna in mu ne pustijo pogledati v svet, misliti in lastno glavo in o vsaki stvari soditi po lastnem razumu. Ljudstvo ne sme imeti svoje sodbe in svoje volje — zato tudi ne sme vedeti, kaj se po

svetu godi, kaj počenajajo njegovi voditelji in kaj pravijo njihovi nasprotniki.

Že leta traja cerkvena agitacija za klerikalno časopisje in zoper svobodno časopisje. S silo in brutalnostjo delajo klerikalci in hujkanje zoper napredno časopisje v pastirskih pismih in na prižnicah presega vse meje. Zdaj smo na katoliškem shodu zopet slišali to pesem, da ni ničesar važnejšega kakor časopisje, da je treba za klerikalno časopisje vse žrtvovati, čas, denar in delo in da je ves klerikalizem na Slovenskem odvisen od tega, kako se razširi klerikalno časopisje in kak vpliv zadobi na ljudstvo.

Kar je klerikalcem mogoče, store vse za svoje časopisje in za svojo literaturo. Agitacija je velikanska, denarna in druga podpora nič manjša in če klerikalno časopisje vzlic temu še ni postalo to, kar bi naj bilo po klerikalnih intencijah, je pač vzrok samo ta, da se je velik del našega naroda že osvobodil klerikalnega jeroštva, da hoče samostojno misliti in soditi in se ne da slepo voditi.

Cilj klerikalne agitacije je, da ne bo le vsaka hiša, nego vsak, kdor zna čitati, naročen na klerikalni časopis. Število naročnikov, ki jih imajo klerikalni ljudski listi, kaže najbolje, kako neutrudna je klerikalna agitacija.

Naj bi vehementna zaletavanja v neodvisno časopisje na letošnjem katoliškem shodu opozorila vso napredno javnost na važnost naprednega časopisja in napredne literature. Ljudsko voljo se da za napredno stvar pridobiti samo potom časopisja. Če bi se napredna javnost postavila na stališče: ne le vsaka hiša, vsak kdor zna čitati, bodi naročen na kak napredni list, bi se razmere kmalu popolnoma premenile. Nekdanji francoski ministrski predsednik Georges Clemenceau je pred nekaj leti priobčil v dunajski »Neue Freie Presse« članek o vzrokih, zakaj so francoski radikalci klerikalizem tako lahko, tako hitro in tako temeljito uničili. Bistvo njegovih misli je bilo: Francija je imela klerikalno vladno in vsa moč je bila v rokah duhovščine. Svobodno časopisje je vse izpodkopal. Časopisi in knjige so

tekmo dvajsetih let podkopali duhovščini ves politični in družabni vpliv, izpodbili tradicionalno udanost ljudstva, odprli ljudstvu oči, in ko je udarila prava ura, se je ves klerikalizem kar pogreznil, kakor da je bil z enim mahom ubit. Časopisje in literatura sta izvršila največje preobrate na svetu; proizročila sta veliko revolucijo, pregnala angleskega kralja Jakoba II. in s tem ustvarila podlago svetovni vladni Angleške, ustvarila sta združeno Italijo in združeno Nemčijo in zdaj pripravljata tla novi uredbi svetovnih socialnih razmer. Stranke, ki ne znajo ceniti časopisja in literature, ki ne store vse, kar je v človeških močeh, da razširijo svoje časopisje in mu pomagajo do čim večje veljave, take stranke so inferijorne in nimajo nobene bodočnosti.

Tako je pisal Georges Clemenceau. Naj bi slovenski naprednjaki teh njegovih besed nikdar ne pozabili.

Sprememba v deželnem dvorcu.

Takoj po porotni obravnavi o »Glavni«, sem napravil naslednjo vlogo:

»Visoko c. kr. deželno sodišče v Ljubljani.

Iz »Slovenca« z dne 10. junija 1911 št. 132. sem izvedel, da se je po mojem pričanju pred porotniki dne 9. junija 1911 prebrala še izjava deželnega glavarja pl. Sukljeta in dr. Lampeta, v kateri skušata ovreči mojo izpoved, ki se tiče nakupa njihovih vodnih projektov in me stavita v luč, kakor da bi jaz pod prisego nesresnično govoril. Zato izjavim: Jaz vztrajam pri svoji izpovedi, ker je ista popolnoma resnična in sem pripravljen na to še enkrat prseči. — Omenjeni dogovor sem deloma že v svojih vlogah na deželni odbor z dne 3. julija, 4. decembra 1909 in 1. decembra 1910 označil, ker pa deželni odbor dotične moje trditve ni nikdar zavrnil, je moral tudi vedeti, da ta dogovor res obstoji. Nadalje tudi protestiram proti izrazoma »psihopat«, »prifrknen«, ki sta padla glede

LISTEK.

Svetniki.

Luigi Calco.

Pred nedavnim časom sedel sem v prijateljski družbi v gostini. Pogovor se nam je vrtel okrog raznih dnevnih vprašanj, tihočih se svetovne politike in naše ožje domovine. Končno smo pa prišli na razne, bolj nenavadne stvari.

Pogovor se nam je namreč zasukal na svetnike naše katoliške cerkve, njihove poklice in narodno pripadnost. Čudili smo se, da je naša cerkev izbirala doslej svetnike skoro dosledno le iz boljših stanov, ker med potjetimi svetniki silno prevladujejo razni cerkveni in posvetni mogotci, dočim je kmetski, delavski in druge nižje stanove očividno prezirala in prikrajševala. Še bolj smo se pa zgražali nad dejstvom, da na primer narod trpinov, naš mili slovenski narod, med svetniki nima prav nobenega zastopnika, čeprav se odlikuje naš narod po svoji globoki vernosti, po svoji vzorni ponižnosti in po neumornem izvrševanju krščanskih del usmiljenja. Pri tem je padla marsikatera pikra beseda, da se dela namreč kakor pri stanovih tako tudi pri narodih krivična razlika med mogočnimi in malimi narodi...

Ko sem odhajal iz gostilne, rojile so mi še vedno po glavi misli na to krivično razlikovanje med stanov in narodi in s temi mislimi sem se podal tudi k počitku.

Ponoči sem pa imel čudne, zelo čudne sanje, ki morebiti zaslužijo, da jih odkrijem javnosti.

Plezal in sopihal, sopihal in plezal sem med silnimi pečinami po ozki, skoro navpični stezi, katere ni hotelo biti nikdar konca, dasi mi je pot curkoma lil raz razgreto čelo. Po večernem naporu zagledal sem pred seboj naenkrat mogočna vrata, ki so mi zapirala nadaljno pot. Kaj hočem sedaj storiti, sem premišljeval. Končno sem se ojunčil in potrkal ponižno na mogočna vrata.

Pri vratih se je odprla naenkrat linica, skozi linico je puhnil tobakov dim, za dimom se pa prikazala s čepico pokrita glava starega moža, ki me je prijazno ogovoril, kaj hočem in kdo sem.

Na moj pohlevni pozdrav in odgovor, da sem Slovenec in da bi rad prišel skozi vrata, je starček puhnil nov oblak dima skozi linico in vrata so se pred menoj odprla na stežaj. »Tako, tako, Slovenec si«, omenil je prijazno in v globokem basu vratar in nekoliko pošlatal za svojo čepico. »Slovenec pa prav radi odpiramo naša vrata in jih sprejemamo z odprtimi rokami. Oprosti samo, da se ti bolj ne odkrijem — toda bojim se vražjega prepila in nje-

govega neprijetnega spremitva. Nahoda, kašlja in drugih, čisto nepotrebnih prikazni, samih sovražnikov moje ljube pipice. Kaj bi pa rad pri nas? Toda, kako neumno vprašujem. Gotovo niti ne veš, kje si sedaj! Kaj ne? No, ti bodem pa povedal, samo ustrašiti se ne smeš. Veš torej, kje si? Ti si v presvetih nebesih, jaz sem pa sv. Peter, stalno nameščen na nebeski vratar. Le stopi notri, bova še marsikatero sprožila, ker imam danes slučajno prav mnogo časa.

Ubogal sem zgovornega starčka, ki je bil ves obdan od dima, in vstopil skozi nebeška vrata. Komaj sem pa prestopil prag nebeških vrat, obstal sem kakor okamenel, ker me je prevzel čarobni sijaj, ki so ga zazrle moje oči znotraj nebeških vrat. Šele mogočen puh dima iz vratarjeve pipe me je vzdramil. Ko sem pa pogledal v svojega buditelja, sem videl, da se prav dobrovoljno smeje mojim začudenim očem.

»Kaj ne, da je lepo pri nas,« omenil je dobrohotno, »malo lepše kot pri vas doli v naši ubogi in malo rodovitni slovenski deželi. Pa se boš že privadil in sčasoma se ti bode pri nas še prav dopadlo. Sedaj mi pa povej, kaj te je prignalo k nam gori.«

Prijazne besede zgovornega nebeškega starčka so vdihnile pogum v mojo plašno dušo in začel sem mu tako-le govoriti:

»Prečastiti, presvitli in premilostni gospod nebeški vratar in prvi dostojanstvenik —

Tu me je pa že prekinil nebeški vratar precej ozlovoljen: »Pusti me na miru s takimi nečimernimi in bedastimi besedami in naslovi ter si zapomni, da pri nas ni nobenega »prečastitega, presvitlega, premilostnega« in drugih podobnih zverin, ker smo jih vse že zdavnaj spravili na gorko in tje, kjer vihti svoje goreče žezlo sam Lucifer. Pri nas smo sami enakopravni nebeščani, le nekaterim je bog oče podelil častni naslov svetnikov, ki so ga pa morali še za svojega življenja na zemlji pošteno zaslužiti z dobrimi deli za svoje bližnjake in za svoj rod. Toda ta naslov je le častnega značaja in ne nudi nobenih predprav. Tudi si zapomni, da se v nebesih vse počez tikamo. Počakaj malo, pa ti bom razkazal malo naše nebeško kraljestvo. Le pipo si bom še nabasal, potem bova pa stopila malo po nebesih.«

Sv. Peter si je natlačil pipo, zaklenil dobro nebeška vrata in potem sva krenila po nebeških livadah, katerih lepota je bila nepopisna. Ko sva tako počasi korakala, me je moj spremljevalec naenkrat odrazil z glavne ceste na stransko pot. Ko sem ga malo začudeno pogledal, mi je pa rekel:

»Vidiš, tam le prihaja Anton Aškerc, ki je pa videti danes nekam sitne volje, zato se mu rajši izognem. Mož je v svojem srcu sicer največja dobričina, a kadar ga primejo njegove muhe, ni dobro ž njim zobati češnji. To je skušil zadnjič dr. France Prešeren, ko je spustil malo puši-

co v njegove pesnitve. Ne vem, kaj bi se bilo tedaj zgodilo, če ne bi bil prišel slučajno zraven Koseski in z vznešeno odo razločil razjarjenega Aškercu in dobrovoljnega Prešerna ter sočasno razgnal na vse vetrove še ostale zastopnike slovenske muhe, ki so stiskajoči si useša bežalj, kakor zajci.«

Med takimi prijetnimi razgovori sva se bližala vedno bolj notranjšini svetih nebes. Že prej omamljiva krasota postajala je vedno večja. Ves očaran sem obstajal na potu, da me je moral moj nebeški spremljevalec večkrat priganjati, da se nisem izgubil v veliki gnječ nebeščanov, ki so se prerivali po nebeških potih, ulicah in cestah.

Ko sva prišla s sv. Petrom nekoliko iz največje gnječe, spomnil sem se naenkrat svojega zadnjega pogovora na pregrešni zemlji, pocukal svojega spremljevalca za rokav njegove halje in ga boječe vprašal:

»Ljubi sv. Peter, ne zameri mi, če te bom nekaj vprašal.«

»Le ven z besedo, saj beseda ni konj!«

»Ljubi sv. Peter, ali je resnica, da mi Slovenci nimamo nobenega zastopnika med nebeškimi svetniki.«

Grmeč krohota je bil prvi odgovor mojega spremljevalca, drugi pa mal kašelj, ker se mu je dim iz pipe zaletel v sapnik, tretji pa njegove besede:

»O ti preluba slovenska nedolžnost, kako moreš tako priprosto vprašati. Narod trpinov naj bi bil

moje osebe pri obravnavi dne 8. julija 1911, kjer se je čitala izjava dr. Lampeta. Prosim slavno c. kr. sodišče, da me vzame proti takemu postopanju od strani deželne odbora v varstvo in zaščito in povzroči, da se moja zadeva z deželnim odborom mirnim potom čim prej poravnava, ker bi drugače utegnile nastati usodopolne pravde.

Kranj, dne 12. junija 1911.

Na to mojo vlogo sem dobil naslednji odgovor:

Gospod Tomaž Pavšlar, posestnik v Kranju.

Na Vašo, v kazenski zadevi proti dr. Hudniku in sodrugom radi hudodelstva goljufije, temu sodišču vposlano vlogo, oziroma izjavo, nanašajočo se na pri porotni razpravi dne 9. junija 1911 prebrano izjavo deželne glavarja pl. Šuklieta in dr. Lampeta, se Vas obvešča, da se je omenjena Vaša izjava priložila kazenskim spisom k 29/11 ter da to sodišče nima povoda, kaj ukreniti o tej vaši vlogi.

C. kr. deželna sodnija v Ljubljani oddale VI., dne 27. junija 1911.

Ravno v istem času, ko mi je bil odpisan ta odlok, sem bil še osebno pri gosp. predsedniku deželne glavarja Elsnerju in ga prosil, naj mi pomaga, da se moja zadeva z deželnim odborom mirnim potom reši. — Rekel mi je, da sodišče ne more prej ničesar ukreniti, predno jaz ne vložim tožbe.

Jaz se takrat za tožbo še nisem mogel odločiti; največ me je oviralo pač to, ker nisem imel potrebnih denarnih sredstev in pa prepričanje, da če ima dežela resen namen, graditi deželne električne centrale, mora jih graditi na Savi, meni pa izplačati to, v kar je vezana.

Nisem bil malo iznenađen, ko sem izvedel dva meseca po porotni obravnavi, da dežela gradi električno centralo na Završnici — brez vsakega pravnega dovoljenja.

Pl. Šuklje pravi v svoji brošuri na str. 30.: »Sicer pa je moral deželni odbor pričeti s centralo ob Završnici, ker sicer nihče ne bi več verjel govorom v deželnem zboru in razpravah v deželnem odboru o javnem izkoriščanju vodnih sil na Kranjskem.« Pa ne, da bi jim bila že takrat vlada stopala na prste?

Pravilno bi bilo začeti na Savi, za kar so bile podeljene že pravomočne koncesije in so imeli že ves elaborat skupaj.

Ker so pa s Savo imeli druge namene in morali še čakati ugodnega trenutka, so prišli na Završnico graditi, dobro vedo, da Završnica Savi ne bo mogla konkurirati. Za tam se jim ni nič smilil deželni denar, pa tudi dr. Lampeta ni skrbelo, kako bo on to drago gradbo zagovarjal proti svoji stranki. Ker sem večkrat ponavljal pri »Glavni«, da bom svoj dolg plačal, me je ista potrebnost čakala. Vedno sem še upal, da se bo moja zadeva z deželo mirnim potom rešila, kar pa seveda ni moglo biti, ker so vztrajno zasledovali svoje lastne spekulacije.

Ker se moja zadeva le ni nikamor ganila, dal sem po svojem zastopniku dne 14. decembra 1911 vlogo, podprto z večjim številom prilog, na deželno predsedstvo. V tej vlogi sem prosil deželno predsedstvo, da bi ono uradno posredovalo med nami, in sicer v interesu ugleda dežel-

ne oblasti in v interesu deželne uprave, da ne bom primoran se še naprej pritoževati. Končno sem pa omenil v tej prošnji, kakor sledi: »Sollte das hohe k. k. Landespräsidium auf dieses Einschreiten bis zum Ende d. J. eine amtliche Verfügung nicht treffen, so ersuche ich um sofortige Vorlage der Eingabe an die hohe k. k. Zentralregierung in Wien.«

Tri dni potem je pa deželno predsedstvo namesto na centralno vlado na Dunaju, to vlogo po c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju menil vrnilo. Dne 21. decembra 1911 sem se podal h gosp. deželnemu predsedniku ekselenciji baronu Schwarzu. Prosil sem ga še enkrat osebno, da bi deželno predsedstvo uradno posredovalo med nami. — Rekel mi je: »Uradno tega ne morem, pač pa sem pripravljen osebno posredovati med pl. Šuklietom in vami.« — Ko sem se mu zahvalil za njegovo naklonjenost, sem pripomnil: Ekselencija, to zamore samo uradno iti, ker bi vsako drugače posredovanje bilo brezuspešno. Nato sem se poslovil. Morebiti je ekselencija baron Schwarz s pl. Šuklietom v tej zadevi vseeno govoril in je bil pl. Šuklje najbrže pripravljen, urediti stvar med nami, a nasprotovali so mu gotovo drugi vplivi. — Deset dni potem je odstopil.

Dežela Kranjska je pa dobila novega glavarja, mojega nekdanjega prijatelja dr. Ivana Šusteršiča. V svojem nastopnem govoru je poudarjal: »Moja naloga je, da vodim razprave deželne zbornice, varujem njeno čast in ugled ter pravice deželne zbornice in varujem avtonomijo dežele.« Na pravice se je spomnil; samo na dolžnost je pozabil. Na te dolžnosti sem ga jaz v večkratnih pismih opomnil, a nisem na to dobil nikakega odgovora.

Po nastopu novega glavarja, njih zaveznika, je bilo v hiši Izraelovi v Kranju veliko veselje, praznoval se je ta dogodek z gostijami in šampanjcem, da sta o njih govorila cela Ljubljana in Kranj.

Dežela Kranjska je začela snovati nove projekte na Savi. Dne 17. februarja 1912 je predložila projekt za izrabo vse Save med Kranjem in Medvodami, nakar je bil z razglasom okrajnega glavarstva v Ljubljani od 17. februarja 1912 razpisan komisijonalni ogled. To je takozvani trisopni projekt (Dreistufenprojekt). Ne da bi smeli razpolagati z mojima dvema projektoma Zbilje in Jama, je bil ta projekt neizvedljiv, to je tudi priznala komisija pri komisijonalni obravnavi c. kr. okr. glavarstva v Ljubljani.

Prvo stopnjo tega projekta tvorijo Jama, drugo pa Zbilje. Oba ta projekta je dežela od mene kupila in Zbilje že prevzela. Ker samo s tem, da je dežela od mene te projekte že kupila, je zamogla projektirati na mojih koncesijah svoj projekt. Vsaka pravilna kupčija pa zahteva, da se to, kar se kupi, tudi plača. Ker to bi bilo vendar nezaslišano, da bi najuglednejši S. L. S., katerim je bilo poverjeno zastopstvo v deželi, avtonomijo dežele izrabili za to, da bi drugim deželanom njih premoženje meni nič, tebi nič jemali. To premoženje bi lahko tudi drugim prodali, ker so imeli za to že dovoljenje, to

se pravi, sklep deželne zbornice v žepu.

Ker »Glavni« v takih okoliščinah nisem mogel plačati dolga, je ona izvajala konsekvence. Postavila je čez moje premoženje prisilnega upravitelja, kar je imelo za posledice, da se mi je obrt in trgovina popolnoma uničila. Prosil sem pomoči na ministrsko predsedstvo in pri tej priložnosti naznanil v svoji vlogi z dne 17. marca 1912, za kakšne električne centrale imajo denar, meni pa ne plačajo to, v kar so vezani. Dotični odstavek se glasi:

Nachdem dies der Fall war und sie sich meine Ideen, Mühlen, Unterschriften u. s. w. angeeignet haben, sagten sie, sie brauchen jetzt meine Projekte nicht mehr, sie hätten ihre eigenen. Ihr eigenes Projekt ist Završnica, welches sich jetzt im Baue befindet. Über dieses Projekt haben sich schon vor Jahren die ersten Sachverständigen Österreichs sehr abfällig ausgesprochen. Der Ausbau meiner Projekte wäre samt der mir zu leistenden Entschädigung viel billiger und rationeller, als der Ausbau jedes ihrer eigenen Projekte; trotzdem wird flott gebaut. Aus allem entnehme ich, dass ihnen nicht soviel daran liegt, dem Lande das Geld zu ersparen, als vielmehr mich und meine ganze Familie zu ruinieren. Ta moja vloga pa takrat še ni imela zaželjenega uspeha, ker se je delo na Završnici nadaljevalo.

Kakor poroča »Slovenec«, se je dne 31. marca 1912 vršila slavnost na Završnici, ker je bil končan predor, ki bo dovajal Završnico do vrha hriba nad Mostami. Pri tej slavnosti, ki se je bolj na tihem vršila, je najprvo daroval dr. Lampe sv. mašo v stari gotski cerkvi na »Žerovnici« v navzočnosti pri podjetju zaposlenih funkcionarjev. Po sv. maši so se podali vsi udeleženci v rov, kjer so padli zadnji streli. Pri tej priliki je imel dr. Lampe slavnostni govor, iz katerega se razvidi, kako dobro da pozna dr. Lampe samega sebe, ker pravi med drugim: »Prvi nasprotnik je nevednost, proti kateri se borimo s poukom. Časih je nevednost združena z zlobnostjo in tedaj je treba po načelih stare pedagogike nekoliko pritisniti itd.« Proti koncu svojega govora pa vzklikne v proroškem duhu: »Dobro znamenje, da se vrši ta slavnost ravno na cvetno nedeljo. Bodi nam to poročstvo, da dosežemo palmo uspeha.«

Palmo uspeha je že dosegel: En milijon kron potrošenega deželne denarja in pa v začetku tega meseca od poljedelskega ministrstva telegrafično ustavljeno delo gradbe njegovega projekta na Završnici.

Kmalu, ko sem poslal vlogo na ministrsko predsedstvo, sem se osebno peljal na Dunaj iskat pomoči. V justičnem ministrstvu se mi je reklo, ko sem svojo zadevo pismeno in ustmeno pojasnil, da na to lahko deželo tožim. Jaz sem se nato takoj za tožbo odločil. Ko sem to povedal svojemu zastopniku in mu podal vse podatke za tožbo, je bil tudi on za to takoj odločen in začel s pripravi. Naznanil sem to, da sem se odločil tožiti tudi pri »Glavni«.

Nato je prišel dr. Babnik, koncipient pri dr. Oblaku k mojemu zastopniku, da sta se domenila glede tožbe z deželo. Prišla sta do zaključka, da je najbolje, če »Glavna« toži deželo. Moj zastopnik je vse potrebno uredil in spisal promemoria, potem pa vse poslal dr. Oblaku, konkurznemu upravitelju »Glavne«. Ko pa bi se morala tožba že vložiti, si je pa odbor »Glavne« premislil in meni naznanil, da ne toži dežele. Jaz sem se mnogo trudil, da bi prepričal odbor o svojih pravicah pri deželi, a vse je bilo zastonj. Nihče ni hotel prevzeti odgovornosti za stroške, dasiravno bi bila »Glavna« lahko glede stroškov enake ugodnosti dosegla, kakor jih imam jaz.

Koncem meseca julija 1912. je zboroval deželni zbor. Izvršili so se zopet važni sklepi deželne zbornice na podlagi poročila deželne odbora, katerih ne morem prezreti.

Poročilo deželne odbora z dne 23. julija 1912. Deželne hidroelektrične naprave.

Sava.

I. Najprvo je omeniti načrt za uporabo vodne sile med Radovljico in Globokim. Deželni odbor je predložil ta načrt c. kr. okrajnemu glavarstvu v Radovljici in s c. kr. upravo državnih železnic zaprosil vodenopravnega dovoljenja; komisijiska krajevna obravnava dne 27., 28. in 29. septembra 1911. I. se je vršila brez vsakega ugovora, koncesija pa še ni izdana.

Da se je komisija izvršila brez kakega ugovora, to je uradna laž. Jaz sem poslal teden pred komisijonalno obravnavo svoj pismeni ugovor v priporočenem pismu na c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici. Takoj pa, ko sem čital v »Slovencu« to poročilo, sem z vlogo dne 25. julija

1912 naznanil poljedelskemu ministrstvu, da daje deželni odbor lažnjiva poročila deželnemu zboru in sem priložil v dokaz med drugim prepis mojega ugovora na c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici.

II. Tomaž Pavšlar je sicer ponudil deželnemu odboru obe svoji vodopravni koncesiji za uporabo Save pri Otočah in pri Bregu, ponudba pa se ni mogla sprejeti, ker se ti koncesiji iz zasebnopravnih razlogov ne dasta izvršiti, ne glede na zahtevano odkupnino, ki bi bila predraga celo za popolnoma urejeno koncesijo.

V tako kratkem odstavku je kopa neresničnosti!

I. Jaz nisem ponudil sam od sebe svojih koncesij, ampak sem bil na to nagovorjen od deželne glavarja dr. Šusteršiča. Dalje sem bil vnovič pozvan od deželne odbora z dopisom z dne 23. septembra 1909, naj nemudoma predložim vse svoje projekte Otoče, Jama in Zbilje.

II. Je moj projekt Zbilje dežela že prevzela, kar je tukaj zamolčano.

III. Sta koncesiji za Otoče in Jama pravomočni in ni nikakih zasebnopravnih razlogov, ki bi ovirali gradbo istih.

IV. Je odkupnina za iste tako nizka, da bi v primeri z Završnico 15.000.000 kron ne bili predragi.

Završnica.

Značilen je tukaj prvi odstavek, ki se glasi: Glede Završnice se je omenila koncesija inženirja Jakoba Tobella že v poročilu XXXII. seje z dne 28. oktobra 1910. I. Ker je moč Završnice ena »najjačih« na Gorenskem, ni smel deželni odbor biti vnemaren za nje pridobitev ter je pregovoril inženirja Tobella, da je proti odškodnini odstopil svoje koncesije.

Moč Završnice je tako velika, da se zamore isto pri normalnem vodnem stanju računati komaj na 850 konjskih sil; draga pa tako, da je vsaka rentabilneta pri njej popolnoma izključena. In za tako moč so šele morali pregovoriti in masno plačati inženirja Tobella. Inženir Tobell bi ta svoj projekt nikjer drugod ne bil mogel spraviti v denar. Kje pa je tista koncesija, o kateri poročate? Saj deželni odbor še danes nobene pravomočne koncesije nima.

Take neresnice obešati deželnemu zboru, se pravi iz deželne zbornice in deželne vlade se norčevati. Kdor se posebno zanima za električne centrale na »Završnici«, naj bere članke, ki jih je pred nekaj časom priobčil »Slovenski Narod« pod imenom Završnica v električni luči.

V debati, ki se je razvila v deželnem zboru dne 24. julija 1912 glede deželnih električnih central, je pa dr. Lampe vse drugače govoril, kakor se glasi poročilo deželne odbora, ker pravi med drugimi: Sava je prešturirana vsa, glede vseh stopenj so izdelani projekti in čakajo le ugodnega momenta, da se izvrše.

Čast, komur čast, tukaj moram priznati, da je dr. Lampe vendar enkrat povedal resnico. Kdaj pa ima priti ta ugodni moment? Za deželo vam tega momenta ni treba čakati, ker je dežela od mene projekte že kupila. Torej ste imeli drugo spekulacijo in čakali ugodnega momenta, da se bo polastil Save tisti famozni konzorcij, ki že ves čas preži nanjo. Da bi ta ugodni moment preje prišel, ste na vso moč pospeševali, da je »Glavna« meni prodala vsa posestva. Vse to vaše početje se vam ni obneslo, ker se vam je ugodni moment za to že zmuznil. Ne preostaje vam drugega, ko ugrizniti v kisljo jabolko.

Meseca oktobra je »Glavna« razpisala naroč za prodajo mojega posestva. Ker deželni odbor o kakem plačilu ni hotel ničesar vedeti, sem naprosil gospoda državnega poslanca dr. Ravniharja, deželnega poslanca višjesodnega nadsvetnika Višnikarja in odvetnika dr. Šviglja, da smo se šli v deputacijo pokloniti gospodu deželnemu predsedniku ekselenciji baronu Schwarzu. Predložili smo mu promemoria, ki ga je sestavil moj zastopnik in pa od mene sestavljen pregled, koliko so moje koncesije na Savi vredne v primeri z Završnico; prosili smo ga, naj on pri deželi izposluje, da mi bo plačala, v kar je vezana, ker mi preti nevarnost, da izgubim vse svoje premoženje. Slednjič mi pa vendar ne bo preostajalo drugega, ko tožiti deželo, kar deželni vladi gotovo ne bo prijetno. — Ekselencija gospod deželni predsednik nam je obljubil, da bo storil, kar je v njegovi moči, sprejel spise in pripomnil: »Hier muss etwas geschehen.« Ko smo še mi čakali na sprejem v predsobi, je prišel že deželni glavar dr. Šusteršič in takoj, ko smo mi odšli, je vstopil on. Jaz sem ves čas težko čakal odločitve; čez tri tedne sem šel vprašat gospoda nadsvetnika Višnikarja, če je on dobil kaj poročila. — Odgovoril

mi je, da nič, ter da naj grem osebno k gospodu deželnemu predsedniku. Podal sem se zopet, kakor že tudi pred letom k ekselenciji gosp. deželnemu predsedniku in vprašal, če se imam nadejati kake ugodne rešitve moje prošnje. Med pogovorom mi je rekel, da deželni odbor ne more nič vedeti o mojih projektih, da so tudi isti predragi, ter da meni nasproti ni vezan iste prevzeti, zlasti ker ima svoje projekte. Tako so bila vsa moja pota pri deželni vladi brezuspešna.

Konec v prihodnjem članku.

Kranj, 3. septembra 1913.

Tomo Pavšlar.

XXVIII. redna velika skupščina „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani.

Nekaj številik.

V ponedeljek, dne 8. septembra t. l. se vrši ob 11. dopoldne v Družini »Sokolskem« domu XXVIII. redna velika skupščina »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani.

Dan poprej ob 7. uri zvečer se vrši po § 2. društvenega zakona v mali dvorani Narodnega doma v Ljubljani zaupno zborovanje, h kateremu je dostop dovoljen samo proti osebne vabilu. Za pokrovitelje in podružnične delegate veljajo »zglasnice«, ki so jih dobili za veliko skupščino, tudi kot legitimacije k zaupnemu zborovanju.

Ob tej priliki se nam zdi potrebno, da podamo nekoliko številik, ki jih posnamemo iz bilanc in proračunov Družbe, tudi širši javnosti, da se poudči vsi sloji o velikanskem in plodnosnem delu naše Družbe.

Dohodki leta 1912. znašajo 593.693 K 4 v napram 645.540 K 49 v leta 1911. Prispevale pa so podružnice z udnino, pokroviteljstvi, darili in prispevki veselice s Kranjskega 22.770 K 64 v, lani pa 19.792 K 69 v, s Stajerskega 10.954 57 v, lani 13.004 96 v, s Koroškega 621 K 24 v, lani 235 K. Goriška je prispevala skoraj enako kakor lani in sicer 7735 K 81 v, Trst pa je padel od 31.087 K 84 v na 28.145 K 86 v, zato se je dvignila Istra od 154 K 20 v na 778 K 96 v, tako, da znašajo prispevki v skupni vsoti 71.157 K 08 v, samo za 1132 K 10 v manj kakor lansko leto. Podpore občin so se dvignile od 1990 K na 2200 K, podpore posojilnice pa so padle za 100 K na 960 K. Slovenci v Ameriki so darovali lani 5404 K 66 v, letos pa 2809 K 70 v. Razni darovi so dosegli letos višino 12.023 K 65 v. Dohodki iz nabiralniškov pa so se znižali od 13.799 kron 62 v na 12.512 K 44 v, tedaj za 1287 K 18 v. Zbirke časopisov so se dvignile za 950 K 14 v na 4062 K 96 v, izkazali pa so daril: »Slovenski Narod« 3737 kron 85 v, »Narodni List«, Celje, 317 K 11 v, »Jutro« 6 K, »Dan« 2 K. Prodaja vžgalic je padla za 120 K 80 v na 7319 K 20 v, prodaja kave za 800 K na 1000 K, prodaja cigaretnega papirja se je dvignila na 223 kron 9 vin. Na enaki višini kakor lani so ostali dohodki iz kreme za čevlje, 150 K, iz družbinega platna 200 K in cilindrov za svetilke 500 K, skoraj enaka je tudi vsota iz prodaje družbenih knjig 61 K 38 v. Drože, čaj, rum, mazilo za kovine in tla, vazeline za čevlje so dali skupaj 751 K, narodni znaki 150 K, lani 100 K. Enak je ostal s 300 K tudi prispevek od toaletnega mila. Šolske knjige so dale letos 943 K 02 v, lani pa 1928 K 26 v, koledar pa letos 3924 K 52 v, lani pa 2898 K 07 v. Narodni kolkci so padli od 4641 K 46 v na 3639 K 18 v, računski listki od 7059 K 64 v na 5922 K 50 v, narodni davek je ostal s 315 K skoraj enak lanskiemu. Dvignil se je dobiček iz prodaje razglednic za 336 kron 58 v na 1685 K 46 v. Dohodki iz družbenih poslopj in posestev znašajo letos 3677 K 64 v, lani pa so znašali 856 K 38 v. Dohodki za obrambni sklad so se dvignili od 27.229 K 83 v na 29.761 K 94 v. Dohodki iz volila Ivana Fabjančiča znašajo 39.761 K 22 v, razna druga volila pa 1606 kron 86 vinarjev.

Izdala je pa družba za deško ljudsko šolo v Trstu 33.956 K 09 vin. (+ 5081 K 51 v), za deklisko ljudsko šolo v Trstu 35.000 K 55 v (— 13.214 kron 90 v), za deklisko ljudsko šolo v Trstu (ulica Acquedotto) 14.373 K 83 v, za stavbo šolskega poslopja pri Sv. Jakobu v Trstu 289.760 K 56 v, za otroški vrtec v Rojanu 4900 kron (— 157 K 58 v), za otroški vrtec pri Sv. Ivanu poleg Trsta 1788 K 22 vin. (+ 92 K 06 v), za otroški vrtec v Rocalu 1658 K 01 v (— 24 K 24 v), za otroški vrtec v Škedenju 3203 K 63 v (+ 1174 K 21 v), lani se je kupilo tam posestvo za 22.000 K, letos je bilo plačati deželnih pristojbin 1116 kron 50 v, za otroški vrtec v Verdeli 1500 kron (+ 271 K 49 v), za otroški vrtec pri Sv. Mariji Magdaleni v Trstu

pogubljen in zavržen od našega predobrega nebeškega očeta! Narod, katerega se danes na zemlji od vseh močnejših sosedov in od strani lastne hišne gospodnje tako kruto in neusmiljeno preganja, kakor so preganjali bohotni pogani nas prve kristjane, naj bi bil brez zastopnikov v zboru nebeških svetnikov! Ta bi bila pa lepa, da bi vnebovpijočim krivicam na zemlji še sledila krivica v svetih nebesih. Še prav veliko svetnikov imate Slovenci v nebesih in k najbolj odličnim bova skoro dopela, če stopiš le malo hitreje.

Puhajoč kakor iz dimnika začel je sv. Peter tako hitro korakati, da sem ga komaj dohajal. Naenkrat se je ustavil, me prijel za roko in mi pokazal skupino nebeščanov, ki so se prijazno menili med seboj.

»To je že ena skupina slovenskih svetnikov«, šepnil mi je sv. Peter na uho« in to so ravno najodličnejši svetniki. Na zemlji so živeli pošteno in vzorno, ljubili iz dna duše svoj uborni narod in njegov mili jezik, a ne samo s ceno besedo, temveč z blagoslovljenimi dejanji. Pritrgovali so si od ust, delali neumorno noč in dan in božji blagoslov je bil z njimi. Nakopičenega bogastva pa niso metali v nenasitno žrelo vedno lačnih bogatinov, ob slovesu iz doline solz so je naklonili največjemu revežu na zemlji, ubogemu in zatiranemu slovenskemu narodu, da bo de z njim reševal svojo negodno dečo iz grabežljivih rok roparskega soseda in jo ohranil sebi in svoji bla-

godonečih materinščini. Le poglej jih, menda jih bodeš spoznal.

Obrnil sem svoje oči proti skupini svetnikov in zazrl med njimi može in ženo, katerih imena so z zlatimi črkami vklesana v hvaležna srca zatiranih Slovencev.

V sredi med častitljivima starčkoma Viljemom Pollakom in Dr. Franom Košmeljem stala je ljubezniva matrona Marija Vilhar, na desni Viljema Pollaka idealni mladenič Karol Kotnik, poleg njega skromni Ivan Fabjančič in ves ta krog je zakroževala krepka postava Frana Babiča...

Ko sem s strmečimi očmi gledal prijazno se razgovarjajočo skupino slovenskih svetnikov, šepetal mi je na uho nebeški vrtar:

»Tu imaš živ dokaz za resnico mojih besedi. Tu zreš na lastne oči slovenske svetnike, ki uživajo največje spoštovanje med svojimi tovariši in mej vsemi nebeščani. Trnjevo pot do nebes so si ugledali s svojimi poštenimi in vzglednim življenjem, čast svetništva jim je pa podelil naš predobri nebeški oče v priznanje njihovega največjega dobrega dela, posvedočenega po njihovih oporokah...«

V tem hipu sem se vzbudil...

Brez premišljevanja in obotavljanja sem vstal, stopil k svoji pisalni mizi in zaupal svoje čudezne sanje belemu papirju...

20.396 K 73 v, med to vsoto 19.780 K 05 v za stavbo poslopja, za otroški vrtec v Pevmi 1346 K 80 v (— 78 K 46 v). Nadalje je izdala družba za šolstvo v Krmini 5785 K 84 vin. (+ 1406 K 21 v), za šolstvo v Gorici 18.520 K 30 v, za otroški vrtec v Trzinu 1527 K 46 v (— 30 K 67 v), za otroški vrtec na Savi 3549 K 86 vin. (+ 550 K 39 v), za otroški vrtec na Jesenicah 1153 K 09 v (+ 219 kron 71 v), za zemljišče za šolsko poslopje v Rožnem dolu pri Črnomlju 829 K 52 v, za šolstvo v St. Rupertu pri Velikovcu 5056 K 91 v (— 3915 kron 52 v), lani je stala stavba 3601 K 39 vin., za šolstvo v Mariboru 2068 K (— 100 K), za ljudsko šolo na Muti 4277 K 44 v (+ 608 K 75 v), za otroški vrtec v Celju 1423 K 69 v (+ 170 kron 62 v), za otroški vrtec v Gabrju 1040 K (— 190 K 21 v), za otroški vrtec v Hrastniku 2002 K 27 v (+ 32 K 32 v), za otroški vrtec v Ormožu 1249 K 98 v (— 83 K 65 v), za razna posvetila 1613 K 11 v. Stroški družbene pisarne, plača štirim uradnikom, potovalnemu učitelju, ekspediciji, tiskovine, sluga znašajo 13.925 K 40 v (— 1838 K 06 v). Vsi stroški so znašali leta 1912. skupaj 593.693 K 40 vin. proti 645.540 K 49 v v letu 1911., tedaj za celih 51.847 K 09 v manj. Družba je dvignila iz K. Kotnikovega sklada 75.125 K 66 v, iz pokojniškega sklada 874 K 86 v, prodala posestvo v Slovenski Bistrici za 1000 K in najela posojilo pri posojilnici in hranilnici v Trstu 291.696 K.

Dohodki družbe so znašali leta 1912. skupaj 219.903 K 46 vinarjev (— 77.296 K 72 v), stroški pa so narasli za 22.221 K 69 v na 516.441 K 06 v, tako, da ima družba 296.537 K 60 v primanjkljaja. Redni dohodki so se zmanjšali leta 1912. za 4640 K 34 v, skupni prejemki brez volil pa so se zmanjšali za 4044 K 46 v.

Primanjkljaj se je pokrtil iz Karol Kotnikovega sklada in z najetimi posojili.

Družbena glavica izkazuje leta 1912. prirastka 80.793 K 97 v in odpadek 21.130 K, tako, da je bilo njeno stanje 31. decembra l. l. 59.663 kron 97 vin. Družba je posodila društvu »Mladiki« 20.930 K. Leta 1911. je znašalo stanje glavice 52.260 kron 48 vinarjev.

Pokojniški sklad za učitelje itd. izkazuje stanje 35.456 K 69 v.

Obrambni sklad je narasel od 116.023 K 20 v na 150.387 K 31 vin. **V. Polakova zapuščina** izkazuje stanje 177.914 K 96 v.

K. Kotnikova zapuščina je izkazovala koncem 1912. leta 326.842 kron 78 v ter se je vsled dviga vlog in zaradi izplačila naknadno odmerjenega in plačanega davka, vsled delnega pokritja stavbnih in drugih stroškov zmanjšala na 260.174 kron 92 vinarjev.

M. Vilharjeva zapuščina znaša koncem 1912. leta čistih 105.462 kron 30 vinarjev.

I. Fabjančičeva zapuščina končno izkazuje čiste imovine 31.850 K kron 28 vinarjev.

Družbena imovina izkazuje 430 tisoč kron vredno posvetilo v Trstu, 18.000 K vredno graščino Kienhofen (Muta), 100.000 K vredno posvetilo v Velikovcu, istotam posvetilo, vredno 20.000 K, na Savi 24.000 K, v Krmini 15.600 K, v Studencih 10.800 K, istotam drugo 17.800 K, v Gorici 47.000 kron, v Vodičji vasi 10.000 K, v Slovenski Bistrici 13.100 K, pri Sv. Magdaleni v Trstu 21.000 K, v Škedenju 29.000 K, v Rožnem dolu 10.000 K in v Trnovskem predmestju v Ljubljani 160 K vredna posvetila, skupaj za 766.460 K proti vrednosti lanskega leta v znesku 349.300 K. Solški inventar in učila reprezentirajo vrednost 35.244 K 25 v, lani samo 5780 K 24 v. Družbeno glavico smo že omenili, istotako že tudi razne sklade. Družbena imovina je narasla leta 1912. na 1.659.708 K 34 v od 1.198.250 kron 66 v leta 1911. Pasivna imovina (posojila pri posojilnicah in hranilnicah, dolgovi pri stavbah in posestvih, še ne poravnane pristojbine in računi) se je zvišala od 58.550 K 66 v na 436.096 K 82 v. Čista imovina znaša tedaj 1.223.611 K 52 v proti 1.139.700 K leta 1911. Čista imovina se je torej pomnožila leta 1912. za 83.911 K 52 v.

Ce primerjamo bilanco l. 1912. s proračunom za leto 1913, vidimo, da so proračunjeni stroški skupaj na 334.850 K. Leta 1912. je tedaj izdala družba za 258.843 K 40 v več, kakor bo izdala letos, to pa zlasti vsled stavbe šolskega poslopja pri Sv. Jakobu v Trstu, za katero je bilo izplačano 1912. leta 289.760 K 56 vin. Z ozirom na denarno krizo in vsled tega padajočo tendenco prispevkov podružnic računa družba samo na 60.000 K takih prispevkov. Isto velja o nabiralnikih, ki izkazujejo tudi vsako leto manj dohodkov ter je postavka za leto 1913. v znesku 14.000 kron gotovo previsoka. Vžigalice se drže v obče konstantno, družbeni koledar dobiva od leta do leta več prijateljev, pač pa je postavka o druž-

benih kolkih v višini 5000 K previsoka, ker izkazujejo kolki padajočo tendenco ter so padli lansko leto na 3639 K 18 v. Tudi zanimanje za računске listke je premajhno, zato po seje stavka 7000 K previsoka. Dohodki leta 1913. so proračunjeni na 140.000 kron, primanjkljaj znaša torej 194.850 kron.

Proračun za leto 1914. delno že vpošteva vse gori navedene točke ter je znižal postavko glede prispevkov iz nabiralnikov na 10.000 kron, prispevek od kolkov na 4000 K, računске listke pa ceni še previsoko na 6000 K. Kljub temu izkazuje dohodkov 146.100 K, izdatkov pa 306.500 kron, vsled tega primanjkljaja 160.400 K, ki se bo pokrtil deloma iz glavnice, oziroma zapuščinskih skladov, deloma pa iz najetih posojil. Družba računa z zvišanjem stroškov v Trstu za 2000 K, samo stroški za deklislo šolo pri Mariji Magdaleni se naj znižajo glasom proračuna za nekoliko 1000 K. Tudi v Gorici bi odpadlo 3000 K, ker ni treba novih stavb, na Muti pa bo treba nekoliko razširiti šolo, vsled česar bodo izdali leta 1914. za 1300 K več, kakor letos. Za Koroško je proračunjenih 6000 kron.

Za nove šolske stavbe pa namerava družba izdati leta 1913. znesek 150.000 K, leta 1914. pa znesek 110.000 K in v obeh letih za nove šolske moči po 10.000 K.

Številke, ki smo jih podali v kratkem obrisu, kažejo velikomno narodno delo naše Družbe. Niti enega Slovenca ne bi smelo biti v naši sredi, ki bi ne bil član kake podružnice in ki bi ne podpiral blagega stremjenja te, za obstanek in razvoj slovenskega naroda neobhodno potrebne družbe. Skupščinarjem pa, ki pohite v ponedeljek v Domžale, iskreni pozdrav vseh pravih Slovencev. Iskrena želja jih spremlja, da bi bilo njih delo še nadalje plodonosno in v kulturno povzdigo celega slovenskega naroda.

Dva zunanja ministra.

Italijanski zunanji minister markiz di San Giuliano naj bi bil obiskal grofa Berchtolda. Da pa ne bi napravil italijanski vladi kakih neumnosti, bi smel govoriti z grofom Berchtoldom samo v navzočnosti vojvode Avarnskega.

Tržaška afera pa je spravila gospodo popolnoma iz konteksta, tako, da misli sedaj italijanska vlada, da ji niti toliko ni treba biti vlnudni, da bi se sestala di San Giuliano in Berchtold pri kozarcu vina. Vojvoda Avarnski je to povedal pred petimi dnevi grofu Berchtoldu na uho in grof Berchtold se je skoraj zjokal — »er zeigte sich sehr betrübt«.

Trikrat že je hotel priti di San Giuliano na Dunaj in prišel ni nobenkrat. Sicer je tudi to pot računal s tem, da ne bo šlo vse gladko, kakor med Italijo in Avstrijo tudi ne more iti gladko, zato ni določil dneva svojega prihoda, sedaj pa res ni mogoče, da bi obiskal avstrijskega zunanjega ministra, ker je tržaško vino kislo. Morda bo prvi teden oktobra že boljše. Pa ne, da bi prilivati italijanskega vina, škoda bi bilo za teran. Če pa tudi oktobra ne bo šlo, pa pride di San Giuliano tudi pozneje. Tako vsaj pravi »Fremdenblatt«. Sicer pa bi se dalo vse ceneje napraviti. Diete za ministra so precej visoke, vemo pa vsi, kaj se bo govorilo. »Spোরазum v albanskem vprašanju, popolno soglasje zaradi Skadra, Argirokastro albanski. Živela Albanija! Hvala marki di San Giuliano! Hvala ekselencu Berchtold! Z bogom! Na svidenje!« Na kolodvoru: »Pozabil sem še: Živela trovezza!«

Medparlamentarna konferenca v Haagu.

Medparlamentarna konferenca v Haagu je sprejela predvčerajšnjem soglasno predlog odposlanca Bartholdtsa, predsednika ameriške skupine, ki priporoča vladam od držav tajnika Bryana predloženi sistem razsodiških pogodb. Končno je bila sprejeta resolucija nemškega profesorja Eickhoffa, ki predlaga svetovni pisemsko-poštni tarif 10 centimov za pisma do 20 gramov teže.

V včerajšnji seji medparlamentarne unije je obžaloval lord Weardale, da se Italija še vedno noče priključiti uniji. Tudi baron Polener se je pridružil tej izjavi ter je izjavil, da je pripravljen storiti neoficijalne korake, da pridobi Italijo za unijo. Enako se je izrazil tudi ogrski odposlanec Berzeviczy. Kakor znano, se namreč Italija prve medparlamentarne konference ni udeležila, ker je imela takrat ravno vojno s Turčijo zaradi Tripolitanijske. Unija se je nato izrekla v resoluciji proti vojni in s tem obsodila Italijo, vsled česar je sedaj italijanska vlada užaljena.

V sklepni seji medparlamentarne konference je bila sprejeta resolucija, ki priporoča skupno delovanje unije z vsemi onimi združenji, ki so si postavila za nalogo razširjenje mednarodnega prava in pospeševanje dobrih odnosov med narodi. Kateri avstrijski zastopniki so glasovali za to resolucijo, brzojavka ne pove. Sploh pa so take resolucije zelo po ceni, vsled tega sistem zatiranja Slovenstva v Avstriji ne bo prav nič trpel, zlasti ker ta unija nima pravnobne moči, prisiliti kako državo, da respektira njene sklepe.

Ravno tako brezpomembna in neizvedljiva je tudi resolucija, ki sta jo predlagala avstrijski Poljak Roskowsky in Romun Lahovari, ki pozivljata vlade, da naj postavijo na dnevni red tretje mirovne konference vprašanje, kako bi bilo mogoče preprečiti kršitev mednarodnega prava, — kakršno se je dogajalo prav pogosto v zadnjih vojnah.

Prihodnja konferenca se vrši v Stockholmu. Na mesto izstopivših članov Desdournelleja in lorda Weardaleja so bili izvoljeni v ekskutivni komite Houzeat Delaheir (Belgija) in Plener (Avstrija).

Dogodki na Balkanu.

Nobenega ponižanja.

Daleč so privedli diplomati balkansko krizo. Zmagovita Bolgarska mora poslati v Carigrad svoje zastopnike, da prosi porto, da ji pusti vsaj del Trakije, zlasti zapadno od reke Marice. Prostovoljno tega porta Bolgarski kljub noti z dne 15. julija ne bo priznala, toda velešile se sedaj ne ganejo več. Ko se je sklepal mir v Bukarešti, so vpili diplomati, da ne pripuste ponižanja Bolgarske, sedaj, ko bo narekovala Turčija svoje pogoje, pa ni slišati nobenega glasu.

Porta je imenovala za svoje zastopnike pri pogajanjih z bolgarskimi delegati notranjega ministra Talaat bega, mornariškega ministra Mahmud pašo in predsednika državnega sveta Halil bega.

Bolgarski delegati so v Carigradu takoj prvi dan obiskali vse veleposlanike, samo ne ruskega veleposlanika, ter trde da za ta poset ni bilo več časa.

Pariški »Temps« poroča sedaj iz Carigrada, da bo turška vlada pri pogajanjih z vso odločnostjo obstojala na tem, da ostane vsa Vzhodna Trakija z Odrinom in Lozengradom Turčiji. Porta smatra dejstvo, da je pripravljena odstopiti Bolgarski Gümüldžino, za zadostno odškodnino.

Podobno se izraža, kakor poroča »Daily Telegraph«, tudi Enver beg, samo da gre še nekoliko delj in da zahteva tudi vse pokrajine, kamor so prišli turški vojaki, da se ne boji, da bi turška vlada izročila le najmanjši del zopet zasedenega ozemlja. Če bi se pa to zgodilo, bo turška vojska sama vzela zadevo v roke. Turška vojska šteje 300.000 mož in on ji zaupa.

General Savov zopet je bolj optimističen in upa, da se mu bo vendar še posrečilo nekoliko resiti za Bolgarsko. General Savov je izjavil v nekem intervjuu, da bi Bolgarska pustila Turčiji Odrin celo utrjen, da pa zahteva Bolgarska druge točke v okolici Odrina, zlasti pa Lozengrad, ki ga nota z dne 19. julija ne omenja.

Zakaj se dajo bolgarski delegati vedno intervjuati? E dini Gešov je molčal. Danev je bil gostobeseden, sedaj pa še Savov ne more prikrivati, kaj je njegova naloga. S tem pa lahko občutno škoduje bolgarski stvari, vsaj pa lahko postavi svoje uspehe v slabo luč. Če vemo, da računa Bolgarska sedaj še z vso gotovostjo na Lozengrad, končno pa tega mesta ne dobi, bo vsa javnost šla to diplomatičnim zmožnostim bolgarskih zastopnikov v slabo. Če vemo, da je Bolgarska pripravljena dovoliti, da ostane Odrin utrjen, je gotovo, da bo Turčija zahtevala ne samo to, marveč še neprimeroma več. Zakaj tedaj bolgarski diplomati ne morejo molčati? Ali se niti tega še niso naučili od svojih, mnogo previdnejših srbskih kolegov? Ali morda mislijo, da se bo za Bolgarsko zavzela Evropa, če se jim ne posreči doseči, kar zahtevajo? Dosti izkušenj imajo, da bi lahko vedeli, da od Evrope ne smejo ničesar pričakovati.

Srbija in Bolgarska.

Iz Belgrada prihaja razveseljiva vest, da delo mejne komisije med Bolgarsko in Srbijo prav dobro napreduje. Srbsko vojno ministrstvo konstatira to dejstvo z zadoščenjem in zlasti pohvalno omenja, da bolgarski delegati ne delajo nikakih težkoč, če gre za upravičene srbske zahteve. Tudi srbski člani pa so namram Bolgarski do skrajnosti popustljivi, kadar gre za upravičene bolgarske želje, tako, da je upati, da bo komisija prav kmalu ugodno za oba dela rešila svojo nalogo.

Pašić.

Kakor poroča »Neue Freie Presse« baje z dobro informirane srbske strani, bo ostal srbski ministrski predsednik Pašić najdlje do 20. t. m. v Marijskih lazni. Nato namerava odpotovati v Biarritz na južnem Francoskem, kjer ima svojo rodbino. Od tam se vrne v Belgrad, na svojem povratku pa ostane nekaj dni na Dunaju, kjer bo najbrže konfiriral z grofom Berchtoldom. Ministrski predsednik Pašić najbrže v interesu svoje domovine ne bo demisijsiral. Ko se je vrnil iz Bukarešte, je sicer ponudil svojo demisijo, toda niti kralj, niti njegova stranka niso hoteli dovoliti, da odstopi. Srbija takega moža ne more pogrešati.

Cudovita pa je srbska gospodarska moč, kar je ob enem najsijajnejše izpričevalo za njene državnike. Že med vojno smo opetovano imeli priliko, opazovati na izredno finančno in gospodarsko moč Srbije. Sedaj pa je Srbija prekosila vsako pričakovanje. Dasiravno je narasla skoraj še enkrat tako velika, kakor je bila, ne potrebuje posojila za velikske investicije, ki bodo potrebne. Samo za nekatere zgradbe, zlasti pa za železnice, bo najela srbska vlada v kratkem malenkostno svoto 150 milijonov frankov.

Nov dvoglavji orel. — Albanija razdvojena.

Naše zunanje ministrstvo je obvestilo pomorske oblasti na Reki, da je nova albanska kneževina adaptirala kot zastavo svojega trgovskega brodovja (?) narodno zastavo in sicer črne dvoglavega orla na rdečem polju. Ladje iz Drača in ladje iz Valone pa bodo imele kljub temu nekaj razločka. Zastave ladij iz Valone imajo nad orlom polumesec, one iz Drača pa imajo zvezdo ali pa savjski križ.

Prizren.

V petrogradskih političnih krogih so prepričani, da bosta srbski kralj Peter in črnogorski kralj Nikolaj naprosila grškega in romunskega kralja, da prevzmeta razsodišče v vprašanju pripadnosti Prizrena, če bi se obe državi ne mogle sporazumeti sami. V petrogradskih krogih smatrajo za gotovo, da pripade Prizren Srbiji.

Turčija ne dobi dreadnoughtov.

Glede prihodnosti turškega nad-dreadnoughta, ki je pred par dnevi splul, vlada velika negotovost. Angleški krogi dvomijo, ali bo mogla Turčija plačati to največjo vojno ladjo, ki stane nad dva milijona funtov. V angleških mornariških krogih so prepričani, da bo angleška admiraliteta sama kupila ta dreadnought, ker je zgrajen popolnoma v tipu novega tipa »King Georges V.«.

Štajersko.

Narodna stranka in pokojni dež. odbornik, prof. Robič. Mariborska »Straža« pisari že cel teden o »liberalnih hienah«, o pomanjkanju pijete pri izvrševalnem odboru narodne stranke do Robiča, o »liberalnih netaktnostih« in zlojedeh, o čem še. Vse te pridevke in lastnosti smo si po njenem mnenju zaslužili s tem, ker smo ob Robičevi smrti govorili o njegovi politični preteklosti in razpravliali o njegovem neučakanem nasledniku prof. Verstovšku. Kako pride »Straža« do tega neutemeljenega in direktno neumnega pisarjenja in natolčenja, je nam, navadnim zemljanom nerazumljivo. Ker diše vse te notice z blagoslavniimi zaglavlji »Liberalne hien«, »Fej« in druge močno po dr. Verstovšku, bi se dalo kvečjemu reči, da kaže v njih Verstovšek krčevito veselje, da mu je usoda vendar dala priti do deželnega odborništva. Lani vsaj je poročal nekdo v našem listu, da se je razil takratni prof. Verstovšek namram nekemu ljubljanskemu gospodu, čegar ime nam je znano: »Da bi že ta vrag (Robič) kmalu šel!« In Verstovšek ni skušal niti »popraviti« teh besed. (Morda jih poskusi utajiti sedaj. Op. uredn.) Ne bi ponovno spravljali te nelepe afere na dan, toda naj se nam odpusti; imamo opraviti z Verstovškom! Kar se pa pokojnega prof. Robiča tiče, smo dali v »Slov. Nar.« gotovo v polnem obsegu zasluženost čast njegovemu značaju in delu; isto je storil izvrševalni odbor narodne stranke, ki je tudi položil na njegovo krsto lep venec ter poslal k pogrebu predsednika dr. Kukovca. Edino nepijetno, kar smo res zagrešili, je bilo morda to, da smo obenem z Robičevim imenovali te dni večkrat Verstovškovo ime. Ako bi bila »Straža« tega naziranja, bi ji seveda ne imeli kaj reči. Na Verstovšove grožnje, da bo de-

lal kot deželni odbornik proti nam neklerikalnim Slovincem, pa pravimo: izvrševalni odbor narodne stranke se ni motil, ko je izjavil, da bodo v štajerskem deželnem odboru narodnjaki odslej brez zastopstva. Edino dolgo je, da bo imel Verstovšek malo prilike komu koristiti in škodovati; gospodje v deželnem odboru že vnaprej vedo, s kom bodo imeli opraviti in pišejo v tem smislu tudi nemški listi. Umazane denunciacije, ki bi si jih znabiti Verstovšek privoščil, najdemo še vedno poprej pri škofih in duhovščini prijateljev ko pri večini štajerskih deželnih odbornikov. Attemsi niso Susteršiči ali Lampeti, to moramo kot pravični ljudje reči!

Za razpust deželnega zbora se zavzemajo različni člankarji v »Taggespošti« in »Tagblattu«. Ne bo še menda treba posebej zatrjevati, da je to člankarenje prav neodkritosrečno in ima le namen potolažiti učiteljstvo, katero hudo trpi vsled krize v deželnem zboru.

Neuspeli dr. Korošca. Cilj vsega njegovega časnikarskega rogoviljenja je bilo prefektu štajerskih Slovincencev mesto štajerskega deželnega odbornika s plačo 6000 K in bi ga morda tudi dosegel, če bi bil pri prihodnjih volitvah zopet izvoljen. Zdaj mu je pa tisto mesto zasedel njegov zvesti prijatelj dr. Verstovšek in veliko vprašanje je, če bo isti še kdaj hotel z dobra zapustiti toplo gnezdo.

Celjani! V ponedeljek, dne 8. t. m. priredi »Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju« skupno z velenjsko C. M. podružnico na vrtu narodne gostilne Ježovnikove v Velenju veliko ljudsko slavnost v prid javnim ljudskim knjižnicam po Sp. Štajerskem ter prepotrebni naši šolski družbi. Dober namen te prireditve in prošnja tamošnjih narodnjakov ne sme ostati brez odziva. Zberimo se v lepem številu ter pohitimo ta dan v ogroženo Velenje v poset tamošnjim rodoljubom. Dokazati jim hočemo, da niso osameli v tem težkem boju, temveč da stoje za njimi tudi drugi, ki jim bije srce za narodno stvar in boljšo bodočnost našega naroda! Z veliko udeležbo podprli bomo tamošnje rodoljube vsaj moralno ter jih navdušili za nadaljne borbe in uspehe!

»Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju« opozarja tem potom še enkrat na veliko slavnost, ki jo priredi o priliki otvoritve svoje pete javne ljudske knjižnice dne 8. t. m. v Velenju. Slovinci, Slovence! Udeležite se v velikem številu te narodne manifestacije in pohitite ta dan v Velenje ter pokažite s svojo udeležbo, da sočustvujete z vašimi brati, ki se tako junaško bore proti oholemu in nasilnemu tujcu, ki nam hoče iztrgati ta biser Saleške doline. Dne 8. septembra torej vsi v Velenje!

Spor med nemškimi agrarci na Štajerskem. Koncem preteklega meseca se je sklenilo na zborovanju zapupnikov nemške agrarne stranke na Štajerskem združitve s fronderji iz klerikalne stranke, ki jih vodi vitez pl. Pantz. S tem bi dobil Pantz novo pomoč v svojem boju proti deželnemu odborniku Hagenhoferju in drugim oficijelnim voditeljem klerikalne stranke na nemškem Štajerskem. Pantz upa doseči pri bodočih deželnozborskih volitvah celo lepe uspehe proti Hagenhoferju, zato zahteva z veliko energijo skorajšnji razpust deželnega zbora in nove volitve. Del nemških agrarcev, in sicer oni, ki je igral doslej neko vodilno vlogo ter stal v tesni zvezi z nemškimi nacionalci, pa ne odobrava fuzije s Pantzovo stranko in bo izdal za 1. oktobrom nov list: »Alpenländische Bauernzeitung«, dočim postane »Landbote« glasilo omenjene združitve. Prihodnje deželnozborske volitve bodo sploh na nemškem Štajerskem jako burne: borili se bodo med seboj klerikalci, nemški nacionalci (med katerimi stremijo »mladonemci« z Einspinnerjem na krmilo) in nemškimi agrarci. Vendar pa je konstelacija taka, da bodo utrpeli največjo zgubo vsled notranjih bojev klerikalci ter se ni bati, da bi dobil deželni zbor s pomočjo slovensko govorečih klerikalcev klerikalno večino.

C. kr. poštne nabiralnice in slovenski jezik. C. kr. trgovinsko ministrstvo je izdalo v c. kr. dvorni in državni tiskarni za vse c. kr. poštne nabiralnice novo službeno navodilo, ki je stopilo v veljavo dne 1. kimovca 1913. To službeno navodilo je za slovenske poštne nabiralnice tiskano v nemškem in slovenskem jeziku, za nemške pa samo v nemškem jeziku. Ravnapravnost slovenskega jezika je s tem ustrezno, a odvisno bo od poštnega ravnateljstva v Gradcu, če bode dvojezično tiskano navodilo doposlalo vsem c. kr. poštnim nabiralnicam po Spodnjem Štajerskem ali ne, morebiti jim bode vsiljevalo samo nemško službeno navodilo.

Takšno ravnanje bi bilo nezakonito, ter bi zahtevalo, da se dotični g. poslovodja pritoži. Dokazano pa je, da je c. kr. pošto ravnateljstvo doposlalo dvojezično navodilo vsem onim poštanim nabiralnicam po Spodnjem Štajerskem, ki dopisujejo z njim v slovenskem jeziku. Dognati je treba še, če so se taka navodila doposlala tudi vsem ostalim nabiralnicam po slovenskem Štajerskem ali ne. Vzemimo slučaj, da se to ni zgodilo, naj dotični g. poslovodja vrne samonemško »Dienstanweisung« ter naj prosi za dvojezično, rekoč, da rabi dvojezično, ker se mora strankam, oziroma občinam zaradi nastalih izpremenb v svojem poslovanju izkazati. Ako bi mu na to vlogo ne ustregli, naj se pritoži občina ali kdo drugi na trgovsko ministrstvo, da ni v dotični poštini nabiralnici službenega navodila v slovenskem jeziku. C. kr. trgovsko ministrstvo, ki je izdalo 128 strani obsegajočo dvojezično službeno navodilo bo tudi toliko pravično, da bo potem potrebno ukrenilo. C. kr. trgovsko ministrstvo je založilo istotako tudi vse tiskovine v nemškem in slovenskem jeziku, katere rabijo poštne nabiralnice v svojem notranjem uradovanju. Gg. poslovodje, naj torej vrnejo samo nemške ter naj zahtevajo dvojezične in ustrezno se jim bode, ako bi se jim pa ne ustreglo, naj vložijo pritožbo na trgovsko ministrstvo v roke katerega poslanca. Mi si moramo svoj jezik čuvati in gojiti v vsakem tudi najmanjšem slučaju, to zahteva od nas podrobno narodno delo, to pravico nam daje državni osnovni zakon z dne 21. decembra l. 1867. in to dolžnost nam nalagajo državljanske pravice slovenskega naroda. Naj se to ne smatra za malenkost, in če bi za vsak posamezen slučaj to bila res malenkost, vsota vseh teh malenkosti po vsem Spodnjem Štajerskem, oziroma tudi po drugih deželah tvori že veliko narodovo zadevo.

Iz Gornjega grada. (Roparski napad na poštnege sela.) Slučajno sem se mudil dne 3. septembra v Gornjem gradu ter zapazil na koncu pešpota, vodečega iz Gornjega grada proti Novi Štifi, dva možakarja. Eden je bil čisto črno oblečen, kakor kak duhovnik in eden bolj prosto, a bil je precej debeluhast. Pričakovala sta nekoga, to se je poznalo. Kmalu zagledam stvar, na katero sta najbrže prežala. Bil je poštni sel iz Nove Štife in onadva sta morda mislila, da vozi na svojem kolesu bog ve koliko tisočakov. In res, ustavila sta ga in bog ve, kaj bi se mu bilo zgodilo, ako bi na svojem urnem kolesu hitro ne odnesel kosti svojega telesa ter jima pokazal pete! — Okupovalce.

Kmetje in viničarji. Iz severnih Slovenskih goric smo prejeli sledeči dopis: Zadnji čas so začeli Korošec, Verstovšek, Roškar in neki Zebot organizirati viničarje. Napovedujejo po listih, da bo obstajala v kratkem poleg »kmečke« »viničarska zveza«. Viničarsko vprašanje je zanimivo v več ko enem oziru; po Slovenskih goricah je tega stanu toliko, da bi igral že v političnem oziru važno vlogo, ako bi bil organiziran. S strogo narodnega stališča nimamo tudi mi ničesar proti organiziranju viničarjev. Ali načne se tu važno gospodarsko vprašanje. Korošec, Roškar in Verstovšek se vedno pridružajo, da so branitelji kmečkih interesov. Med kmeti in viničarji pa je že danes skoro nepremostljiv gospodarski prepad. Viničarji stavijo za svoje delo tako velike zahteve, da jih kmet skoraj ne zmore več. Zmore jih pač bogati nemški meščan, ki ima iz vinogradov prave veleobrate. Tako imamo dve vrsti viničarjev: »gospoške« in »kmečke«. Prvi dobivajo plačilo za svoje delo bolj v denarju, drugi bolj v naturalijah. Kmet jim pri vednem pomankanju denarja in v sedanjih slabih letinah ne more še tako dobro plačevati kakor nemški graščak, veletržec ali tak meščan, kateri ima vinograd za zabavo. Plačila za vinogradniško delo se višajo tako naglo, da niso skoro že v nobenem razmerju z izkupičnim za vino in ni čuda, da raste blagostanje viničarjev, kmečko pa neprestano pada. Viničarji si kupujejo posestva, kmetje se pa selijo v bajte. Kakor hitro imajo viničarji trdno organizacijo, bo za kmeta še slabša, ker se on pač ne bode tako hitro združil v obrambo svojih gospodarskih interesov. In da ni ta boj nikak fantom, kažejo posamezni dogodki v Halozah in Ljutomerških goricah, ki so docela podobni ostremu plačilnemu gibanju in jih je bilo mogoče le s težavo omejiti in zadušiti. Tako nevarno dvojno igranje naša »kmečki prijatelji« v Mariboru — vse seveda v interesu duhovniške mandatne politike. Gospodje bi radi za nos vodili kmete in najbrž tudi viničarje, obsedeli bodo pa med dvema stoloma. Gospodarski interesi so močnejši ko vsak drugi,

to bodo naši »voditelji« v talarju že še čutili.

Iz Maribora. O otvoritvi mariborskega državnega mostu se je sicer jako mnogo pisalo, toda priznati noče ne narodna ne klerikalna stranka, da edina napaka je bila pri obeh ta, da ni bilo nobenega voditelja! Kadar je treba javno nastopiti, noče nobeden »v to poklican« biti! Tako je in nič drugače in vse še tako lepe govorance ne pomagajo nič! Mostno vprašanje se bode kmalu prebolelo, jako pereče vprašanje, ki v živo zadene vsakega v Mariboru živečega ali došlega Slovenca, oziroma Slovana, rešuje se, kakor je že večkrat tudi v tem listu se opozarjalo, najmanjše deset let. To je ureditev restavracije v Narodnem domu. Monumentalna stavba! Kras ne le samo mariborskega mesta, ampak tudi cellega Spodnjega Štajerja, ponos vseh Slovanov in občudovanje vseh tujcev je Narodni dom! To bi morala biti družinska hiša, pod katero streho bi se zadovoljno zbirali vsi Slovani, morala bi biti pravo domače ognjišče, ker bi se veselje in bolesti delili v medsebojni bratski ljubezni. Restavracija bi morala biti najbolj negovano društvo z družabnimi pravili. Ona bi morala biti Posojilnica »punčica« v očesu! Kakor žrtvujejo mesta, država in društva za promet tujcev, tako bi morala posvetiti Posojilnica bolj ko vsem drugim društvom svojo pozornost. Pod tem domačim krovom naj ima vsak rodoljub svoje zavetišče! Zadovoljnost pa vlada samo v hiši, kjer se dobro gospodari, kjer se lahko nudi pristno blago v prav urejenih prostorih. Torej, gospoda! Vi, ki ste sedaj na mestu onih, katerim tako mnogoštevilno očitate njihove napake, pokažite svoje talente, ne skrivajte se radi kritike po nemškutarskih gostilnah in ne rešujte enostavno te pereče zadeve s tem, da zvalite vso krivdo najemnikom, sami pa indirektno podpirate »Südmarko« in »Schulverein«. Zopet ste dobili novega najemnika in ako mu nečete izdatno pomagati, ste ga vlovili; treba je najprvo urediti hladilnico, brez nje ni eksistence, prenesti točarno v prvo sobo, iz sedanje napraviti hranilno shrambo, to so glavne potrebe in ako nečete te izpolniti, je novi gostilničar obžalovanja vreden. Kajti tudi vsakdanji gosti se naveličajo potrpljenja. Bodočemu gostilničarju pa priporočamo, da si preskrbi vsaj primerno osobe za postrežbo gostov. Torej še enkrat ponavljamo prošnjo, gospodje merodajni, storite svojo dolžnost!

Iz Ljutomera. Že večkrat se je poudarjalo v politični javnosti, da je vsako sodelovanje s klerikalci v vsem in povsod popolnoma nemogoče. Ta breznakajna sodra naprednjake le izkorišča in se njim svetohlini, za hrbtom pa napredno, pošteno delo poplačuje z najostudnejšim izdajstvom. Zastavonoši v zahrbtstvu so ljutomerski klerikalci. Imeli smo pretečeni teden volitve v okrajni zastop. Naprednjaki so z nesebičnim svojim delom izvršili vse predpriprave in izvojevali zmago, tako, da klerikalci niso imeli drugega posla, ko sprejeti izvojevanje njim mandate. Imeli smo naprednjaki do sled en edini mandat, mesto podnačelnikovo, ki ga je zavzemal dolgo vrsto let g. Misja. Okrajni načelnik Rajh sen. je vesel, da o upravi okrajna popolnoma nič ne razume in tako je bil faktični načelnik pravzaprav g. Misja, ki ima upravnega znanja več v peti ko Rajh in vsi drugi klerikalni mameluki v glavi. Načelnik Rajh je imel le en in edini posel, kasirati svojo načelnikovo plačo, vse drugo je opravil, kakor se more pričakovati to le od naprednjaka, zgolj iz veselja do stvari in popolnoma zastoj g. Misja. Pri volitvah je ležalo vse breme sestave volilnega imenika in reklamacijskega postopanja le na ramenih Misja, ki je spravil Nemce v tako zadrego s svojimi reklamacijami, da so končno izjavili pod častno besedo, se v veleposestniški skupini volitev sploh ne udeležiti. Ko se je to doseglo, je sklical znani razdirač, župnik Weixl v Križevcih zaupni shod veleposestniških volilcev in naprosil za referenta — slugo iz okrajne pisarne, nekega Rudolfa. Ta je zbranim backom poročal: »Mi smo izrekli mirali te in te in mi smo to in ono dosegli.« Siroče ume morda dobro pisarne snažiti, če pa sploh razume pomen besede »reklamacija«, je pa drugo vprašanje. Kot pesek v oči naprednjakom so postavili klerikalci g. Misja v oficalno kandidato listo, za hrbtom pa je Weixl vse kmete pestil in hujskal, da so Misja črtali. Sorodne duše se iščejo in tako je Weixlu et tutti quanti gotovo ljubši kak Ficko o katerem teče pred okroglim sodiščem grda pravda in kojega nemoralno življenje je v okraju že prislovno. Ficke se voli v okrajni zastop in načelstvo posojilnice,

značajneže in poštenjake pa se Fickom na ljubo izpodriva.

Dne 20. septembra t. l.

se vrši

po celem Spodnještajerskem

VI. „Narodna zbirka“.

Koroško.

Nesreče pri vojaških vajah. Poročali smo že, da so bile letošnje vojaške vaje za marsikoga usodne. Bile so letošnje vaje izredno naporne in izkazujejo tudi izredno veliko nezgod in nesreč. Nebroj vojakov je zastalo, veliko jih je nevarno obolelo. Vojaki so prenočevali 7 dni pod nebom in le ugodnem vremenu se je zahvaliti, da ni še več žrtev. Gotovo pa je, da jih je več, ki so odnesli kal bolezni iz vaj. Poleg že omenjenih nesreč, ki smo jih sproti objavljali, kolikor smo jih pač mogli zvedeti, se poroča sedaj, da pogrešajo dva vojaka 2. bos. polka. Tovariši sumijo, da sta se ponorečila v pečinah in ležita mrtva v kakem jarku.

Obesil se je pri posestniku Lavriču v občini Skofiče ob Vrbskem jezeru in sicer v podstrešju delavec Josip Spendir. Spendir je že večkrat poskusil izvršiti samomor, toda vedno so ga pravočasno rešili. Zadnjičkrat si je hotel prerezati vrat. Ko so ga našli na podstrešju je bil že mrtev.

Primorsko.

Slovenska gimnazija v Gorici. Poročali smo že, da se ustanovi v Gorici samostojna slovenska gimnazija. Ker pa izvestni listi, posebno laški, prednjači jim seveda »Piccolo«, to dejstvo zavijajo na vse možne načine, konstatiramo ponovno, da se bodo glasom cesarske odločbe z dne 3. avgusta t. l. v začetku šolskega leta 1913/14 na državni gimnaziji v Gorici obstoječi laški realno-gimnazijski razredi in slovenski realno-gimnazijski razredi odločili in se ustanovili sukcesivno samostojni zavodi in sicer osemrazredna drž. realna gimnazija z italijanskim in osemrazredna drž. realna gimnazija s slovenskim učnim jezikom in da se ustanovi iz sedanje državne gimnazije sukcesivno osemrazredna drž. realna gimnazija z nemškim učnim jezikom.

Za slovenske ljudske šole v Gorici. Narodni odbor je sklical shod, ki se vrši jutri v nedeljo 7. septembra ob pol 11. dopoldne v Trgovskem domu z dnevnim redom »Slovenske ljudske šole v Gorici«. Na shodu nastopijo govorniki samostojne narodne stranke in S. L. S. obeh struj. — Vprašanje, ki se bo razpravljalo na tem shodu je zelo važnega pomena ne samo za Slovence v Gorici, marveč tudi za okoličane, v obče pa za cel slovenski živelj na Gorškem. Gorica dobi sedaj novo slovensko gimnazijo, potrebnih ljudskih šol, ki bi jih moralo mesto vzdrževati za Slovence pa še nimamo Slovinci. In ta potreba je postala še posebno sedaj nujna, kajti slovenska gimnazija potrebuje slovenski naraščaj, in če imamo gimnazijo, če nam je priznala država to, se nam mora tudi priznati zakonito število slov. ljudskih šol. Shod bo velezanimiv in nujno potrebno je, da se ga udeležijo kolikor mogoče veliko število Slovencev iz mesta in okolice.

Odlikovanje. G. dr. Rihard Jug, zdravnik pri vojni mornarici, ki se je udeležil avstrijske ekspedicije pred Skadrom je dobil »Signum laudis« za zasluge, ki si jih je pridobil vsled delovanja na sanitetnem polju. Odlikovanec je iz goriške okolice.

Vrtna veselica. Tržaška krajna skupina Zveze c. kr. avstrijskih poštinih in brzojavnih uslužbencev priredi v nedeljo, dne 7. septembra na vrtu gostilne »Gospodarskega društva« pri Sv. Ivanu vrtno veselico z zelo zanimivim in bogatim sporedom. Pričetek veselice je ob 4. dopoldne, vstopnina 50 vin. Čisti dobicek je namenjen v podporo bolnim poštinih uslužbencem ter vdovam in sirotam poštinih uslužbencev.

Sokol v Ajdovščini priredi dne 8. t. m. veliko veselico s sodelovanjem vseh društev I. okrožja Gor. S. Ž. Isti dan se vrši namreč tudi tekma I. okrožja. Popoldne ob 4. javna telovadba. Preskrbljeno je za vse udobnosti tudi pri ljudski veselici. Postavljeni bodo paviljoni za izbornega vipavca, jestvine, slaščice itd. Srečkanje, ples in cvetlični dan.

Užljani Italija. — Tržaški odloki. — Nemčija. Pred kratkim je bil pri nas laški general Caneva. Strašno je kadil in kadilo se je njemu. Vsi laški in avstrijski listi so zatrjevali,

da to jasno dokumentira prisrčne vnanje politične odnose med Avstrijo in Italijo. — Skoro ob istem času so izšli odloki namestnika tržaškega, ki zahteva odslovitev inozemcev iz avstrijskih javnih služb in nadomestitev z domačini. — Kmalu na to je poslala Italija v Nemčijo vojvodo Abruškega in generala Pollio. Tudi ta dva sta bila v Nemčiji kot Caneva v Avstriji, prisrčno sprejeta. In zopet so pisali laški in nemški listi, da je to dokaz prisrčnega prijateljstva, ki vlada med Italijo in Nemčijo. Takoj po tem izbruhu ljubezni in prijateljstva z Italijo pa piše »Vossische Zeitung« o znanih namestniških odlokih in Trstu, ki so zadeli v živo ne samo avstrijske Italijane, laške podanike v Trstu in izvestno stranko Nemcev, ki v svoji zaslepljenosti in tirana od sovraštva do Slovanov, podpira iredentizem, sledeče: **Odloki so bili izdani v varstvo pravic avstrijskih državljanov v tržaški občini.** Nemčija se vsestransko prizadeva, da bi se preprečila vsaka skalitev prijateljskih odnosajev med zaveznicami v trozvežju in je nemška vlada storila vse, kar je bilo v njenih močeh, da se najde z ozirom na težkoče, ki so nastale vsled teh odlokov, taka rešitev te zadeve, ki bi mogla zadovoljiti tudi Italijo. — To govori cele knjige in stavi italijansko prijateljstvo v zelo sumljivo luč. — Čudno je, da hoče laška diplomacija diktirati Avstriji liki svoji vazalki, kako naj upravlja svoje provincije. Ona hoče imeti privilegije za svoje državljane tudi v Avstriji in dasi se godi to škodo avstrijskim državljanom. Zdi se prav tako, kot bi zahtevala Italija, da sme imeti v Avstriji svoje špijone in da mora te avstrijska uprava na škodo svojim državljanom sama preživljati in bogateti. Zakaj gre cela oficalna Italija tako srdito v boj za regnicole v Trstu in zakaj vsiljuje Italija svoje rezervne častnike po avstrijskih službah ob meji. To so vprašanja na katera je v očigled tako prijateljskim odnosajem med Italijo in Avstrijo, katere naj bi še utrdili razni obiski v Avstriji in v Nemčiji, prav težko naravnost odgovoriti. Vse druge države zasledujejo z vso strogostjo tuje volune, Italija pa javno zahteva, da naj bi Avstrija njene volune še ščitila, jim puščala svobodno roko in jim dajala na škodo svojim državljanom lepa korita. To je čudna igra in avstrijska vlada naj bi že vendar enkrat spoznala, kaka nevarnost ji preti od te strani in naj razprši to meglo s katero so jo obdali Italijani in preslepljeni Nemci, ki so se dali zapeljati vsled sovraštva do Slovanov in vsled strastne želje, da zasledijo po končanem boju med Italijani in Slovenci in po porazu Slovencev, slovensko Primorje. To je nemogoče, ker Avstrija mora dati končno tudi Slovanom svoje pravice, kajti ravno Slovani so merodajni faktor za obstoj Avstrije v tem okviru. Moč Slovanov v Avstriji vedno bolj narašča, kljub temu pa Slovani ne sklijo čez meje in ne grade tujih ekspozitur na svoji zemlji kot Italijani, marveč si žele močno Avstrijo in v nji pravice, ki jim pristojajo v razmerju z njihovo močjo in silo bodisi na socialnem, kulturnem in gospodarskem polju.

Velika tatvina na tržaški pošti. V četrtek zjutraj so aretirali na njegovem stanovanju v ulici Ireneo della Croce v Trstu 31letnega skladišnika v skladišču telefonskih predmetov, Ivana Sicoro, rodno iz Pulje. Sicora je dal odnašati po dveh delavcih blago iz skladišča k neke mu starinarju, ki ga je ceno kupoval. Oskodoval je na ta način pošto za več tisoč kron. Sicora tatvino taji, kljub temu pa so ga obdržali v zaporu.

Zastrupil se je v Trstu 39letni delavec Fran Soršak s karbolno kislino. Odpeljali so ga v bolnišnico, njegovo stanje je brezupno.

Žepni tat v tramvaju. Nekemu Ivanu Caslaterju je ukradel neznan tat v tramvaju iz Rojana denarnico, v kateri je bilo 320 kron.

Sleparski trgovski agent. Na zahtevo ravnatelja »Hrvatske štedionice«, Janka Pogorela in neke Marije Cornielo so zaprli v Trstu 57letnega trgovskega agenta Antona Nicolinija, ker je dvignil v »Hrvatski štedionici« s ponarejeno menico 600 kron in prodal od Cornelijske mu zaupano 100 kron vredno bančno akcijo za 60 kron.

Oče in nezakonska hči. Pred deželnim sodiščem v Trstu se je vršila zanimiva obravnava proti 50letnemu pletarju Gustavu Gischetu iz Ogrske in proti njegovi 25letni nezakonski hčeri Avgusti Baumsingelovi iz Gradca. Obtožena sta hudodelstva po § 131. k. z. Obtožena sta bila zaradi tega hudodelstva že enkrat obsojena in sicer v Voloski. Mož je dobil takrat tri mesece, njegova hči pa 2 meseca zapora. Takrat sta

imela že 4 otroke. Toda razmerja kljub temu nista prekinila in sta došla pred kratkim petega otroka. Oba obtožena dejanja priznata. Obsojena sta bila vsak na 6 mesecev ječe, vrh tega bo Gischet po prestani kazni izgnan iz Avstrije.

Ponesrečen vojaški zrakoplov. V bližini mornariškega kopališča v Pulju je padel s precejšnje višine mornariški hidroplan št. 8. Vodja stroja, linijski poročnik Ockermüller in njegov pasażir sta ostala nepoškodovana, precej poškodovan pa je letalni stroj.

Razmere pri policiji v Pulju. O razmerah, ki so zahtevale zadnji čas v Pulju, smo že pisali. So to stvari, ki gotovo niso ljube gotovim, najmanj pa načelniku policije dr. Mlekuš, ki je najbolj prizadet. V zadnjem času se je posebno bavil z njim »Polaer Tagblatt«, list, ki ima za sabo cel vojaški tabor v Pulju. Navedel je več faktov na račun dr. Mlekuša, ki je bil na dopustu na Bledu. Ko je dr. Mlekuš to izvedel je takoj prekinil svoj dopust in se vrnil v Pulj, da prepreči na en ali drugi način razkrivanje policijskih razmer. Ker si dr. Mlekuš drugače ni mogel pomagati, je izposloval konfiskacije. Komaj se je namreč zopet pojavil v Pulju, že je bil omenjeni list, ki je prinesel zopet par faktov, konfisciran. Toda na ta način udušena kritika s tem še ni onemogočena. Vse pride na dan in naj se tiče tega ali onega. Gotovo je nekaterim gospodom neljubo če pridejo izvestni škandalčki v javnost, toda zakrivilo so to sami. In to se ne zgodi samo v Pulju, marveč se bo pripetilo še tudi marsikje druge, kajti čast policije mora biti varovana in taki ljudje morajo to častno suknjo prostovoljno ali neprostovoljno pustiti.

Zopet eksplozija v Pulju. Včeraj je eksplodiral pri poskušnjah v torpedovki vojnega arzenala v Pulju zračni rezervoar nekega torpeda s premerom 45 cm, pri čemer so bili trije mornarji lahko ranjeni, enemu mornarju pa so se pretresli živci. Ranjeni so šli sami v mornariško bolnišnico. Materijalna škoda ni velika.

Tržaški avijatik Vidmar je došel v četrtek z Bleriotovim letalnim strojem na Cetinje. Obletel je 4krat mesto in je na to srečno pristal. Vzdignil se je pri Njegušu in je preletel progo do Cetinja v četrte ure.

Vabilo

na

XXVIII. redno veliko skupščino Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

v ponedeljek, dne 8. septembra 1913 l.

ob 11. uri dopoldne

v Domžalah, v Sokolskem domu.

SPORED:

1. Nagovor prvomestnika.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo nadzornišva.
5. Volitev članov v družb. vodstvo.¹⁾
6. Volitev nadzornišva. (5 članov.)²⁾
7. Volitev razsodnišva. (5 članov.)³⁾
8. Slučajnosti.⁴⁾

Vodstvo „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“, dne 4. avgusta 1913.

¹⁾ Iz vodstva izstopijo leios gg: Andr. Senekovič, dr. Ivan Merhar, dr. Iv. Tavčar, Ivan Kežar, dr. Karol Koderman.

V odboru ostanejo se gg: Fr. Crnagoj, dr. Ern. Dereani, Aleksander Hudovernik, Matija Prosekar, Luka Svetec, dr. Janko Slesinger, Ivan Vrhovnik.

²⁾ V nadzorništvu so bili gg: dr. Fr. Ilesič, dr. Alojzij Lavš, dr. Vladimir Ravnihar, Matija Rode, Miloš Stibler.

³⁾ V razsodništvu so bili gg: dr. Vinko Hudelst, Jakob Kogel, Fr. Pahernik, dr. Fr. Tekavčič, dr. Karol Triller.

⁴⁾ Samostalne predloge, o katerih naj se obravnava na veliki skupščini, je v smislu § 12. družb. pravil predložiti vodstvu vsaj 10 dni pred glavno skupščino.

DOSKAVEK: Dne 7. septembra ob 7. uri zvečer bo zaupno zborovanje po § 2. družb. zak. v mali dvorani „Narodnega doma“ v Ljubljani, h kateremu je dostop dovoljen samo proti osebnemu povabilu. Za pokrovitelje in podružnične delegate veljajo »zglasnice«, ki so jih dobili za veliko skupščino, obenem tudi kot legitimacije k zaupnemu zborovanju.

Dnevne vesti.

+ **Kranjski deželni zbor.** Vlada se pripravlja na sklicanje deželnih zborov, vsaj nekaterih, to je tistih, c katerih ne onemogoče obstrukcija rednega dela. Samo o sklicanju kranjskega deželnega zbora se nič ne sliši, dasi v tem ni obstrukcije, pač pa ima rešiti celo vrsto velevažnih nalog. Z ozirom na to smo se informirali na merodajnih mestih, kaj je s sklicanjem deželnega zbora in na svoje začudenje smo izvedeli, da ni še nič odločeno. Kakor je običajno

na takih mestih, ni bilo sicer dobiti nič natančnih pojmov, vendar je iz gotovih namigovanih spoznanj, da merodajni klerikalni politični krogi ne marajo, da bi bil dež. zbor sredi sklican, nego delajo na to, da bi bil sklican le na dva ali tri dni v mesecu decembru, tako da bi res samo proračunski povzori za prihodnje leto, da bi pa ne imel ne časa ne prilike za kritični pregled drželnega gospodarstva, za razpravljanje o delovanju dež. odbora in izvrševanje pristojne kontrole.

— **Značilna beseda.** Dodatno k današnjemu našemu članku o naprednem časopisu naj zabeležimo besede, ki so bile izrečene na katoliškem shodu v Lincu — dober teden pred ljubljanskim katoliškim shodom. Eden glavnih govornikov na linškem katol. shodu je rekel: »Mogočen katoliški dnevniki je več vreden kakor vsak dnevnik.« Koliko bolj velja to še za napredno časopisje, pač ni treba šele razlagati. Klerikalci imajo toliko in toliko sto prižnic in spovednic, kjer lahko agitirajo, naprednjaki nimajo ničesar drugega, kakor svoje časopisje. Torej —

— **Ali se bodo dali ponižati?** Zaradi ukazov tržaškega namestnika, da sme občina tržaška imeti v občinski službi samo avstrijske državljane in da mora odsloviti v taki službi se nahajajoče italijanske državljane, so Italijani napravili velikanski vihar in pri tem jim zvesto pomagajo avstrijski Nemci in pa Nemčija. V celi zapadni Evropi je ni države, v kateri bi bil tuj državljani imel javno službo; povsod, na Francoskem, na Nemškem, na Italijanskem, na Angleškem itd. je čisto izključeno, da bi tuj državljani mogli dobiti javno službo; če jo hoče doseči, si mora najprej pridobiti državljanstvo dotične države. Le pri nas v Avstriji je mogoče, da zavzemajo tuji državljani javne službe, domačini pa morajo stradati. V Trstu je občina sistematično jemala v službo tuje, namreč italijanske državljane in tržaški namestnik je storil le akt pravičnosti, ko se je temu uprl. Slovenci gledamo ta konflikt lahko popolnoma objektivno, zakaj to je gotovo: dokler bo tržaška občina v italijanskih rokah, bodo njeni uslužbenici Italijani, če ne iz Italije, pa iz Gradišanske ali južne Tirolske, Slovenci pa gotovo ne. Pri tej stvari gre v bistvu za načelo, da morajo imeti pri javnih službah avstrijski državljani prednost pred tujci in da mora vsak biti avstrijski državljani, kdor zavzema v tej državi kako javno službo. Zahtevati od Avstrije, naj zapusti tako stališče, to se pravi Avstrijo ponižavati. Zdaj vidimo, kako so vse moči na delu, da bi dosegli to ponižanje. Italijansko javno mnenje divja kakor pobesnelo, italijanska vlada intervenira, Nemčija pritiska, avstrijsko nemško časopisje kar nori... vse sili na to, naj vlada kapitulira. Nekoliko je vlada že odnehala. Izjavila je: če bodo v tržaški obč. službi stoječi regnoli prosili za avstrijsko državljanstvo, se bo podelilo vsem, zoper katere ni posebnih pomislekov. Že to je bilo malo ponižanje, a kakor se kaže, ne zadostuje to ne Italijanom, ne Nemcem. Pritiskajo dalje. Celo cesarjevo osebo igravajo. Najsrčnejšo vlogo igrajo pri tem avstrijski Nemci. Ko je svoje dni občina Praga hotela oddati dobavo cevi za mestni vodovod neki francoski tovarni, je vzkipele in zatulile vse avstrijske nemščine, da se to na noben način ne sme zgoditi, češ, javni zaslužek in javne službe smejo dobiti samo domačini, samo avstrijski državljani. Da pa tržaška občina skoro vsa svoja dela oddaja italijanskim državljanom, za to se to nemško časopisje ni nikoli zmenilo, pač pa divja sedaj, ker hoče država tudi v Trstu uveljaviti načelo, da smejo imeti javne službe samo avstrijski državljani. Tako vidimo zdaj združene vse najrazličnejše elemente na delu za ponižanje Avstrije. Res, radovedni smo, kako bo to končalo. Še posebej pa smo radovedni, kako stališče bodo v državnem zboru v tej stvari zavzeli slovenski poslanci in to posebno z ozirom na trozvezo, ki se je tekoma zadnjega leta tako premenljivo izkazala.

— **Nastop goriškega metropolita dr. F. B. Sedeja.** Često se sliši, da so tiste gospodinjke najboljše, o katerih se najmanj sliši. O goriškem nadškofu je bilo doslej malo in vse dobro slišati in uživati je splošno spoštovanje širom Slovenije. Z odlokom dne 17. avgusta 1913, s katerim proklanja katoliška časopisa »Gorico« in »Primorski list«, pa je naravnost tako presenetljivo javnost, da se strme vprašujemo: Ali ne pride kmalu vrsta tudi še na druge? Iz omenjene poslanice je najprej razvidno: I. Da obstoji v vsaki škofiji nadzorovalni odbor »Consilium Vigilantiae«, ki daje navodila, kara, svari, slednjič

preklinja (anathema) katoliško časopisje, tako da tiskovna svoboda »katoliškega časopisa« pravzaprav ni vredna niti piškavega oreha! Zlasti če tisti »Consilium« o časnikarstvu niti pojma nima. II. Katoliškim listom je pod kaznijo izobčenja prepovedano rabiti »trpke besede, predrzna sumničenja, krivična očitavanja...« izraze: »zgararji, kričarji, privandrovci, frakarji, farizeji, vzpenjavci, lažniki, nesramneži, šušmarji, rokovnjači.« — Mili Bože! Če bi to res bilo, bi bil že moral davno vrag vzeči »Slovenca«, »Novi Čas«, mariborsko »Stražo« in druge take lepote! Zlasti o se b, ki izjavijo, da bodo branili našo sveto vero, se ne sme imenovati hinavce, naj so še taki koritarji in »politični katoličani«. Gospod arhimandrit pač ne čuti, kolika nevarnost je v tem ravno za tisto sveto stvar, ki jo zastopa! Da bi le ne prišlo spoznanje prepozno! IV. Med razlogi izobčenja »Gorice« in »Primorca« navaja odlok že na drugem mestu, ker sta dotična lista pisala zoper pretiranosti »treznostne akcije«. Dotična lista sta dala le prostor dopisu svojega pristaša-vinogradnika, da bi se slišala tudi nasprotna plat zvona. In zato anathema! Za se ne prizadete resni opomin, da pustijo »Sveto vojsko« celo župniku Kalanu, ki se je že itak privpil celo blizo kanoniki, sveto vojsko zmernosti pa si naj vsak sam za se uredi. Dobra je, pa dogma ni! In enakih razlogov »z ozirom na to« navaja nadškofa Sedeja ferman celih 10. Ne verjamemo, da bi bil nadškof Sedej tak slab stilist, ampak iz tistih štirinajst »z ozirom na to« je le razvidna zadrega po tehnejših razlogih.

— **Kar likvidirajte!** Na katoliškem shodu je tudi dr. Grafenauer pokazal vrata tistim, ki so prestopili v klerikalni tabor, »ker zdaj ni ravno slabo, če je človek pristaša S. L. S. Rekel je: Gleda se semtertje premalo na to, ali je bila konverzija odkrita in poštena, ali pa samo politična in navidezna, premalo na to, ali je dotičnik tudi pozitivno veren, ali izpolnjuje svoje verske dolžnosti, zakaj ne smemo se zadovoljiti samo s tem, da je kdo le naš politični »pristaša«. Politično v resnici naš more biti zanesljivo in trajno samo tak, ki je tudi po verskem prepričanju naš. To versko prepričanje pa moremo razvideti samo iz izvrševanja krščanskih dolžnosti. In kaj šele, ako bi se kak tak sebičnejši dokopal do visokega mesta? Izrabljaj se bo v kvar naših stvari v svojo osebno korist.« — Dr. Grafenauer ni edini klerikalec, ki je zadnji čas ubral take strune. A da si dvomiti o osebni častivrednosti dr. Grafenauerja moramo vendar reči, da tudi njegovih besed ne moremo smatrati za resne. Kaj bi pa bila klerikalna stranka brez tistih ljudi, ki so se samo njeni politični pristaši? In koliko pozitivno vernih ljudi pa je med klerikalno inteligenco? Če bi hoteli klerikalci odpraviti iz svojega tabora tiste ljudi, ki jim je dr. Grafenauer pokazal vrata, bi morali kot stranka likvidirati.

— **Ni ravno slabo, če je človek pristaša S. L. S.** se je rekel na katoliškem shodu. Resnico tega izreka potrjuje sto in sto slučajev, ki smo jih tekoma časa že navedli. Potrdil bo to resnico tudi vpojenji paznik prisilne delavnice in bivši podžupan v Mostah Orehkih. Mož ima plačano hišo in živi v dobrih razmerah. Dočim dež. odbor za resnično bolne ljudi nima denarja, ga ima seveda vedno za klerikalne agitatorje. Tako je Orehek dobil 200 K, da je šel v Toplice, njegova hči, ki je nastavljena pri dež. odboru, pa je dobila podpore 140 K. Če dež. odbor tako razdeljuje javni denar med dobro situirane ljudi, potem mu ga za reveže in bolnike seveda nič ne ostaja. Klerikalizem res nese. To je spoznala tudi Orehkova žena. Agitirala in nabirala je za katoliški shod z največjo vnemo in tudi z dobrim uspehom. Sama pravi, da je dobila »trinkgelda« 200 K. Sicer niso znani ljudje, ki bi bili več dali, kakor je bilo treba, a ker je Orehkova sama pravila, da je dobila 200 K »trinkgelda« mora že res biti.

— **Življenje po katoliški veri.** Na katoliškem shodu se je tudi govorilo, da je treba življenje urediti po katoliški veri, sicer bi bilo prazno in brezplodno tudi zunanje delo klerikalne stranke, kajti vera mora biti vodilo v javnem in v zasebnem življenju. Čas bi pač bil, če bi tem besedam tudi sledila dejanja. O zasebnem življenju klerikalcev nečemo govoriti: kakšno je, to je pokazala nedelja katoliškega shoda. V javnem življenju pa zaničujejo klerikalci načela in nauke katoliške vere tako, da bi se cigani huje ne mogli.

— **VPisovanje v prvi gimnazij-ski razred.** Poroča se nam, da se bo v jesenskem terminu vpisovalo v prvi razred le na drugi državni gimna-

ziji (ob Poljanski cesti). Na I. državnih gimnazijih se učenci v septembru ne bodo več sprejemali v prvi razred, ker se je že v juliju zgledalo zadostno število prvošolcev.

— **Poročil se je** danes profesor na mestnem liceju gosp. dr. Pavel Grošelj, z gospodično Davorino Karlinovo. Čestitamo!

— **Pritožba iz občinstva.** Piše se nam: Najemnik mestnega kopališča Kolezije in prov. gimnazijski sluga ima sina, katerega je pristno klerikalno vzgojil in ki je nanj lahko ponosen. V hiši nasproti kopališča je gostilna. Gostničar je že večkrat opazil, da mu nekdo skozi okno v klet spuša neke vrste ne baš prijetno dišeče tekočine. V petek 29. avgusta zvečer gre gostničarka brez luči v klet po vino. Kar se pojavi pri oknu kleti sin gori omenjenega kopališnega najemnika ter zakliče svoj okraj ceste pri električni svetilki stoječi sestri: Francka poglej, ter začne nato skozi okno opravljati malo potrebo. Na klic gostničarke jo je fantič takoj odkuril. V svoji klerikalni gorečnosti in sovraštvu do naprednega gostničarja starši tega fantiča baje celo odobravajo tako početje sinovo, kakor je je odobraval sestra njegova, žena vzor-zvgojitelja Slomškarija, bivšega navdušenega Sokola. Ta sličica naj bo mal prispavek k poglavju o klerikalni vzgoji, obenem pa naj opozori obiskovalce kopališča, naj pazijo, da jim v taki dobri vzgoji utrjeni fantič ne ponesnaži kopeli in perila, a mestnemu magistratu kot najemodajalcu kopališča naj služi v to, da bo treba brezobzirno gledati na red in snaznost v kopališču.

— **Avtozveza Ljubljana-Celje.** Jutri v nedeljo odpeljeta zjutraj ob pol 7. dva avtomobila proti Celju — seveda le ob zadostnem številu potnikov. — Popoldne ravno tako dva, prvi ob pol 2. do Lukovice — ako zadostno število — drugi ob pol 4. do Celja. V ponedeljek zopet popoldne prvi ob 1/2 2. ugodna prilika za one, ki se žele udeležiti popoldanske veselice C. M. skupščine v Domžalah, drugi ob pol 4. do Celja.

— **Mestna zastavilnica** naznanja, da se vrši temasečna dražba v mesecu juliju 1912 zastavljenih dragocenosti (zlatnine, srebrnine in draguljev) in v mesecu septembru 1912 zastavljenih efektov (blaga, perila, strojev in koles itd.) v četrtek, dne 11. t. m. od 8 do 12. ure dopoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica št. 2.

— **Neprijetno je res,** če pride gost v hišo, pa mu ne moreš z ničim drugim postreči, nego s slabo kavo. Da torej ne prideš v tem oziru nikoli v neprijetno zadrego, kupuj Kolinsko kavno primes, kajti ona napravi najzvrstnejšo kavo, ki mora vsakemu, tudi največjemu sitnežu, ugajati, kajti kava, kateri je pridejala na Kolinska kavna primes, ima najprijetnejši vonj, najboljši okus in najlepšo barvo. — Omenjamo tudi, da je Kolinska kavna primes tudi edino res domače blago te vrste. — Pazite pri nakupovanju na varstveno znamko »Sokol«, ker le v zavrtkih s to varstveno znamko je pristna Kolinska kavna primes!

— **Tekma frmačev.** Zanimanje za to prireditev ni samo med domačimi lovci izredno živo, ampak tudi v tujini so radovedni na uspeh. Take tekme so na Češkem, Moravskem in Nižje Avstrijskem nekaj navadnega, kajti tam so bogata lovišča, da par lovcev igraje lahko ustrelj en dan nekaj sto jerebica, fazanov in zajcev. Ob večjih lovih gre pa plen že v tisoče. Da imajo v takih loviščih tudi dobre pse frmače, je samo posebi umljivo, zakaj kolikor več divjačine imam v lovišču, toliko lažje učim svojega psa, oziroma kolikor več pride pes z divjačino v dotiko, toliko več rutine in praktičnih izkušenj si nabere. Gledati rutiniranega frmača pri delu, je za lovca prava slast. V naših loviščih se seveda kaj takega le malokdaj vidi. Prvič nimamo bogatih lovišč, drugič pa nam nedostaja dobrih psov. »Slovensko lovsko društvo« se trudi temu odpomoči s tem, da budi in neti v domačih lovskih krogih zanimanje za dobre pse frmače in da skuša tuje dobre pse spraviti v deželo. Ta namen ima tudi tekma dne 8. t. m. Po eni strani imajo na tekma lovci priliko videti, kako lovi zares dober frmač, po drugi pa imajo imetelji in učitelji frmačev priliko javno pokazati, koliko so njih psi vredni. Prav zato ni tekma prav v nobenem oziru omejena. Tekmo pride lahko vsakdo gledat, naj je lovec ali ne, domačin ali tujec, član društva ali ne. Pa tudi tekmuje lahko vsakdo, samo, da odgovarja njegov pes predpisanim pogojem. Vsako ščene se seveda ne more pripustiti k tekmi, kajti tekma bodi izbor lepote in dobrote. Kakor ni dovoj, da je pes samo lep, za lov pa za nič, tako ne zadošča, da je za lov dober, sicer

pa spaka. Oboje mora biti vsaj do gotove meje združeno, kajti le tak pes je za plemo kaj vreden. Zato zahteva »Zveza avstrijskih kinologov« na Dunaju kot najvišja oblast v teh stvareh, da se k tekam pripuščajo le taki psi, ki popolnoma odgovarjajo plemenskim znakom in imajo rodovnik. Ker je pa pri nas takih psov izredno malo, je zveza dovolila za našo prireditev izjemo in gg. sodniki pooblastila, da smejo tudi take pse pripustiti k tekmi, ki še nimajo rodovnika, toda le, ako so psi res lepi in čiste krvi ter je upati, da se naknadno sestavi rodovnik. Ta izjema kaže veliko naklonjenost zveze do našega društva. Pa tudi sicer so gospodje na Dunaju vse storili, da nam tekmo omogočijo. No, pa tudi domačini so se odzvali. »Kranjsko društvo za varstvo lova« je dalo 1. ceno v znesku 100 K, znani Nimrod s Krasa g. Štefan E. Paximadi, veleposestnik iz Sežane, je dal 11. ceno v znesku 70 K, požrtvovalni g. podpredsednik društva g. Franc X. Urbanc, veletržec v Ljubljani 111. ceno v znesku 50 K itd. Nadejati pa se smemo še več daril, tako da noben tekmovalec ne pojde praznih rok domov. Tudi smo mislili prirediti v nedeljo 7. t. m. popoldne razstavo frmačev. Toda gg. sodniki pridejo šele 8. t. m. z dunajskim brzovlakom, zato razstave ne bo. Tekma bo zelo ostra, kajti že sedaj je prijavljenih 12 tekmovalcev od vseh krajev. Kdor pride že v nedeljo večer v Ljubljano, najde lovsko družbo v verandi hotela »Union«. — Odbor.

— **Trgovci ciganjski odjemalci.** V Veliki vasi pri Krškem ima trgovec Josip Mlakar z različnim blagom dobro založeno mešano trgovino. Dne 26. julija t. l. je pa dobil nenadoma veliko novih odjemalcev: ves dan so prihajali in odhajali različni cigani in kupovali malenkosti. Izkupil ni veliko od njih, dela je pa imel ves dan dovolj. Ni čuda, če je bil zvečer utrujen in se je podal takoj, ko je pozaklenil prodajalniške prostore, v svojo več sto metrov oddaljeno hišo k počitku. Ko je prišel drugi dan, je zapazil, da je bilo vlomljeno ponoči v prodajalno in da so mu odnesli zlikovci različnega blaga za več nego 250 K, predvsem sladkorja, kave, pipecev in drugih stvari. Seveda je obrnil takoj sum na svoje najnovejše odjemalce od prejšnjega dne — na cigane. Ko so šli orožniki po gozdu okoli Velikega Mraševa iskat cigane, jih ni bilo nikjer — vzela jih je noč. Našli pa so v bližini prodajalne nekaj pokradenih pipecev in glavnikov, en ciganski klobuk in cigansko ruto. Poizvedovanja so imela za posledico, da so zaprli pri Novem mestu znanega tatu cigana Brajdiča, ki je bil ob času tatvine v krški okolici. Nekaj ciganov bo pa še izgubilo prostost.

— **Korajžje je pokazal.** Zajtrkovali so železniški delavci pri Birčni vasi pred barako. Vsak je držal v roki škodelico hruševi vodi podobne kave, lovil z žlico koščke kruha, ki so plavali po tej takozvani kavi in jih pridno nosil v usta, nekateri hitreje, drugi počasneje. Eden najbolj pridnih je bil Mile Lulič, ki je prvi posrebel svojo kavo. Hotel je priostri svojo svinčnik in je vprašal, kdo bi mu posodil nož. Tedaj je izvil komaj dvajsetletni Janko Pličar velik kuhinjski nož iz notranjega žepa suknjiča in ga posodil Luliču. Pavkovič se je glasno začudil, zakaj nosi s seboj na delo tako velik nož. V šali je pripomnil Mate Rajič, da nosi zato tako orožje s seboj, ker je bojazljivec. To je bilo pa Pličarju preveč. Planil je s tem nožem ves razjarjen na Mate Rajiča in rekel: »Na, hudič, boš videl, kak bojazljivec sem.« Zadal je Rajiču takoj in potem na bega več hudih ran. potem pa je zbežal in ga ni bilo več videti.

— **Vojni minister Krobotin** se je pripeljal 2. t. m. z avtomobilom v Idrijo, kjer se je mudil nekaj ur, in se je potem čez Vipavo peljal k vojaškim vajama na Notranjsko.

— **Nesreča na Triglavu?** Včeraj smo poročali, da na Bledu pogrešajo realnega profesorja Zechnerja in da se je najbrže ponesrečil na Triglavu. Kakor pa poročajo iz Opave, je profesor Zechner že več dni zdrav v Opavi.

— **Dražba hotela »Triglav« v Bohinjski Bistrici.** Dne 16. septembra t. l. se bo vršila ob 9. uri dopoldne pri c. kr. okrajni sodnji v Radovljici dražba hotela »Triglav« v Boh. Bistrici z vilo »Bogomilo« in »Bellevue« vred. V vseh treh poslopijih je 60 popolnoma opremljenih sob, v kuhinji se nahaja vsa za obrat potrebna posoda. K temu posestvu spada tudi vrt in dvoje obširnih stavbišč ob Bohinjskem jezeru in sicer na najlepših točkah. Najmanjši ponudek znaša za vse skupaj 92.508 K. — Del kupnine bi ostal vknjižen. Vsi podatki so na vpogled pri omenjeni sodnji in v pisarni dr. Iv. Tavčarja.

— **Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljane** od 24. do 30. avgusta t. l. Novorojencev je bilo 16, mrtvorojenci 3, umrlo pa jih 17, in sicer 10 domačinov ter 7 tujcev. Umrli pa so 2 za jetiko, 1 vsled mrtvouda in 14 za različnimi boleznimi. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer 1 za grizo, 1 za vrtico.

— **S trga.** Danes je bil promet na trgu zelo živahen in je bil Vodnikov trg, kjer se prodaja zelenjava, sadje, kuretnina in jajca do malega napolnjen. Zjutraj zgodaj so pripeljali trije Vipavci na trg 119 škatulj grozdja in sadja. Perutnine je bilo prinesene 118 kurnikov, jajc pa 67 košov. Prodajali so piščance par 2 K 80 v, kokoš 2 K 60 v, raca 2 K 10 v, jajca pa komad od 8 do 9 v. Solata in druga zelenjava je imela navadne cene. Domačega sadja je bilo pripeljanega na voze 274 košar. Prodajali so češnje 8 do 10 za 2 v, jabolka drobna 2 za 2 v, debela 4 do 5 za 10 v, hruške drobne 3 za 2 v, debele 5 za 10 v. Krompirja je bilo na trgu 12 voz, ter je stalo 100 kg 6 K; zelja je bilo 11 voz ter so ga prodajali 100 glav za 8 K. Tržno nadzorstvo je preiskalo od 1. do 6. septembra 9362 jajc med temi je bilo 33 pokvarjenih.

— **Kinematograf »Ideal«.** Samo 4 dni. V soboto, nedeljo, ponedeljek in torek. Tudi za šolsko mladino dovoljeno. Zoročenca. Nekaj res prav posebnega. Ne samo znamenit autor temveč tudi film pretresujoče lepote. Dolgost filma 2300 m. — 6 dejanj. — 2 uri predvajanja. Predstave ob 3., 5., 7. in 9. uri. Cene razen II. prostora zvišane za 10 v. — V torek, dne 10. do 12. septembra: Pompadur. (Krasna veseloigra Nordiskfilm Co.) Razkrinkan. (Drama v 2 dejanjih.)

— **V kavarni »Central«** koncertuje danes večer od pol 10. ure naprej vso noč novo angaževani elitni damski orkester.

Narodna obramba.

— **K veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Domžalah** bode vozil skupščinarje poseben vlak dne 8. septembra. Odhod iz Ljubljane ob pol 10. dopoldne, na Ježici postoji vlak in odpelje naprej ob 9.43, prihod v Domžale ob 10.11. Radi male daljave se vožnja ni znižala. Vabimo vse družbine prijatelje, vse zavodne Slovence, pa tudi one, ki še nimajo pravega spoznanja o veliki važnosti družbe sv. Cirila in Metoda, da se udeležijo letošnje velike skupščine in njej sledeče veselice v Domžalah kar najštevilneje. Udeležba bodi toliko, da bode zborovanje napravilo vtisk onih lepih slovenskih taborov iz dobe narodne probe.

— **Zaupen sestanek skupščinarjev** bode dne 7. septembra ob 8. zvečer v mali dvorani Narodnega doma v Ljubljani, h kateremu je dostop dovoljen samo proti osebnemu povabilu. Za pokrovitelje in podružnične delegate veljajo »zglasnice«, ki so jih dobili za veliko skupščino, obenem tudi kot legitimacija k zaupnemu zborovanju.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je poslala rodbina g. učitelja Godca namesto venca na grob pok. dež. odbornika g. Fr. Robiča 15 K, učiteljsvo šole v Limbužu 15 K, g. M. Rosinova na letovišču v Framu 15 K. G. Ivan Malnarič pri Sv. Križu je nabral v gostilni g. Stritarja 10 K. Povodom godovanja svoje gospe soproge daroval je g. prof. R. Perušek 20 K s posebnim ozirom, ker se ne more udeležiti velike skupščine. V pozdrav velike skupščine je izročil g. mestni trnovski župnik Iv. Vrhovnik 20 K, z 2 K pa je pozdravil skupščinarje rodoljub s Koroškega. — G. Fran Canjko, nadučitelj, Sv. Volfenk na Kogu je poslal 5 K 25 v, nabranih v veseli družbi povodom 20letnice poroke g. Frana Šostariča, posestnika na Vitanu. — Kat. izobraževalno društvo v Štorjah je poslalo družbi sv. Cirila in Metoda 16 K 85 v, t. j. 10% dobiček od društvene veselice v Štorjah dne 17. avgusta.

— **Prva slov. zaloga čaja in ruma v Ljubljani** je nakazala družbi zopet vsoto 70 K kot prispevek od družbenega čaja za prvo polovico prvega leta obnovljene pogodbe. Ta družbini čaj je vže precej dobro vpeljan, vendar se nahaja še mnogo slovenskih trgovcev, ki nimajo tega blaga v svoji zalogi. Omenjeni čaj je po svoji kakovosti svojega priporočila vreden, zato ponovno opozarjamo slovensko javnost in prosimo, da se naše družine v prvi vrsti ozirajo na čaj iz prve slovenske zaloge v Ljubljani.

— **Iv. Brinšek, Trnovo** odposlal je od m. podružnice razne doneske 156 K 62 v, iz nabiralnikov 57 K 99 vin., skupaj 214 K 60 v.

Slovenci in Slovenke!
Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda.

Društvena naznanila.

Vrtna veselica pevskega društva »Slavec« se vrši v ponedeljek (praznik) na vrtu restavracije pri Novem svetu z najraznovrstnejšim sporedom in plesom v salonu. Vstopnina prosta. — **Keglanje na dobitke bo danes zvečer ter v nedeljo in praznik ves dan in zvečer.** Dobitkov je šest, od katerih prvi je 40-kron v zlatu in srebru.

Na izlet slovenskega pevskega društva »Ljubljanski Zvon« y Kamniku se enkrat opozarjamo. Odhod dopoldne s kamniškimi vlakom z gorenjskega kolodvora. Zaveza učiteljskih društev je svoj istočasni oficijelni izlet v Kamnik preklcala, ker se bo slavnostno zborovanje vsled pozdrava mnogih gostov brzokotne zavlekle čez opoldan, pravtako banket. Vendar se pa priporoča onim gg. učiteljem, ki se zanimajo za glasbo, da se po možnosti vseeno potrudijo v Kamnik in se udeležijo zanimivega koncerta v Društvenem domu. Hkratu pa izletniki obiščejo grob pesnika Medveda. Izlet in koncert se vršita ob vsakem vremenu.

Football-Match zagrebške »Croatie« proti rezervi »Ilirije«. Glede ponedeljske nogometne tekme, ki se vrši dopoldne ob 5. uri ob vsakem vremenu na igrišču poleg Lattermannovega drevoreda, zanima gotovo prijatelje športa, vedeti že vnaprej, kako močno je moštvo »Croatie«, ki igra topot prvokrat v Ljubljani. Mislimo torej, da ustrežemo večini prijateljev športa, ako podamo v tem oziru nekaj podatkov. »Croatia« je igrala proti »Gradjanskemu športnemu klubu«, ki je zmagal pomlad nad I. moštvo »Ilirije« z rezultatom 2:1, neodločeno, namreč 1:1. Zagrebško »Concordio«, ki je svoj čas v Ljubljani zmagala nad »Ilirijo« s 3:2 in ki je eno najboljših hrvatskih moštev, pa je zadnjič celo premagala z rezultatom 3:2. Budimpeštansko moštvo »Atilla« je premagala z 1:0. Proti zelo dobremu ogrskemu moštvo »Kaposvari Atletikni klub« je sicer podlegla z 2:4 in ravno tako proti H. A. S. K. z 1:2, toda pomisliti je treba, da je H. S. K. letos zmagal nad »Ilirijo« z 9:1. Vsekakor je »Croatia« po teh rezultatih dovolj močno moštvo in ljubljansko moštvo bo moralo pač napeti vse sile, da se obvaruje poraza. — Z ozirom na precejšnje, s to tekmo združene stroške, je vstopnina določena sledeče: Numerirani sedeži 2 K, navadni sedeži 1 K, stojišča 60 v, otroško in dijaško stojišče 30 v. Vstopnice naj se blagovolijo nositi vidno. Blagajne so odprte ob pol 5. popoldne.

Telovadno društvo Sokol v Štepanji vasi naznanja svojim članom, bratskim društvom in drugim prijateljem Sokola, da svoj, na dan 7. septembra t. l. določeni pešizlet čez Janče v Litijo preloži na dan 21. septembra t. l., ker se bratje Sokoli vsled poziva Slovenske sokolske zveze po večini udeležijo slavlja razvija prapora vrhniškega Sokola.

Zadruga mizarjev Ljubljana, Spodnja Šiška, Vič in Moste ima svoj redni občni zbor v nedeljo 14. septembra pri Mraku. Več v inseratu!

Gasilno društvo v Iški vasi priredi v ponedeljek, dne 8. t. m., v Iški vasi veselico. Na to se še posebej opozarjajo prijatelji Iškega Vintarja.

Gasilno društvo v Višnji gori priredi v nedeljo veselico s tombolo. Čisti dobiček je namenjen za nabavo potrebnih gasilnih cevi. Pri veselici bo svirala domača godba »Skala« in se druženiki in občinstvo vabijo na številno udeležbo, ker je društvo podopore potrebno in tudi vreden.

Pevsko društvo »Svoboda« v Idriji je napravilo dne 30. avgusta t. l. koncert, ki se je vršil ob pol 9. zvečer v pivovarni pri Črnem orlu v Idriji. Na sporedu so bili tile: a) m o š k i z b o r i: Alajž: »Na dan« (bariton-solo), Volarič: »Čolnčuk«, Schwab: »Oj dekle, kaj tak žalostno«, Prelovac: »Jaz bi rad rdečih rož« (bariton-solo), Adamič: »Vasovalec«, Ocirk: »Napitnica«; b) m e š a n z b o r i: Ipavc: »Kukavca«, Pirnat: »Na Gorenjskem je fletno«, Adamič: »Na vrtu«, »Fanta« in Schwab: »Hanica«. Petje je vodil precizno in spretno društveni dirigent gosp. učitelj Pleskovič; mešan kakor tudi moški zbor sta bila na mestu. Ne enemu, ne drugemu ni manjkalo potrebnega navdušenja in poglobljenja v besede in glasbo posameznih pesmi. Pivovarna je odmevala burnega odobravanja; nekatere pesmi so morali pevci ponoviti. Vrli pevci in pevke; le naprej pod vodstvom vnetega svojega pevovodje!

M. P.

Rnjževnost.

— Hess - Mencinger. **Nauk o serviranju.** Splošno veljavna mednarodna načela in pravila glede serviranja so bila doslej med Slovenci tako v javnih družbah, kakor v privatnih hišah znana le bore malo. Knjiga

»Nauk o serviranju«, sicer namenjena v prvi vrsti gostilnam, restavracijam in hotelom ter v teh uslužbenemu strežočemu osebju, nas seznanja na poljuden način s temi načeli in nam pojasnjuje na podlagi številnih nazornih slik mednarodna pravila glede postrežbe, po katerih se ravna čeli svet. Zato je knjiga dobrodošla tudi onim, ki morajo kedaj streči gostom v svoji hiši, dobro pa je tudi, da se ž nje vsebino seznanijo i oni, ki potujejo in začasno bivajo po hotelih, ker se tako pouče v marsikateri, drugače jim nerazumljivi uvedbi. Ako se hočemo na polju postrežbe približati narodu, ki nam na tem polju prednjači, kakor Angleži, Francozi, Švicarji, je neobhodno potrebno, da si omisli vsaka boljša slovenska gostilna, sploh vsaka boljša privatna hiša strokovno knjigo »Nauk o serviranju« in da se iz nje temeljito pouči o teh predpisih. Posebno mlajšim gostilničarjem in gostilničarkam ter mladim gospodinjam je knjigo priporočati. **Knjiga se lahko naroči tudi v »Narodni knjigarni«.**

Izpred sodišča.

Kazenske razprave pred okrajnim sodiščem.

Neprava taktika napram Čukom. Bilo je v nedeljo na dan katoliškega shoda v Ljubljani, ko se je po pogrebu vrlga rodoljuba gospoda Babiča zbrala večja družba naprednih mož na vrtu gostilne pri gospodu Štepecu v Šiški. Med to družbo je bil tudi naš priznani dober pevec baritonist gosp. Slavko Pip. Med raznim pogovorom je gosp. Pip začel pripovedovati svoji družbi neko značilno anekdoto, katero je doživel in svoječasno pripovedoval v njegovi družbi v gostilni pri »Belem volku« naš vrli slovenski igralec gosp. Tone Verovšek. Vsebinska te anekdote je ta - le: Peljal sem se po gorenjski železnici in sedel sem poleg dveh kmetov, ki sta bila pri oknu in opazovala naše prelepe gorenjske kraje. Prikorakala je mimo vlaka po cesti četica Orlov. Eden izmed kmetov pravi svojemu tovarišu: »Ali so to »čučci« ali »skolci«? — Njegov tovariš mu odgovori: »U, to so naši, čučci so, čučci!« Družba se je seveda temu doviti smejala in posamezniki so ponavljali s pripovedovalcem vred besede klerikalnega kmetiča: »Čučci so, naši čučci!« — Pri bližnji mizi, ki je bila oddaljena najmanj kakih 10 korakov, je sedel g. Srečko Pavlin, uradnik deželnega odbora, v spremstvu svoje žene in svojega šestletnega otroka. Mož je nenadoma nahlulil gospoda Pipa, katerega je poznal, da naj se kot magistratni uslužbenec dostojno vede v javnem lokalu in da naj ne izziva orlovske organizacije. Gospod Pip, ki je poznal gosp. Pavlina samo na videz iz ceste, ni pa vedel, da je mož pri deželnem odboru in ni poznal njegovega imena, je tujca - izzivača, zavrnil popolnoma mirno in dostojno: Torej ste vi čuk? G. Pavlin, katerega mora beseda »čuk« strašno neprijetno dirniti, zakaj, to bo vedel on sam, vedo pa tudi nekateri drugi, je bil vsled tega silno razjarjen in je takoj nato odšel iz vrta. Da bi se maščeval nad gospodom Pipom, je vložil ovadbo zaradi žaljenja časti. — Pri današnji razpravi, ki se je vršila pred tukajšnjim okrajnim sodiščem, je obtoženec gospod Pip izpovedal o stvari, kot se je dogodila in kakor smo jo opisali zgoraj. Tožnik gosp. Srečko Pavlin pa je trdil, da ga je toženi poznal tudi imenom in po značaju, ker mu je večkrat dostavil v deželnem odboru razne odredbe. Tudi ga je gotovo videl pri katoliškem sprevodu, ki se je vršil isto dopoldne in katerega se je on kot zvest klerikalec, z vso častjo udeležil. — Kot edina priča je bila zaslišana tožnikova soproga, 27letna Zora Pavlinova, ki je izpovedala v smislu obtožbe. V bistvu pove, da je čula besede čuk in čučci, Pipove, odnosno Verovškove anekdote pa ni slišala. — Obtoženi Pip je predlagal, da se zasliši več njegovih tovarišev, toda ta predlog je bil vložjen prepozno za današnjo obravnavo. Sodnik je njegove dokaze, katere je ponovno predlagal njegov zagovornik, zavrnil kot nepotrebne in izrekel na podlagi precevanja tožnikove žene in drugih okolščin sodbo, s katero se gosp. Pip prizna za krivega in se obsodi na 10 kron globe in v povračilo stroškov. Obsojen gospod Pip je prijavil priziv in celo zadevo bo obravnavalo še deželno vzklicno sodišče. — Dejstvo pa je, da je provociral celo zadevo današnji tožnik, kar je poudarjal tudi obtoženec zagovornik pri obravnavi, in sicer s tem, da se je tako neumestno vtaknil v pogovor njemu tuje sosednje družbe, ki ga ni prav nič brigala in se tudi ni zmenila za njega, in to samo zato, da se pokaže kolikor mogoče uslužnega klerikalni stranki, h kateri je prešel in ki ga je

radevolje sprejela v svoje okrilje. Če bi se to zgodilo nasprotno, bi naši klerikalci gotovo ne postopali proti takemu izzivaču tako dostojno in miroljubno, marveč bi ga vrgli čisto po dr. Krekovem receptu z noži in palicami na cesto.

Razne stvari.

* **Grozni prizori pri usmrčenju.** Iz Moskve poročajo: Pri usmrčenju šestih kaznjencev v tukajšnji ječi, so se dogodili grozni prizori. Dve uri je trajala eksekucija. En obsojenec je zblaznel in je začel peti in plesati.

* **Umor.** Iz Berlina poročajo: Lastnico kopališča »Avস্থা« je predčerašnjim zvečer ob 9. ustretil njen kopališčni mojster, ki je nato pobeignil.

* **Prebivalstvo Dunaja.** Mesto Dunaj izkazuje po junijskem izkazu statističnega urada 2.115.254 prebivalcev, med temi 26.559 aktivnih vojakov.

* **Napad na poštni urad.** Iz Helzingforsa poročajo: Pred tremi dnevi so roparji napadli poštni urad v Alatemnu, usmrtili upraviteljico in njeno 15letno nečakinjo, cropali blagajno ter nato pobeignili.

* **Velika tatvina v Ostende.** Iz Bruslja poročajo: V Ostende so neki poljski dvojici, grofu in grofici Golidov, ukradli za 12.000 K lišpa. Sumljiv je neki dozdnevni angleški inženir, ki se je sprijaznil z grofom ter baje pobeignil v Nemčijo.

* **Ženska stavka.** Iz Londona poročajo, da so sklenile v državi Visconsin ženske generalno stavko, ker se jim je odrekel sedež in glas v delavskem razsodišču. Zenske so zapretele, da ne bodo ne kuhale, ne prale in ne opravljale hišnih del, dokler se ne ugodijo njihovi zahtevi.

* **Srbskega drobiža primanjkuje.** Srbskega drobiža je primanjkovalo že za časa nove balkanske vojne. — Zato je srbska vlada naročila pri dunajski izdelovalnici novcev za 10 milijonov dinarjev srbskih srebrnih novcev in za 23 milijonov niklastih novcev. Večji del novcev so že izdelali ter odposlali v Belgrad.

* **Kolera.** Iz Zagreba poročajo: Deželni sanitetni urad sporoča, da se je pojavilo pet novih slučajev kolere. Dve osebi sta umrli. — Iz Brajele poročajo: Na angleškem parniku »Enforbia«, ki je že deset dni tu vkrcan in katerega moštvo obstoji iz Indijcev, se je v sredo in četrtek pripetilo 12 slučajev kolere.

* **Italijani obtoženi zaradi veleizdaje.** Iz Tridenta poročajo: Trije mladi Italijani, Humbert Beni, Josp Cescatti in Avgust Castelli so obtoženi radi veleizdaje. Ko se je italijanski kralj peljal v Kiel, so ti trije nalepili ob železniški progi velik plakat z napisom: »Živio italijanski kralji!«

* **Švedski vohun na Ruskem.** K tozadevemu poročilu vedo novejšje vesti, da so res aretirali v Krasnojem selu švedskega štabnega častnika pl. Essena vsled suma, da je švedski vohun, vendar se je pokazala cela stvar kot prenapljena od strani podrejenih organov. Švedskega častnika so že izpustili.

* **Neurje.** Iz Charlotte (Nova Karolina) poročajo: Na obali Karoline je divjala velika nevihta. Več občin je bilo razdejanih. Poljski pridelki so popolnoma uničeni. Samo v okraju Beaufort znaša škoda 2 milijona dolarjev. Tudi na otoku Oca Cock je divjal vihar. Petsto oseb je bilo usmrčenih.

* **Sleparski bankirji.** V Florenci so izvršile oblasti hišne preiskave v 10 bančnih menjalnicah, pri čemer so zaplenile več sumljivega materiala. Ti bankirji so obdolženi prodaje inozemskih srečk na obroke. Srečk pa niso izročili klientom, tudi ne, če je kdo vplačal že tudi vse obroke.

* **Zabodla napadaica.** V Bosanski Novi je 17letni kmetijski sin Milan Kukić napadel v gozdu 16letno Anježo Povolino. Močno dekle pa se mu je na vso moč upiralo, tako da se je med njima razvil boj na življenje in smrt. Deklici se je posrečilo, iztrgati Kukiću bodalo, ki je imel za pasom, ter mu je zabodlo v prsi. Kukić se je smrtno nevarno ranjen zgrudil na zemljo ter kmalu nato umrl. Dekle se je samo javilo sodišču.

* **Navihan pikolo.** Štirikrat je že opazil hotelir, da lepa mlada dama na št. 15 zjutraj sama hodi po vodo k vodovodu. »Milostiva«, je rekel peti dan, »če bi hoteli zvoniti, bi dobili vodo takoj.« »Toda, kie pa je zvonec; nisem ga mogla najti,« je odgovorila dama. — »Zvonce?« Ta je vendar nad vašo posteljo. — »To je torej zvonec!« je vzkliknila dama. »Vprašala sem pikola, in ta mi je rekel, da je ta zvonec le za skrajno silo v slučaju požara.«

* **Sleparije na policiji.** Na policijskem sodišču v Aradu so našli v nekem skrivnem arhivu v skrivnih predalnih več zavitkov, v katerih je

bilo več sto pravomočnih obsodb. — Preiskava je dognala, da v l. 1911. ni bilo izvršenih 223 obsodb, v letu 1912. pa 849. Te obsodbe so podkupljeni policijski funkcionarji skrili. Večina teh obsodb se glasi na večje in manjše denarne globe. Vse te obsodbe so seveda zastarele. Škoda, ki jo trpita vsled tega erar in mestna občina Arad znaša okroglo 15.000 kron.

* **Najmodernejša toaleta.** V gališkem mestu Podguri sta se videli na promenadi dve najnovejši moški toaleti, ki sta bili zelo enostavni. — Propagatorja nove mode, dva gentilemana Jastežik in Bartoszik, prvi celo v spremstvu svoje žene, sta slekla svojo obleko ter promenirala po ulici — popolnoma naga. Več nego pol ure sta se sprehajala apostola nove mode, predno je prišla policija ter ju aretirala. Na policiji sta izjavila, da jima je bilo tako zelo gorko, da nista mogla vzdržati na sebi nobene obleke.

* **Šeststoletna rojstva pisatelja Boccaccia.** Dne 6., 7. in 8. septembra bodo v Cortaldu slavili šeststoletnico rojstva pisatelja Giovanna Boccaccia. Slavnosti, ki jih priredi mesto pod protektoratom italijanskega kralja in naučnega ministra, se začne dne 6. septembra s slavnostjo v mestnem domu. Obiskali bodo tudi rojstno hišo in grob Boccaccia, kjer bo govoril Vincenzo Morello. — Nato se bo vršilo slavnostno zborovanje društva Dantejevega, slavnostni govor senatorja Del Langa in koncert, pri katerem se bodo pele stare skladbe Boccaccijevih pesem.

* **Čudno postopanje ogrskih oblasti.** Pred približno enim letom je odšel na potovanje po južni Ogrski budimpeštanski trgovec Jakob Roth. Roth se s potovanjem ni vrnil, oblasti so ga iskale in so našle zadnjo sled izgubljenega trgovca v Pakracu. Od tega časa se ni vedelo, kje je Roth in večina je bila mnenja, da je mož pobeignil, dasi ni imel za to nobenega pravega vzroka. V sredo pa je došlo višje mestno glavarstvo v Budimpešti nepričakovano poročilo od zunanjega ministrstva, da je bil Roth že septembra lanskega leta aretiran vsled suma, da je vohun in da je pred nekaj dnevi v garnizijski bolnišnici v Prokoljah umrl.

* **Srbski patrijarh Bogdanović izginil.** Iz Budimpešte poročajo: Najvišji duhovski dostojanstvenik srbske cerkve v Karlovcih, patrijarh Lucian pl. Bogdanović, je, kakor poroča »Az Est« iz kopališča Gastein, od ponedeljka naprej izginil. V zadnjih tednih je bil zelo slabo razpoložen in je napravil v ponedeljek brez spremstva izlet v hribe. Od tega časa ga pogrešajo in ga do zdaj niso mogli najti. Pod vodstvom župana kopališča Gasteina je šla rešilna ekspedicija v hribe, vendar pa ni našla sledu o njem. V Szent-Endre, kjer je bival patrijarh Bogdanović, ko je bil še škof, je došlo iz Budimpešte poročilo, da se je patrijarh baje pred enim tednom odpeljal iz Gasteina na Dunaj. Povprašali so pri dunajski policijski direkciji. Ta pa je odgovorila, da ni dobila niti iz kakega hotela, niti iz privatnih stanovanj poročila, da bi prišel Bogdanović na Dunaj. V klubu narodne delavne stranke je predčerašnjem zvečer pripovedoval neki poslanec, ki je v zadnjem času zelo mnogo občeval s patrijarhom, da je šel Bogdanović iz Karlovih varov sleherni dan v Joachimstal, kjer se je brez zdravniškega predpisa zdravil z radijem. Potem je hodil štiri do pet ur po gozdu in polju. Bogdanović, ki je bil še pred kratkem zelo vesel in živahen, je bil zdaj podoben starcu. — Iz kopališča Gastein poročajo, da je Bogdanović v prejšnjih letih mnogokrat obiskal to kopališče. Zadnjikrat je bil tam pred štirimi leti. Letos je prišel 13. avgusta ter se nastanil v hotelu »Weissmeier«. Sloka postava patrijarha je bila zelo dobro znana v kopališču Gastein. V prejšnjih letih je mnogo občeval z drugimi gosti, ki so ga splošno spoštovali zaradi njegovega ljubeznivega nastopa. Od tedaj pa se je popolnoma izpremenil. Ko je letos prišel v kopališče, so ga komaj spoznali. Izgledal je zelo bolan, ogibal se je občevanja z znanci. Tudi v hotelu je bil vedno sam. Videlo se mu je, da je postal zelo melanholičen. V ponedeljek popoldne je šel Bogdanović iz hotela. Preiskali so skoraj že vso okolico ter avizirali tudi vse okoliške občine. Morda se je ponesrečil, morda pa se je tudi kam odpeljal.

* **Grozen čin blaznega.** Iz Mühlhausna ob Enci poročajo: 4. t. m. ponoči je domači učitelj Wagner v Degerlochu v hipni blaznosti na štirih krajih zažgal. Ko so ga hoteli prijeti, je ustretil osem oseb, ranil pa deset. Pobeignil je v neki hlev, ker so ga zasledovalci tako pretepli, da skoraj gotovo ne bo ozdravel. Wagner je imel 250 patron pri sebi. Wagner je bil pred več nego desetimi leti učitelj v Mühlhausenu. Pred štirimi ted-

ni je poslal svoje otroke k staršem svoje žene. Predčerašnjim ponoči se je nepričakovano vrnil. Proti 12. uri je videl neki sosed šolskega poslopja, kako gori neki skedenj. Ko je vprašal nekega mimoidočega moža, kaj da gori, je namesto odgovora počil strel, nakar se je mrtve zgrudil oni, ki je vprašal. Morilec je šel drugam, kjer je zopet zažgal velik kozolec. Ko je neki mešan odprl okno ter vprašal Wagnerja, kaj da gori, ga je ta tudi ustrelil. Ko je Wagner petič zanetil ogenj, so ga hoteli prijeti. Wagner pa je imel v rokah dva vojaška revolverja, iz katerih je streljal na množico. Ustrelil je sedem mešanov in neko 11letno deklco, ranil pa 11 oseb. Med težko ranjenimi sta tudi policist in nočni čuvaj. Včeraj je državno pravdnštvo odprlo stanovanje Wagnerja v Degerlochu. Wagner je, predno je šel v Mühlhausen, umoril svojo ženo in svoje štiri otroke. Žena in otroci so ležali s prerezanimi vratovi na posteljah. Iz Stuttgarta poročajo: Od 11 oseb, ki jih je Wagner težko ranil, najbrže nihče ne bo okreval. Morilec je imel črno krinko. Okoli pasu je imel jermen, za katerim je imel tri revolverje, vsak za deset strelcev. Ko je blaznež zopet hotel nabasati revolver, sta ga policist in neki delavec premagala. Policist je bil dvakrat ustreljen, ko je morilca pobil s sabljo. Kmetje so morilca s sekirami pobili na tla ter mu odsekali roko. Cesta izgleda kakor bojišče. Pri nekem oknu leže tri osebe. Ostale osebo so bile ustreljene v njihovih hišah ali pa na cesti. Pet hiš je zgorelo. Tudi tri goveje živine je ustrelil. Svojim sorodnikom je pisal pismo, v katerem pravi: Odpustite mi, moral sem to storiti. Wagner dodaj ni kazal nobenih znakov blaznosti.

* **Pri bolečinah v okolici slepiča** vzemite zjutraj na tešče pol vinske kupice prirodne Franc Jožefove grenčice, ki očisti želodec in črevo in celo ob vsakdanji rabi učinkuje izborno. Kralj. virmenberški višji zdravstveni svetnik pl. Landenberger piše: »Izpričam lahko, da je tako zanesljivo, kakor mili učinek Franc Jožefove grenčice njeno rabo dopušča celo pri vnetju črevesa, ki rabo drugih odvajal dostikrat prepoveduje.« — Samo v steklenicah pri lekarnarjih, drogistih in trgovcih z mineralnimi vodami. Razpošiljalno ravnanjstvo Franc Jožefovi zdravihih vrelcev v Budapešti.

Telefonska in brzojavna poročila.

»Sokol« v Cerknem.

Cerkno, 6. septembra. Sokolska prireditve v Cerknem je preložena na dan 21. septembra.

Razkol med nemškimi radikalci.

Dunaj, 6. septembra. Počasi prihaja v javnost, da soglasje v »Nationalverbandu« nikakor ni bilo popolno. »Brüxer Zeitung« je postavila oficijozni komunike, kateremu nikdar nismo verjeli, prva na laž. — Omenjeni časopis namreč piše, da so se močno kresala politična naziranja v zadnji seji kluba nemških radikalnih strank, ki se je vršila en dan pred zadnjo plenarno sejo »Volksverbanda«. Nasprotja so bila tako velika, da o skupnem delovanju ne more biti več govora, tudi če se posreči voditeljem premostiti nasprotstva. V nemški radikalni stranki se bosta stvorili dve skupini, od katerih bo ena pod vodstvom poslancev Wolfa in Bodirskega obsegala večino nemških poslancev na Češkem, druga skupina pod vodstvom Pacherja, Hummeuja, Teufila in Sommerja pa ne bo hodila v onih ostro zarezanih sledovih. Tudi mladonemška zveza stoji s to zadnjo skupino v ostrem nasprotstvu.

»Reichspost« zopet laže in obrekuje.

Dunaj, 6. septembra. »Reichspost« piše o pogajanjih za rešitev hrvaške krize ter trdi, da se pred vsem trudi hrvaško - srbska koalicija dobiti vladu v svoje roke. »Reichspost« nato koalicijo vehementno napada in ji očita, da je dobila pred kratkim iz Amerike od organizacij, ki imajo ime Jukića 15.000 K za agitacijo ter pozivlja vladu naj ne pripusti, da prevzame vladno stranko, ki jo podpirajo take organizacije.

Fantazije »Reichsposte«.

Dunaj, 6. septembra. »Reichspost« trdi, da se je v Srbiji obnovila agitacija za bojot avstrijskega blaga. Zadnje dni je baje odpotovalo 20 belgradskih trgovcev v Berlin, da stopijo v zvezo z berlinskimi veletrgovinami.

Spor med bivšimi češkimi deželnimi poslanci.

Praga, 6. septembra. Poslanca Choc, kot zastopnik narodnih socialistov, in Sokol, kot zastopnik državnopravne stranke, sta sporočila, da

izstopita iz permanenčnega odbora bivših čeških deželnih poslancev. — Zaradi taktike poslancev je namreč prišlo do nesporazumljenja med mladimi radikali, ker so se mladočehi zavzeli za to, da je treba iskati najprej sporazuma z Nemci in velenostvom, da se more izvoliti nov deželni zbor, ki naj takoj sklene volilno reformo.

Nemška organizacija zaupnikov.

Praga, 6. septembra. Včeraj opoldne se je sestal širindvajsetčlenski odbor za ustanovitev organizacije nemških zaupnikov. Za načelnika te organizacije je bil izvoljen predsednik nemškega „Volksrata“ dr. Titta. Sklenilo se je, da naj se vrše v več nemških mestih na Češkem istočasno ljudski shodi. Razpravljalo se je nato tudi o statutu za stalno organizacijo zaupnikov.

Gališko vprašanje.

Dunaj, 6. septembra. Ministrski predsednik grof Stürgkh je baje izjavil zastopnikom Poljske ljudske stranke, da vlada nikakor ni sovražna tej stranki in da upa, da bo prišlo do sporazuma.

Dunaj, 6. septembra. Poslanec Stapiński je izjavil po konferenci s Stürgkhom, da konferenca ni bila na nobeno stran odločilna. Glede odgovora ministrskega predsednika mora odločiti shod zaupnikov stranke.

Županska volitev v Trientu.

Inomost, 6. septembra. »Neue Tiroler Stimmen« so izvele, da je kandidat za županski stolec v Trientu dosedanji podžupan Zippel.

Hrvaška.

Dunaj, 6. septembra. »Ogrska Korespondenca« poroča, da namerala ogrski ministrski predsednik grof Tisza prihodnji teden poklicati nekaj vodilnih hrvaških politikov v Budimpešto, da z njimi konferira.

Ruski vojaški ataše.

Dunaj, 6. septembra. Za ruskega vojaškega atašea na Dunaju je imenovan Vineken.

Rusija in maloazijske železnice.

Berolin, 6. septembra. »Vossische Zeitung« poroča iz Petrograda: Rusija zahteva od Turčije prepustitev železniških koncesij v Anatoliji na podlagi pred 15. leti sklenjene pogodbe. Za zgradbo anatolskih železnic naj se porabi inozemski kapital.

Morilec Wagner.

Berolin, 6. septembra. Stanje Wagnerja se je nekoliko izboljšalo, tako da je bil snoči prvič zaslišan. — Wagner je popolnoma miren in ravnodušno priznava, da se je na zločin že več let pripravil ter da ga je izvršil pri polni zavesti. Povoda za svoj bestialni čin ne inveni.

Kitajska in Japonska.

London, 6. septembra. Reutersjev urad izve, da vlada v Tokiju velika nevolja vsled vesti, da je bilo pri zasedenju Nankinga po kitajskih vladnih četah ubitih več Japoncev. Časopisje zahteva energično vojaško akcijo ter zlasti, da zasede Japonska neko kitajsko pristanišče za tako dolgo, da da Kitajska zadoščenje. Ministrski predsednik je odpoštoval v Nikko, da poroča cesarju.

Sangaj, 6. septembra. Changsun in Fengknochang sta prispela v Nanking. Opažati je nesporazumljenja med voditelji vladnih čet.

Tokio, 6. septembra. Japonska vlada bo zahtevala od kitajske vlade za umor japonskih podanikov poleg popolne satisfakcije še posebne kompenzacije. Če Kitajska te zahteve ne izpolni, bodo japonski oddelki zasedli posamezna kitajska pristanišča.

Proti Zedinjenim državam.

Washington, 6. septembra. Avstro - Ogrska, Nemčija, Francoska, Angleška, Italija, Španija, Švedska, Norveška, Danska, Belgija in Nizozemska so protestirale proti klavzuli v novem carinskem tarifu, ki dovoljuje 5% znižanje carine na blago, ki je uvaženo ameriške ladije. Države opozarjajo na to, da taka doiočba krši obstoječe pogodbe.

Mehika.

Washington, 6. septembra. Uradno se poroča, da je dobila vlada ustmeno zatrdilo, da provizorični predsednik Huerta ne bo nasopil kot kandidat za definitivno predsedništvo v Mehiki.

Aretiran državni pravdnik.

New York, 6. septembra. Zedinjene države so poslale v Kanado državnega pravdnika, da izposluje izročev Thawa. Policija pa je državnega pravdnika zalotila pri prepovedani igri in ga zaprla. Sele proti visoki kavciji so ga izpustili, državni pravdnik pa je nato pobegnil. Afera vzbuja veliko senzacijo.

Dogodki na Balkanu.

Srbija in Črna gora.

Dunaj, 6. septembra. V nemških tistih se širijo zopet vesti o srbsko-črnogorskem sporu. Z merodajne

srbske strani se sedaj zatrjuje, da srbska in črnogorska vlada ne smatra določitve medsebojne meje za velikega političnega pomena. Določitev srbske meje proti Bolgarski in Grški je morala biti nemudoma izvedena, za določitev meje med Srbijo in Črno goro pa je naglica nepotrebnost. Nadaljnja pogajanja se bodo vršila, ko se vrnejo diplomati s počitnic. Gotovo je, da bo rezultat zadovoljiv za obe državi.

Bolgarska in Turčija.

Carigrad, 6. septembra. Konference med turškimi in bolgarskimi delegati se prične v ponedeljek. Za vojaškega izvedenca fungira na turški strani carigradski gubernator Djemal beg.

Pariz, 6. septembra. Bolgarski delegat general Savov se je izrazil napram poročevalcu pariškega »Tempsa«: Mi hočemo, da izgube vojne čim prej prebolimo in zopet pridemo do moči. Za enkrat hočemo mir in smo prišli sem, da sklenemo mir. Dovolili bomo vse, kar je treba Turčiji za varstvo mej, ker hočemo živeti s Turčijo v prijateljstvu. Prišli smo sem, da se pogajamo o vprašanju mej in o izmenjavi vojnih ujetnikov. Pogajanja se bodo vršila na podlagi londonskega protokola.

Nova vojna na obzorju.

Dunaj, 6. septembra. Z ozirom na sivijske vesti, da so turški oddelki že prekoračili reko Mesto ter vdrli na grško ozemlje, izjavlja grško poslaništvo, da o tem nima nikakršnih poročil in da se zde te vesti tudi neverjetne. Zlasti neverjetno je, da bi bili Turki prodrli že tako daleč. Kljub vznemirjajočim simptomom položaja med Turčijo in Grško še ni smatrat za velevritičnega, kar dokazuje tudi potovanje grškega kralja v Nemčijo.

Bolgarska posojila.

Frankfurt o. M., 6. septembra. »Frankfurter Zeitung« poroča, da nemške banke že del časa niso udeležene na predjumu, ki je bil leta 1912 dovoljen Bolgarski v znesku 25 milijonov frankov. Nemška skupina je baje odstopila povodom zadnje prolongacije predjuma ter je dobila od drugih udeležencev svoj delež izplačan.

Grški kralj.

Berolin, 6. septembra. Grški kralj Konstantin je dospel včeraj ob 8. jutraj v Berolin.

Ustreljen na vojaških vajah.

Snoči je v tukajšnji garnizijski bolnišnici umrl nadomestni rezervist domobranskega pešpolka št. 26 Ivan Kaiser iz Ribnice - Brezja pri Slovenjem Gradcu na Stajerskem. Pri sklepnih vojaških vajah pri St. Petru na Krasi se je streljalo z ostrimi naboji. Na sedaj še nepojasnen način ga je tekom vaje zadela krogla, ki mu je predrla in nevarno poškodovala trebušne organe. V brezupnem stanju so ga prepeljali v tukajšnji garnizijsko bolnišnico, kjer je na večer podlegel težki poškodbi. Vojaška oblast je brzojavno obvestila rezervistovo ženo o tragični smrti moževi. Revez zapušča vdovo in troje nedoletnih in nepreskrbljenih otrok. — Stotnik, ki je bil tudi od krogle zadet, leži, kakor smo izvedeli, v tržaški bolnišnici.

Gospodarstvo.

— C. kr. priv. splošna prometna banka, podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer. Stanje denarnih vlog 31. avgusta 1913 71.024.722 K.

— Zemljiškokreditne srečke druge emisije iz l. 1889. Glavni dobiček 60.000 K je dobila ser. 6320, št. 16, dobiček 4000 K ser. 1710, št. 3, po 2000 K pa ser. 7588, št. 5 in ser. 7772, št. 49.

V nedeljo, 7. septembra 1913 vsi na Vrhniko na zlet Ljubljanske sokolske župe.

Vozi poseben vlak s sedečim voznom redom.

Odhod iz Ljubljane	9-10	zjutraj
„ Brezovice	9-28	„
„ Loga	9-36	„
„ Drenovega griča	9-44	„
Prihod na Vrhniko	9-50	„
Odhod iz Vrhniške	10-10	zvečer
Prihod v Ljubljano	10-56	„

Cene navadne.

Žezniki osek tel. društva „Sokol“

Ljubljani

Odhod na Vrhniko v nedeljo ob 6. jutraj iz dirkališča.

v Ljubljani.

sporoča vsem članom, ki se udeležijo zleta na Vrhniko bratske »Ljubljanske sokolske župe«, da se zbiramo v nedeljo ob 6. uri jutraj pri bratu Krapežu (Gosposka ulica). Odsjed točno ob 7/7 uri jutraj. Vsa podrobnost pojasnila daje tajnik brat Jos. Rohrmann. Zleta se udeležimo ob vsakem vremenu.

ODBOR.

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali:

Za »Ciril - Metodovo družbo«: Ga. Marija Glančnik na Vranskem 10 K, mesto venca na krsto Karleka Schwentnerja, notar Demšar daroval v gostilni Peče v Starem trgu 5 K in keglški klub »Sloga« pri »Novem svetu« v Ljubljani ob priliki občnega zbora 10 K. Skupaj 25 K.

Za »Stavbni sklad ljubljanskega Sokola«: Arnošt Brilej, nabral 3 krome 14 v in 4 K zbrale sestre in bratje pri prodaji razglednic. Skupaj 7 K 14 v.

Za »Domovino«: Keglaški klub »Sloga« pri »Novem svetu« v Ljubljani, ob priliki obč. zbora 10 K.

Za »Slovensko Sokolsko Zvezo«: Keglaški klub »Sloga« pri »Novem svetu« v Ljubljani, ob priliki občnega zbora 10 K.

Za »Trgovski dom«: Keglaški klub »Sloga« pri »Novem svetu« v Ljubljani, ob priliki obč. zbora 10 K.

Za »Narodni sklad«: M. G. iz Novega mesta 3 K.

Za »Dijaško kuhinjo v Kranju«: Dr. Karel Triller, kuhinjski v Ljubljani 100 K, plača v kazenski zadevi notar Marinček kontra Štefe (»Slovenec«) zadnji pogojeno kazni. Živelci nabiralci in darovalci!

Umrl so v Ljubljani:

Dne 5. septembra: Marjan Iskra, sin ključavničarskega pomočnika, pol leta, Zalokarjeva ulica 12. — Olga Mohar, hči železniškega sprevodnika, 3 mesece, Mestni trg 9. — Ivan Kaiser, nadomestni rezervist domobranskega pešpolka št. 26, Zaloška cesta 29, (garnizijska bolnišnica; je bil na vojaških vajah prestreljen.)

V deželni bolnici:

Dne 4. septembra: Peter Šubelj, bajtar in delavec v papirnici, 49 let.

Današnji list obsega 20 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentín Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Škodljivosti ribjega olja so v Scottovi emulziji premagane

Navadno ribje olje, četudi dragoceno jačilo, ima toliko neprijetnosti, da je večkrat treba njega rabo opustiti. Odrasli in otroci ne čutijo pogosto upravičenega odpora proti njegovemu okusu, nego ga dostikrat zaradi težke prebavnosti tudi ne morejo lahko prenašati. Drugače pa je s Scottovo emulzijo ribjega olja, ki ni nič drugega nego okusno in lahko prebavno napravljeno ribje olje.

Po prehlaženju, pri opešanju moči, otežkočenem doživljanju zob, ob okrevanju, ob nežni rasti kosti pri otrokih, pomanjkanju teka itd. že desetletja prizkušana Scottova emulzija izborna službi. Cena originalni steklenici 2 K 60 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljavi 60 v. v pismenih znakih dobiš od tvrdice SCOT & BOWNE, d. z. o. z. na Dunaju VII. sklicevaje se na naš list enkratno vpošiljatev poizkušnjo od k k lekarne.

Lilijskomlečno milo s konjičkom

Bergmanna & Co., Dčnin N. L.

ostane prekoslej nedosežno po svojem učinku proti pegam, dalje neupljivo za racionalno negovanje kože in lepote, kar potrjujejo vsak dan prihajajoča priznalna pisma. Dobiva se po 80 h po lekarnah, drogerijah, parfumerijskih trgovinah itd. Istotako se obnaša Bergmanna lilijna krema »Manera« čudovito za ohranitev nežnih damskih rok; v lončkih po 70 vinarjev povsod.

Narodno zdravilo. Tako se sme imenovati bolesti utešujoče, mišice in živce krepčujoče, kot mazilo dobro znano »Mollovo francosko žganje in sol«, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena steklenici 2 K 2—. Po poštnem povzetju razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na Dunaju, Tuchlauben 9. V zalozah po deželi je izrecno zahtevali MOLL-ov preprali, zaznamovan z varstveno znakom in podpisom. 5 33

Večni viri moči in blagoslova

so naši zdravilni vrelci. Na prvem mestu med njimi stoje zdravilni vrelci občine Soden na Taunusu in jasno je, da pastilje, ki se izdelujejo iz rudniških ostalin teh vrelcev, morajo učinkovati prav tako ugodno, kakor vrelci sami. Kdor proti katarom, kašlju, zasledenju, indispoziciji itd. rabi »Fayeve« pristne sodenske mineralne pastilje, ima jamstvo, da dobi res učinkovite sestavine zdravilnih vrelcev. Fayeve sodenice stanejo tudi samo K 1.25 in se dobivajo povsod. Posebno znamenje: uradno potrjeno županskega urada kopališča Soden na T. in bel kontrolni pas.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 6. septembra 1913.

Maloznačajni papirji.	Denar	Blagovna
4% majeva renta	81-90	82-20
4-2% srebrna renta	85-50	86-—
4% avstr. krona renta	82-—	82-20
4% ogr.	81-30	81-50
4% kranjsko deželno posojilo	—	94-50
4% k. o. češke dež. banke	84-50	85-50

Srečke.	453-—	463-—
Srečka iz l. 1860 1/2	670-—	—
„ 1864	293-50	303-50
„ 1868	278-50	288-50
„ 1872	—	—
„ 1876	234-—	242-—
„ 1880	478-—	488-—
„ 1884	474-—	478-—
„ 1888	65-50	69-50
„ 1892	54-25	58-25
„ 1896	33-50	37-50
„ 1900	27-25	31-25
„ 1904	234-50	237-50

Valute.	11-44	11-48
Cekini	118-02	118-25
Marke	95-50	95-70
Frankl	94-—	94-25
Lire	253-75	254-75
Rublji.	—	—

Valute.	11-44	11-48
Cekini	118-02	118-25
Marke	95-50	95-70
Frankl	94-—	94-25
Lire	253-75	254-75
Rublji.	—	—

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 308-2 Srednji zračni tlak 736 mm

sept.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
5.	2. pop.	734-5	27-7	sr. jug	del oblač.
„	9. zv.	735-6	16-1	sl. svzh.	del jasno
6.	7. zj.	735-0	14-4	brezvetr.	oblačno

Srednja večerajšnja temperatura 19° norm. 16-3°. Padavina v 24 urah 7-3 mm. Snoči nevihta.

Kupim takoj enovprežni pokriti, lahek

VOZ

pripraven za potovanje. Vinko Vived, Ljubljana, Pred Škofijo 21. II. 3196

Kavarna „Central“.

Od dne 2. septembra naprej

vsak večer

KONCERT

nanovo pridobljenega slovitega

elitnega damskega orkestra

(kapelnica Jerica Borancke.)

Začetek ob 1/2 10. uri. Vstop prost.

Vso noč odprto.

Sestanek tujcev!

Na razpolago so vedno gorka in mrzla jedila. — Najmoderneje urejeni, popolnoma novi restavracijski prostori in krasen senčnat vrt. Romantična lega s krasnim razgledom.

„Podgrajska restavracija“ (Milchmariandel)

Nadv. Friderika (prej Gruberjeva) cesta 3 — za gradom

kjer se dobiva pristna vinska kapljica, vedno sveže pivo, kava, turška kava (pripravljena in servirana na turški način), mleko, čokolada, čaj, malinovec, limonada itd. se priporoča.

Na razpolago so vedno gorka in mrzla jedila. — Najmoderneje urejeni, popolnoma novi restavracijski prostori in krasen senčnat vrt. Romantična lega s krasnim razgledom.

Na razpolago so vedno gorka in mrzla jedila. — Najmoderneje urejeni, popolnoma novi restavracijski prostori in krasen senčnat vrt. Romantična lega s krasnim razgledom.

Dobro ohranjeni

3198

pisalni stroji

kakor Underwood, Adler, Smith Bros, Remington itd. se po nizki ceni prodajajo. — The Oliver Trading Office Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 16.

Sprejme se

3184

visokošolec

za nadzorstvo in poučevanje dveh gimnazijcev v Ljubljani za čas od 2. pop. do 8. zvečer. — Ponudbe na upravnishstvo »Slov. Nar.« pod »Odgojitelj«.

Elegantno opremljeno

meblovano sobo

s posebnim vhodom

se išče za 15. september.

Ponudbe pod »Dr. A. V.« na upravnišstvo »Slovenskega Naroda«. 3179

Sprejme se takoj

trgovski pomočnik

v trgovino Josip Seunig, Ljubljana.

Popolno znanje prodaje usnja na drobno (Lederasschnitt). Ozira se samo na popolnoma izvežbane moči. Plača po dogovoru. 3194

Veliko trgovsko podjetje išče

zanesljivega slovenske in nemške korespondence zmožnega samostojnega

korespondenta.

V kolonialni stroki večji imajo prednost. Plača po dogovoru. Vstop takoj ali s 15. oktobrom. Ponudbe pod šifro »korespondent 3197«.

3197

Vino

jako dobro, iz lastnih vinogradov, belo in rdeče (šilher) od leta 1912 nudim v pripisanih sodih franko postaja Brežice na S. od 100 litrov dalje po 42— K. Vzorci na zahtevo franko in zastoni.

Dragotin Broz, Klanjec, Hrvaško.

3193

Jos. Rojina modni atelije

: za gospode :

Ljubljana,

Franca Jožefa cesta 3.

Najnovejši londonski kroj.

Pristno angleško blago.

Elegantna izdelava.

Točno in solid

Sukna in modno blago za gos-
pode in gospe dobe za-
sebniki najboljše iz prvo-
vrstne izvozne hiše
Prokop Skorkovsky & Sin
Humpolec, Češko.
Velika izbira. Vzorci na zahtevo franco.
Na željo damo napraviti moške obleke tukaj.

Prodajalka

dobro izvežbana tudi v manufakturni stroki,
dobi mesto. 3090

Samo dobre moči naj pošljejo ponudbe
— po mogočnosti tudi fotografijo ka-
tera se vrne — na trgovino:

Josip Rožič v Pregradi kraj Rogatca.

Vinko Majdič

valjični mlin v Kranju
(Kranjsko).

Največja proizvajanja priznana naj
boljših pšeničnih mok in krmnih izdelkov
ki izvirajo iz najbolj izbranih pšeničnih
vrst. Proizvodi vzamejo jako veliko vode
v se in dajo kvantitativno nedosegljiv
pridelek, kar je zlasti za gospode pe-
kovske mojstre neprecenljive vrednosti.

Zastopstva in zaloge:

65
V Ljubljani, Cerknici, Trnovem,
Podgradu, Trstu, Pulju, Reki, Za-
dru, Spiljetu, Ercegovem, Kotoru,
Sv. Luciji ob Soči, Beljaku, Celovcu,
Inostovu, Bolcanu in Tridentu.
Brzjav: Valjični mlin, Kranj.

Strogo solidna najstarejša domača tvrdka.
Juveli, zlatina,
srebrnina ter razne ure.

Popravila in
nova dela po
najnižji ceni.

Edina zaloge ur
z znamko

„TUP“

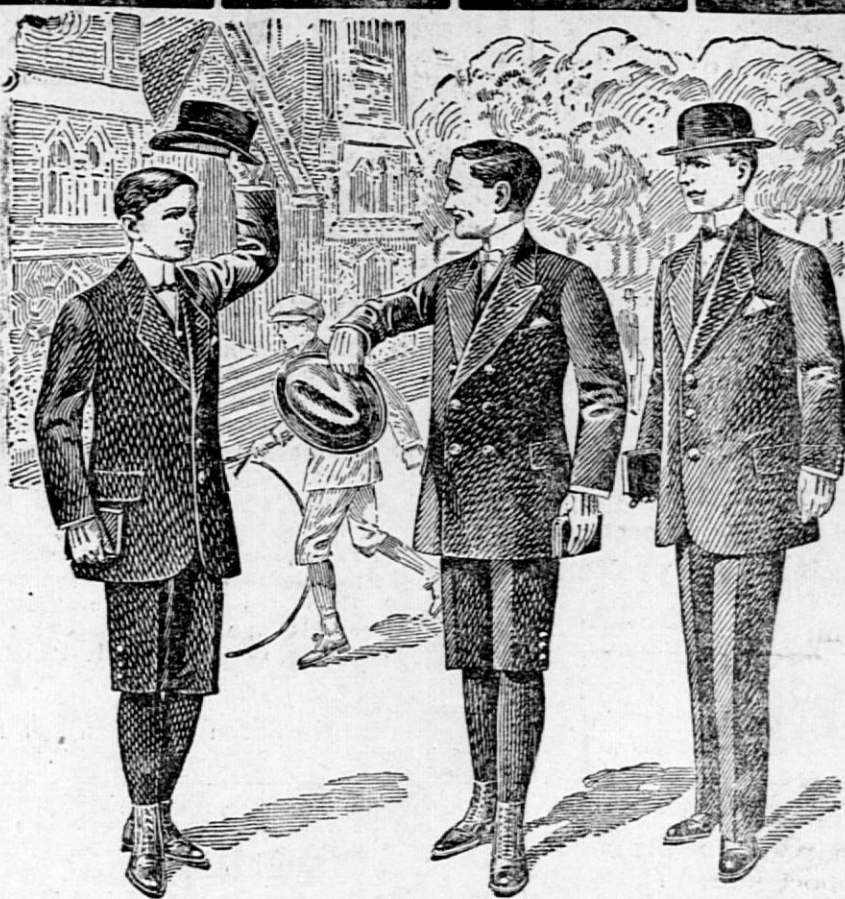
Geniki zastoj.

Geniki zastoj.

Lud. Černe,

juvelir, trgovec z urami ter zapri-
seženi sodni cenilec. 234

Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Ob pričetku šol

priporočna tvrdka

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

svojo bogato zalogo vsakovrstnih

zgotovljenih oblek

za dečke in deklice.

Dijaške

klobuke,

čepice,

kravate,

raznovrstno perilo,

toaletne potrebščine

i. t. d.

== priporoča ==

špecialna modna trgovina

za gospode in dečke

J. KETTE, Ljubljana,

Franca Jožefa cesta števil. 3.

SANATORIUM „EMONA“

v Ljubljani, Komenskega ulica 4.

Privatno zdravilišče za notranje in kirurške
bolezni. Porodnišnica. Medicinalne kopeli.
Lasnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. del. boln.

Zanesljiv uradnik

popolnoma samostalen hrvaško-nemški
dopisnik z večletno prakso v mlinskem
in žitnem poslovanju,

dobi stalno mesto.

Nastop 15. septembra ali 1. oktobra 1.
I. — Ponudbe s prepisom izpričeval,
referencami in točnem navedenem pla-
čilnih zahtev je poslati v obeh jezikih
na „Podravina, Paromlin D. D.
Gjurgjevac, Hrvaško. 3133

Pozor! Pozor!

Drože (Presferm)

Naznanjam vsem odjemalcem za Drože, da sem
preselil svojo znano tovarno v lastno hišo na
Krakovski nasip št. 26 ter jo uredil na vodno
silo s turbino, zato mi je mogoče, postreči brez
konkurence po nizkih cenah in z najboljšim
blagom. — Opozarjam pa, da moje materične
drože so za 50% boljše od vsakih špirtnih
drož. Špirtne so mehke in vsebujejo vodo, zato
jih nudi konkurenca po 80 vin.

Pričakujem cenjenih naročil in beležim s
spoštovanjem

Makso Zaloker

tovarnar drož

3627
v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

! Superfosfat !

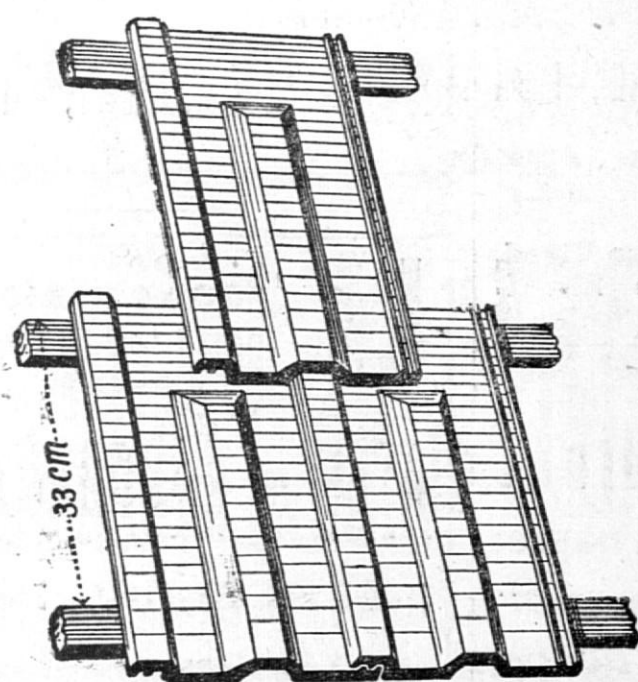
obsega v vodi topljivo fosforjevo
kislino! najučinkovitejša, zato naj-
cenejša

gnojilo s fosforovo kislino

Zajamčeno največji donosi na tleh
vseh vrst, za vse sadežne in kul-
turne stroke! Zajamčeno najhitrejši
učinek! Superfosfat prekaša vsako
drugo gnojilo s fosforovo kislino.
Posebno učinkuje mešan s kalijem,
amonijakom in solitrom. Dalje am-
onijakove, kalijeve in solitrove su-
perfosfate dobavljajo vse tovarne
umetnih gnojil, trgovci, kmetijske
družbe in društva. Predznanje za
gnojilne poskuse sprejema:

Centralna pisarna društva
avstr. superfosfat, tovarnic

Praga, Příkopy 17.

P. F. Vidic & Komp., Ljubljana

: tovarna zarezanih strešnikov :

ponudi vsako poljubno množino dvojno zarezan

strešnik-zakrivač

:: s poševno obrezo in priveznim nastavkom. ::

Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.
Spretni zastopniki se sprejmejo.

Delniški kapital: 150,000.000 kron.

Rezervni zaklad: 95,000.000 kron.

Podružnica c. kr. priv.

Avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt

Ljubljana, Prešernova ulica števil. 50, v lastnem poslopiju

sprejema vloge proti hranilnim knjižicam, katere obrestuje od dne vplačila do dne dviga: rentni davek plačuje zavod sam.

Vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti blagajniškim listom najugodnejše.

Zavod eskomptuje menice in devize in dovoljuje bančne kredite vseh vrst, kupuje in prodaja tu- in inozemske vrednostne papirje in daje vestna navodila za nalaganje kapitala, preskrbuje in deponira vojaške ženitvene kavcije, vadije itd. itd.

Povodom potovalne sezije priporočamo proti ognju in vplomu sigurne samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom stranke, ter sprejemamo vrednostne predmete (precioze) v hranitev proti nezadni pristojbini; dalje prevzemamo zaprte zavitke in posamezne predmete v začasno oskrbo; preskrbujemo upravo depotov, v zvezi z natančno revizijo žrebalnih efektov, kakor tudi vnovčenjem zapadlih kuponov. — Izdajamo svojim komitentom potovalna kreditna pisma, s pomočjo katerih je mogoče na vsakem poljubnem mestu dvigniti zneske, ne da se nosi seboj gotovina.

Podružnica c. kr. priv. Avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani.

R desetletnici „Sokola“ v Tržiču.

Mlado je naše narodno življenje Slovencev v Tržiču, kratka je doba preporoda, in vendar — koliko dela, koliko žrtev! Prihodnje leto bo šele 25 let, kar se je ustanovilo slovensko bralno društvo v Tržiču, ta pionir Slovenstva, in uspeh? Ustanovitelji tega društva so imeli pač vzvišen cilj, ali da bi si mislili, v kako kratkem času bo poplačan njihov trud, si pač vsakdo težko predstavlja. Pot, ki ga je šlo društvo, ni bila ravno posuta z rožicami, ali ni se oziralo društvo ne na desno, ne na levo, z vstrajnim delom je pripravljalo pot dogodkom, ki so završili preteklo leto s tako sijajnim uspehom. Tiho, a odločno in marljivo je delovalo v prospeh in napredek narodne zavesti. Ni bilo mar članom krutih nasprotnikov drugorodcev, niso se brigali za sovražnike lastne krvi: »Za ciljem!« je bilo njihovo geslo, ki jih je tudi privedlo do cilja.

Z vsakim uspehom pa, ki ga je doseglo Slovensko bralno društvo, je naraščalo tudi delo, in ni čudo, če se je moralo društvo samo ozreti po novih močeh, po mladih delavcih. Bralno društvo samo že več ni moglo zmagovati dela, ki je nalagalo vedno širjenje narodne probe, in nujna potreba je bila, da se ustanovi društvo z drugo smerjo ali istimi cilji, društvo, ki bi družilo pod svojim okriljem zlasti mlajše narodove moči. Kajti ravno te moči so bile v onih časih — pred dobimi desetimi leti — razpršene, nezdružene, in hati se je bilo, da jih posamezne polagoma pozoblje nenasišni, tuji moloh. In na čast ustanoviteljem Sokola moram priznati, da je misel po združitvi teh razkosanih sil vzniknila ravno v njihovi sredi. Uvideli so pač potrebo te združitve, in kmalu potem — leta 1903. spomladi, jih že vidimo na delu.

Ali poseči moram za leto nazaj, v leto 1902.

Vladale so takrat še res vesele razmere v Tržiču. Slovensko bralno društvo, oziroma prejšnja slovenska narodna stranka, katero je reprezentiralo, v prejšnjih časih ravno bralno društvo, je bila pač že razdvojen v dva tabora, ali to nasprotstvo se ni izražalo tako določno, kakor drugod, še manj pa, da bi se kazalo javno. Razumetja pa je imelo tržiško Slovenstvo nekaj, kar je bilo sveto vsem Tržičanom, in kar jih je družilo vsaj enkrat vsako leto — po družnično družbe sv. Cirila in Metoda. Vsako leto se je vršila namreč na korist družbi sv. Cirila in Metoda slavnost, pri kateri je delovalo vse, kar je čutilo slovensko. Vse je vezala na to družbo globoka hvaležnost. In tudi leta 1902. se je vršila ta slavnost s sodelovanjem vseh tržiških društev; da pa nudi veselilni odbor občinstvu nekaj novega, naprosil je Sokola v Kranju za sodelovanje. Kranjski Sokol, tačas še edino društvo na Gorenjskem, se je drage volje odzval in s tem postavil temelj bodočemu Sokolu v Tržiču, kajti nastop telovadcev je vplival na občinstvo tako navdušujoče, da še dolgo potem niso mogli Tržičani pozabiti te veselice. Obenem pa je kranjski Sokol pokazal tudi pot onim rodoljubom, ki so hoteli zbrati mlade sile v en tabor. Kmalu po tej veselici namreč se je zbrala mladina, izvolil se je pripravljalni odbor in določil se je tudi že član, ki naj bi hodil vsak teden v telovadnico kranjskega Sokola učiti se telovadbe. Pa to leto se je z ustanovitvijo izvršil samo poskus, ki se je razbil ob kočljivi točki denarnega vprašanja. Vadiatelja, ki bi se hodil vezbal v Kranj, bi moralo društvo povrniti vsaj vozne stroške, tako je bilo tudi sklenjeno. Ali ostalo je pri sklepu in kljub temu, da so se že vadile proste vaje, kljub vsemu navdušenju se je pripravljajalno društvo razšlo. Seme pa je bilo zasejano, ki je vzkliklo in poglalo lepo, krepko drevesce. Leta 1903. pričeli so se navdušeni mladeniči zopet zbirati in 8. avgusta istega leta se je vršil ustanovni občni zbor v prostorih Bralnega društva v gostilni gospe Franje Perne. Vredno je, da objavimo imena ustanovnikov, vredno haš radi tega, ker so bili ustanovniki brez izjeme delavci, vredno v dokaz, kako velike uspehe doseže med ljudstvom smoteno delovanje prosvetnih društev. V pripravljajalni odbor so bili soglasno izvoljeni: Josip L uz a r, starosta; Matija A ž m a n, načelnik; Ivan K o k a l j, blagajnik; Fran M e g l i č, tajnik; odbornika pa: Henrik S n o j in Ivan D o b r i n. Razum teh so se udeležili ustanovnega občnega zbora še: Jakob K r i s t a n, Josip K r i s t a n, Ivan A l j a n č i č, Franc K r y š t u f e k, Ivan M r a k, Andrej M o k o r e l, Maks P e h a r c, Flore R a b i č, Rudolf P r e g e l j, Peter S l a p a r, Anton S t e f e, Fran S t e n o v i c in Josip Z u p a n. Na

tem občnem zboru se je sklenilo, da se ustanovi odsek gor. Sokola, kar pa se je kasneje predugačilo v toliko, da se je osnovalo samostojno društvo. Članarina se je določila na mesečnih 40 vin., počenši s 1. septembrom 1903. — Začetek je bil storjen, in člani, ne da bi čakali na pravno ustanovitev, so šli takoj na delo. Od gorenjskega Sokola so si izposlili staro orodje, to je bila bradlja, koza in priprava za skok, telovadnico pa so si priredili v delavnici gospe Perne. Ali kmalu ni bilo v tej sobi, ki je bila pa tudi mnogo prenizka, za telovadbo, vsled velikega števila telovadcev premajhna, in telovadno orodje se je selilo na dvorišče. Navaj telovadcev je bil v začetku tolik, da jih je telovadilo kar po 30 naenkrat. To število sicer ni veliko, ali če človek pozna telovadni prostor, ono malo, stisnjeno dvorišče, je naravnost ogromno. In to dvorišče je bilo Sokolovo gnezdo celih sedem let. Pravila je vlada vrnila dvakrat, in šele tretja so ji bila povšeč, tako, da se je vršil 1. redni občni zbor 13. grudnia 1903. V odbor so bili voljeni: Josip L u z a r, starosta; Josip R e s m a n, podstarosta; Matija A ž m a n, načelnik; Ivan M r a k, blagajnik; Fran M e g l i č, tajnik; odbornikom pa: Ivan D o b r i n, Josip G o l o b, Kristijan S a r a b o n in Fran S t e n o v i c; namestnikom: Cvetko R a b i č in Josip Z u p a n. Dete je bilo rojeno, ali prišlo je na svet s polno bisago nesreč. Vse potovanje našega Sokola je ena sama žalostna slika, in društvo je bilo večkrat na robu razpada. Viskard pa so se rešili idealno navdušenje in ljubezen članstva, in če danes društvo stoji trdno in neomajno v valovih sovražnega preganjanja, lažnjivih natolcevanj in zahrbitnih obrekovanj, je to zasluga samo članov, ki so bili pripravljeni žrtvovati za društvo vse. Ali zdi se, da je bilo ravno trpljenje društva v blagoslov. Omenil sem že, da je bila telovadnica na dvorišču Pernetove gostilne. Kakor nikjer drugje, bila je pri našem društvu telovadba glavni smoter sokolskih društev — največje odvisna od vremenskih sprememb. Če je deževalo, ni bilo telovadbe, in istotako je morala telovadba prenehati popolnoma, čim je zavel preko Tržiča strupeni mrzli sever. Kakor hitro pa je posijalo prvo pomladno solnce na naše sive gore, oživel je s ptici in naravo tudi Pernetovo dvorišče. Od dne do dne se je videlo več krepkih postav, ki so se ročno sukale okoli telovadnega orodja, z obrazov se jim je bralo navdušenje, iz oči jim je sevala samozavest. Videlo se je jasno, da temu navdušenju, tej samozavesti, tem toplu biročim srcem ni škodoval zimski mraz, ni zamortila njihovih idealov strupena slana. Od leta do leta so imeli od preroki, ki so gledali razvoj društva vedno po strani, in mu prerokovali vsako zimo smrt, daljše nosove. In ko so končno uvideli, da ima Sokol dovolj življenjske sile, da se ubrani vsem viharjem, pristopili so sami k društvu, in danes štejejo v naših vrstah med dobre Sokole dosti naših nekdanjih nasprotnikov. Kljub vsem neizgovornim, mrazu in krizam v društvu samem, je društvo vendar polagoma napredovalo in se razvijalo do one dobe, ki jo lahko imenujemo slavno dobo našega društva. Začenja se ta doba z onim časom, ko se je priselil v Tržič naš sedanji starosta brat notar M a r i n č e k.

Prvo njegovo delo pri nas je bilo, da je pristopil k Sokolu kot redni član, a že leta 1909. ga vidimo na čelu društva. In od tega časa je vsa njegova neumorna energija, vse njegovo delovanje posvečeno izključno le našemu društvu. Leta in leta si je želel Sokol toplega gnezda, da bi ne trpel preveč mraza, kjer bi se lahko mirno in nemoteno razvijal. Poskušalo se je v tej smeri ukreniti marsikaj, ustanovilo se je celo novo društvo »Narodni dom«, ki naj bi prekrbilo vsem narodnim društvom primernih prostorov, ali vsi poskusi so se izjalovili. In ko je še društvo »Narodni dom« prenehalo s svojim delovanjem, bil je Sokol zopet navezan sam na sebe in na svojo lastno silo. Srečno društvo, ki ima v trpkih časih na svojem prvem mestu brata M a r i n č e k a! Kar so drugi iskali v dalini daljini, je našel on v najbližji bližini. Sokol mora imeti tudi v samem sebi moči, je rekel, prijel krepko za delo, in leta 1910. se je preselil Sokol v svoje novo gnezdo — v Sokolski dom. Od tega časa pa društvo vidno napreduje in se upravičeno prišteva k prvovrstnim sokolskim društvom. Ves čas je imelo društvo tudi svoj naraščaj, ki je večkrat dosegel število 30, ima svoj ženski oddelek, sploh je društvo vsa leta skrbelo, da je šlo po poti, ki jo je začrtal ustanovitelj in prvi apostol vsega Sokolstva — Miroslav Tyrš.

Pa tudi v narodnem oziru je Sokol stal vedno na svojem mestu. Niti enega pomembnejšega dogodka tekom zadnjih desetih let ni mogel

zaznamovati, da bi ne bilo društvo zastopano. Pri večini pa je imelo glavno vlogo in pri marsikaterih odločitvah. Zlasti častno pa je bilo naše društvo zastopano pri vseh večjih sokolskih prireditvah, in povsod so si stekli člani s svojim strunnim in treznim nastopom odkritega priznanja in simpatij. — Mislim, da ne bo odveč, da se spomnim na tem mestu tudi onih dobrotnikov, ki so s svojimi odprtimi rokami in ljubeznijo do društva omogočili njegov obstanek. V prvi vrsti naj imenujem gospo Franjo Pernetovo, posestnico in gostilničarko v Tržiču. Od leta ustanovitve Sokola 1903 pa neprenehoma do izvršitve »Sokolskega doma« 1910. je bila ona zaščitnica društva. — Mlado društvo se je v onih časih, ko se ni imelo obrniti nikamor drugam, zaupno obrnilo do nje, ter jo prosilo, naj mu da vsaj toliko prostora, da bo moglo gojiti redno telovadbo. Drage volje je odstopila gospa Pernetova v začetku delavnice na dvorišču, pozneje pa dvorišče, in celih sedem let ni niti najmanj očitala društvu. — Drugi društveni dobrotnik je inženir gospod Karel P o l a k. Ko se je vrnil iz Gradca s svojih študij in moral po smrti svojega očeta prevzeti doma gospodarstvo, je takoj pristopil k društvu kot redni član. Bil je reden telovadeč, navdušen Sokol, a kmalu je izprevidel, da društvo v telovadbi na ta način telovadbe ne more napredovati. Kakor sem že omenil, se je telovadilo samo poleti, medtem ko je pozimi telovadba počivala. In nekega dne je podaril prostor, kjer stoji danes »Sokolski dom«, ter s tem postavil prvi temelj Sokolovemu gnezdu. — Tretji dobrotnik, ki je obenem z br. Maričkom in Polakom pomagal zidati »Sokolski dom«, je nepozabni naš inženir gosp. Vilko P o l a k, veliki mecen družbe sv. Cirila in Metoda, ki se je v svoji oporoki spomnil našega društva z lepo vsoto 3000 K. — Deset let sokolovanja, deset let težkih bojev, polnih muk in trpljenja, trdega dela. Razvitje prapora kot vidno znamenje uspeha teh naporov, ki naj za vedno dokazuje, da je bilo to delo smoteno, da je društvo bilo pripricano, da mora njegovo delo privedi do cilja.

Bratje! Oklenimo se tega prapora! Bodi nam vidno znamenje one bratske medsebojne ljubavi, ki nam jo naš sokolski program zapoveduje. Ohranimo prapor čist, kakor je sedaj, in trudimo se, da mu postanemo v ponos. Naj končam z besedami, ki jih je izgovoril brat Dobrin, ko je za bil žebel v prapor sokola v Brežicah in ki so tako lepo namerjene tudi na naš prapor:

»Viharj, ti prapor naš, viharj, in vodi nas do zmage na klete vrage ...!«

Naprednjaki,
spominjajte se pri vsaki priliki
»Narodnega sklada«,
in nabirajte prispevke zanj!

Mavrodaphne. Malvazijec
Specialiteta
„ACHAIA“, d. d. za prod. vina.
PATRAS, (Grško)
kot zdravilna in namizna vina nedosežna.
Grška vina (mila, sladka, pitna) vsi poznavalci posebno cenijo.
Glavna zaloga 4298
Sigm. Winter, Dunaj, III. 1.

Proti 22
zohobolu in gnijolobi zob
izborne deluje dobro znana
antiseptična
Melusine ustna
in zobna voda

ki utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodilom 1 krono.
Deželna lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1
poleg Franc Jožčevega jubilejnega mostu.
V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani
bolniških blagajn juž. železnice, c. k. tobačne
tovarne in okr. bol. blagajne v Ljubljani.
Melusine-ustna in zobna voda.
Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.
Blag. gospod lekarnar!
Prosim vljudo, pošljite mi zopet
tri steklenice Vaše izborne delujoče
antiseptične melusine-ustne zobne
vode, katera je neprekosljivo sredstvo
zoper zobobol, utrja dlesno in od-
stranja neprijetno sapo iz ust. Za
ohranjenje zob in osveženje ust jo bom
vsakomur kar najbolje priporočal.
Spoštovanjem
Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar

Franc Kos Ljubljana, Sodna ulica.
Podpirajte domačo industrijo!
Stare nogavice se ceno podpletujejo!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za po-
vršne in spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogavice, ro-
kavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za
stroje itd. na drobno in na debelo.
Sivlani stroji od 70 kron naprej.
Pletilni stroj patent »Wiedermann« je edina in najuglednejša
prilika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo sigurno
Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje.

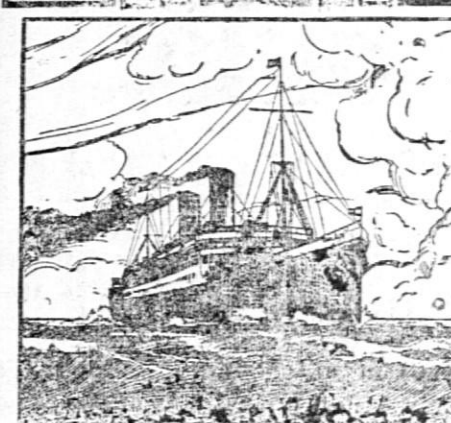
Kolesarji, zahtevajte

v lastnem interesu nemudoma **brezplačno in pošt-
nine prosto prvi slovenski pravkar izišli**

bogato ilustrovani cenik 1913
za kolesa in posamezne dele.

Poglejte ga pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših
trgovinah in uvideli boste, da vodimo **prvovrstno**
blago po **najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.**

Karel Camernik & Co., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12.
Specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehanična delavnica in garaža.

Potniki v Severno in Južno Ameriko
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst — New York, Buenos Aires,
Rio de Janeiro, Santos itd.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vijakoma,
električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na
katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da

dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopej itd.

ODHOD PARNIKOV: V Severno Ameriko vsako soboto, v Južno Ameriko vsakih 14 dni.

Voznja iz Trsta v Kanado: (Portland, Quebec, Montreal) vsaki mesec enkrat.

Vsakovrstna pojasnila daje radevolje brezplačno in prodaja vozne liste glavni zastopnik za

Kranjsko, Stajersko in Koroško

SIMON KMETETZ, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Priporočamo specialno
damsko in otroško konfekcijo
zelo solidne tvrdke
M. Kristofič-Bučar
Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna hiša.

Krasne KOSTUME, Fine JOVICE, Moderne
KRASNE PLAŠČE, : NOČNE HALJE, : **BLUZE** ZIMSKE PLAŠČE,
KRILA. BOE IN MUFE, PERILO.

Otroške oblekice in plašče za mladenke.
Higienično perilo in druge potrebščine za novorojenčke.
Pošilja na izbiro tudi na deželo.

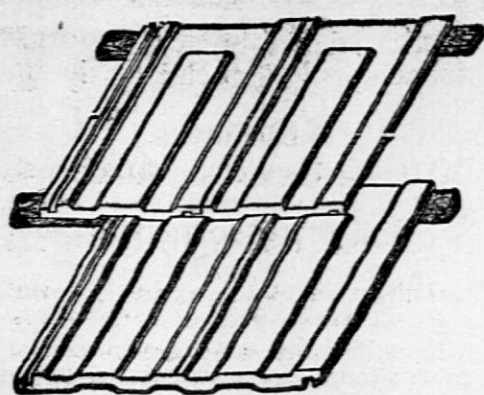
ELKA

Modely 1913
7/20 HP 43/30 HP
10/20 HP

Automobily
Laurin & Klement
del. dr.
Tvornica v Mladí Boleslavi.
Naročila sprejema A. Perzer-Mühlbacher,
Imperialgarage, Gradec, Pestalozzistrasse 37.

Parna tovarna opeke v Brdu

p. Vič, tvrdo I. Knez v Ljubljani

priporoča svoje izdelke strojne zidne in vsakovrstne zarezne strešne opeke garantirano dobre in trpežne kakovosti po znižani ceni.

Vzorce pošilja brezplačno.

579

Sprejema zastopnike.

Zavod za ortopedično telovadbo

v katerem se zdravi pod zdravniškim nadzorstvom

3143

raznovrstno skrivanje hrbtnice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. je v Gosposki ulici št. 8, pritlično.

Pojasnila se dobivajo ob delavnikih od 4. do 5. ure popoldan istotam.

Kadar hočete kupiti dobro blago, obrnite se na tvrdo

Katinka Widmayer

„pri SOLNCU“ za vodo,

ki ima v zalogi dobre in trpežne čevlje za dame, gospode in otroke. Izdelovanje suhih šopkov, nagrobnih vencev, trakov z napisi. Bluze, vrhna in spodnja krila, nogavice, rokavice, vsakovrstno perilo itd. — Postrežba točna. — Cene najnižje. Prosim prepričajte se!

3440

Prosim, prepričajte se!

Prodajajo se tudi narodne peče.

Dražbeni oklic.

Pri c. kr. okrajni sodnji v Radovljici se bo vršila dne 16. sept. 1913 ob 9. dop. dražba posestiva „Hotelske akcijske družbe Triglav“

obstoječe iz hotela »Triglav«, vile »Bogomila« in »Bellevue«, gospodarskega posestva, vrta in kompletne hotelske opreme. K temu posestvu spadata tudi 2 parceli ležeči ob Bohinjskem jezeru na najlepših točkah in sta zelo prikladni za stavbišče. Najmanjši ponudek za vsa ta posestva s pritliklo vred znaša K 92.508. Del kupnine bi lahko ostal vknjižen. Vsi podatki so na vpogled pri omenjeni sodnji in v pisarni dr. I. Tavčarja.

3114

Samo enkrat v življenju!

50.000 spalnih odej po K 1-95

določenih za eksport na Balkan, pa zaradi vojne zadržanih, iz pristne brnske himalajske volne, okoli 200 cm dolgih in 130 cm širokih, prekrasen pasast vzorec s prav lepimi različno barvastimi bordurami se samo kratek čas prodaja za polovično izdelovalno ceno K 1-95 komad. Te himalajske spalne odeje so vredne dvojnega denarja in se samo dokler bo kaj zaloge prodajajo po nastopnih senzacijskih cenah.

1 zimski spalnica odeja stane samo K 1-95
3 zimski spalnica odeje stanejo samo K 5-70
6 zimskih spalnih odej stane samo K 11-—

Edina prodaja po povzetju:

2103

M. Swoboda, Dunaj, III/2, Hiessgasse 13/23.

Priporoča se

ANTON ŠARC

trgovina s perilom, pralnica in likalnica

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

874

Penzionistka.

Samostojno, inteligentno gospico ali vdovo, ki uživa pokojnino ali ima druge stalne dohodke in bi hotela voditi skupno gospodinjstvo, želi spoznati 34 let star, dobro situiran, soliden samec, mirne a vesele narave, ki služi v prijetnem kraju in ima lepo stanovanje. Cenjene ponudbe, če mogoče s sliko ki se takoj vrne, se prosi na upravo. »Sl. Nar.« pod »Prijeten dom« do 10. sept.

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, sprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene in od mene preizkušene. — Ilustrovani ceniki zastoni.

Lasne kite

najfineje kakovosti po 5, 7, 9 in 12 kron — vse vrste lasne podlage in mrežice — barva za lase in brado „Neril“ po 2 in 4 K — toaletno potrebščino — lasulje, brade in druge potrebščine za maskiranje, vse po zelo zmernih cenah priporoča

Štefan Strmoli

brivec in lasničar

Ljubljana, Pod Trančo št. 1,

(vogal Mestnega in Starega trga).

Izdeluje vsa lasničarska dela solidno in okusno. Kupuje zmešane in rezane ženske lase

Gramofonske plošče

z novimi slovenskimi posnetki

so zopet izšle in se dobe edino pri

A. Rasberger, Ljubljana

Sodna ulica št. 5.

Največja tovarniška zaloga najnovejših gramofonov in godbenih automatov na Kranjskem.

Glavni zastopnik trdk: Avstrijske gramofonske družbe na Dunaju z znamko „Angel“ in Homophon Comp. v Berlinu, znamka „Homokord“.

Plošče: Odeon, Jumbo, Favorit itd. vedno v zalogi

10.000 vsakovrst. plošč.

Lastna delavnica za izdelavo in popraviljanje gramofonov in godbenih automatov vseh vrst. Posamezna dela, igle, peresa in cela kolesja.

Ceniki zastoni in franko

Vizitnice

v elegantni obliki priporoča

Narodna tiskarna.

Poziv in vabilo

na narodno-napredni tabor 7. in 8. septembra 1913

v Ljubevču pri Idriji

ob udeležitvi sokolskih in narodnih društev notranjskih in slavne društvene godbe v Idriji.

Taborili bomo na obč. posestvu vrl. semišlj. Kaj. pl. Premerstein.

Istočasno se poedincem tiskana vabila dostavljajo. Med drugim so na vzporedju: J. Potočnik: Poroštvo med somišljeniki. A. Primožič: Temelj zakonske sreče. A. Pegan: Izobraženstvo in abstinencia.

3146

Velepoštovanjem

pripravljalni odbor.

Priznana najnižje cene!

1^a perilo

za gospode, dame, in otroke.

Klobuki

Čepice

i. t. d.

1754

Priporoča se modna trgovina
Peter Šterk
Ljubljana, Stari trg 18.

Najmoderneje

bluze,

jutranje

: obleke. :

Športne jope in čepice za dame in otroke.

Vse potrebščine za šivilje.
Postrežba solidna in točna.

Natečaj.

Ravnateljstvo bos. herc. zemaljske bolnice v Sarajevu sprejme v službo

bolničarke in bolničarje.

Kdor bi rad vstopil v tako službo naj se za nadaljna navodila obrne na ravnateljstvo te bolnice.

3074

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah
ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE

PRIMOŽA TRUBARJA

= USTANOVITELJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI =

Visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša kar jih imamo Slovenci.

Cena s pošto kron 3-20

NARODNA KNJIGARNA V LJUBLJANI, PRE-SERNOVA UL. ST. 7

Jadranska banka filijalka v Ljubljani

Centrala v Trstu. Filijalka v Dubrovniku, Kotoru, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku, Zadru.

:: Živahna zveza z Ameriko. ::

Delniška glavnica K 8.000.000.

Nakazila v Ameriko in akreditivi.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje (rente, zastavna pisma, delnice, srečke itd.) — Valute in devize. — Promese k vsem žrebanjem.

Sprejema vloge na hranilne knjižice ter na žiro in tekoči račun.

373

Obrestovanje od dne vložitve do dne dviga.

Rentni davek plača banka iz svojega.

Eskomptira: menice, devize in fakture. — Zavarovanje vredn. papirjev proti kurzni izgubi. — Revizija žrebanja srečk brezplačno. — Rembours-krediti. — Borzna naročila. — Inkaso.

Slovenci! Slovenke!

Prvega oktobra poteče 50 let, kar je prvi Sokol na slovenskem jugu razprostrl svoja junaška krila nad belo Ljubljano.

Odveč bi bilo poudarjati kakega pomena je Sokolstvo za naš mali slovenski narod, odveč bi bilo poudarjati, koliko da je v tej dobi slovensko Sokolstvo storilo za Slovenstvo. Zlasti v zadnjem desetletju se je Sokolstvo začelo močno razvijati, njegovo delo se množi, pa tudi čimdalje bolj pogloblja. Intenzivno notranje delo, kakor tudi zunanji nastopi, pa zahtevajo izdatnih gmotnih sredstev. Slovenski Sokolski Zvezi naraščajo od dne do dne večji stroški — od včlanjenih društev, ki jim člani večinoma niso premožni, pa ne more zahtevati takih organizacijskih prispevkov, da bi krili vse izdatke Zveze.

V bližnjem času nas čakajo velike naloge! Zlasti pa bosta zahtevala velikih sredstev III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani, prevažna ta prireditev ter mednarodna telovadna tekma v Parizu, kjer bo našim sokolskim borcem braniti sijajno mesto, pridobljeno na prejšnjih tekmah evropske mednarodne telovadne Zveze.

Slovenci! Slovenke! Prvič po preteku polstoletja se slovenski Sokol sam obrača do vas za posebne prispevke.

Dne 14. septembra 1913 priredi Slovenska Sokolska Zveza po vsem Slovenskem cvetlični dan. Segajte marljivo po cvetkah, ki jih bodo razpečavale slovenske Sokolice, žrtvujte, kolikor morete, da pripomorete Sokolu, laže vršiti prevažno nalogo sokolsko.

»Na zdar!«

Predsedstvo Slovenske Sokolske Zveze.

Srbija in rimsko-katoliška cerkev.

»Narodni Listy« prinašajo o razmerju med Srbijo in rimsko-katoliško cerkvijo sledeči članek.

Ze med prvo balkansko vojno je Avstro-Ogrska spravila na dan novo vprašanje, s katerim je hotela obema srbskima državam dati mnogo posla in ju, če le mogoče, razdvojiti. To vprašanje se je tikalo razmerja srbskih držav in rimsko-katoliške cerkve. Dr. Friedjung in Kania sta dolžila obe srbski državi, da rimskih katoličanov ne trpita in vse zahodno časopisje, ki se na tamošnje razmere ne spozna, je bilo preplavljeno z vestmi, da mora Avstro-Ogrska dobiti protektorat nad katoličani v Srbiji in Črni gori, da se lahko svobodno gibajo in ne trpe preganjanja zaradi vere. S tem namenom je bila aranžirana tudi, na ozemlju, ki je je priobila Črna gora, afera patra Palića, ki pa se je slabo obnesla; pater Palić je izgubil življenje, proti Črni gori in njenim organom pa ni bilo dobiti dokazov.

Takoj po drugi vojni sta obe srbski državi sami vzeli ureditev svojega razmerja napram rimsko-katoliški cerkvi v roke. To je dokaz, kako dobro sta spoznali svoj položaj. Novosadska »Zastava« je podala cel načrt te akcije, ki ga je dobila iz Belgrada.

Je tega 11 let, odkar se je grof Goluchowski, tedanji avstro-ogrski zunanji minister spomnil — takozvanega »fonda sv. Hieronima« v Rimu ter ga hotel uporabiti za propagando rimskega katoličanstva na Balkanu, da bi na ta način pomagal Avstro-Ogrski do vpliva. Umljivo je, da je Vatikan s tem načrtom soglašal ter izdelal akt, ki bi ga bil moral podpisati tudi italijanski kralj. Italijanski kralj pa se je upiral ta akt podpisati, vsled česar je ta načrt padel v vodo. Italijanska vlada je takrat naznanila papežu, če porabi ta fond za druge namene, kakor za kar je bil določen, da konfiscira italijanska vlada podporo iz državne blagajne.

Vsled tega je papež preklical svojo obljubo Goluchowskemu in določil, da je fond, ki je določen Hrvatim, dostopen vsem Jugoslovanom, ker morejo biti tudi oni, ki niso Hrvati, dobri katoličani. S tem je papeževa stolica obšla stališče italijanske vlade, toda načrt grofa Goluchowskega, da bi bil omogočen konkordat s Srbijo in s tem dan Avstro-Ogrski protektorat nad katoličani na Srbskem, se je popolnoma izjalovil.

Med tem je dobil katoliški knezoškof v Baru v Črni gori od papeža naslov »Primas Srbske«. S tem korakom je bil obnovljen rimski primat v srbskih zemljah in primas nima samo imenovati duhovnike, mar-

več tudi škofo. Poleg tega pa ima srbski primat tudi pravico odločanja glede slovenske božje službe, zaradi česar morajo Hrvati v vseh svojih deželah bojovati neprestano boje s papeževno stolico in z Dunajem.

Grof Goluchowski je tedaj doživel poraz.

Tedaj je ustanovil v Galiciji duhovnik Stojalowski stranko kmečkih socijalistov, ki je bila trn poljskim žlahčičem in avstrijski vladi. Stojalowskemu je njegov skofo povedal služiti božjo službo, on pa je šel v Bar in barski nadškofo Milinović ga je sprejel v svojo škofijo, mu vrnil pravico služiti božjo službo ter mu naročil, da naj se vrne v Galicijo kot misijonar. Knezoškof Milinović, goreč bojevnik za slovensko božjo službo, je porabil to priliko, da bi se dokumentiralo, da more barski knezoškof in primas Srbije kadarkoli hoče zapovedovati sebi podrejenim škofom, da store to, kar smatra on, da vede »ad majorem Dei gloriam«.

Z vsem tem je bilo razsojeno o ozemeljskem obsegu srbske rimsko-katoliške cerkve in slovanskega cerkvenega jezika.

Toda povejmo odkrito, za kaj gre. Avstro-Ogrska, načelen nasprotnik slovanskega jezika v božji službi katoliške cerkve, se je potegovala, da doseže protektorat nad katoličani v srbskih državah v poglavitnem iz tega nagiba, da bi na ta način v njih čisto narodno srbske zemlje tuja država vsilila tuje elemente. Knez Nikola skupaj s škofom Strossmayerjem in knezoškofom Milinovićem so pripomogli pravo slovanskega bogoslužnega jezika, v Avstro-Ogrski tlačenemu, do pravice. Vodstvo bojne rimske propagande v srbskih zemljah je bilo zlasti delokrog djakovskega škofa Strossmayerja. On sam je bil dober poznavalec slovanskega srca in balkanskih razmer in dober hrvaški narodnjak, zato je tudi pravilno spoznaval pomen slovanskega bogoslužnega jezika v katoliški cerkvi. Strossmayeru so očitali na Dunaju, da za propagando ne stori ničesar, toda on je pojasnil papežu Leonu XIII., da z latinskim jezikom na Balkanu sploh mogoče delati, in Leon XIII., prepričan po Strossmayerju, se je dogovoril s knezom Nikolajem glede ustanovitve primata v Baru. Dunaj pa, nemiren vsled Strossmayerjeve počasnosti, je stavil vse svoje upanje na fanatičnega sarajevskega knezoškofa Stadlerja. On naj bi delal in dela od tedaj katoliško propagando tako, da bi Slovani, v tem slučaju Srbi tudi nekoliko občutili, da ne služi samo načelom rimske cerkve, marveč tudi načelom avstrijskega Nemštva. (Da ta historična spojitve do sedaj ni prenehala, se je nedavno konstatiralo na shodu avstrijskih škofov v Lincu, kjer je bilo to načelo zopet proglašeno, ne da bi se bili proti temu upirali prisotni slovanski škofi.) Iz barskega primata si tedaj obe srbski državi, politično ojačeni po zmagah v obeh poslednjih vojnah, grade obrambo proti avstro-ogrskemu protektoratu, če bi se obnovili poskusi, ga doseči. Nasproti temu dokazujejo privilegiji, dani barskemu primatu s strani papeža, da pristojna srbskima državam pravica do zaščite nad katoličani s slovanskim bogoslužnim jezikom, in naj stanujejo ti tudi v kateri koli kronovini Avstro-Ogrske.

Dober tek

je dobra stvar!
Zanemarjaj je nikár!

Dober tek

imaš vsak dan, ako živiš

Zelodčni likér „FLORIAN“ je pripravljen tek in prebavo marsikomu, ki je zamán kupoval draga in neprijetna zdravila!

Naslov za naročila: „Florian“ Ljubljana.

Postavno varovano.

A. KUNST

Ljubljana

Zidovska ulica štev. 4.

Velika zaloga obuval

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

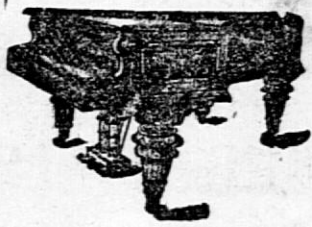
Vsakršna naročila se izvršujejo točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. — Pri zunanjih naročilih naj se blagovoli vzorce poslati. 40

Dobro blago se samo hvali!

G. F. JURÁSEK

lastnik zaloge prvovrstnih glasovirjev, pianin in harmonijev, zavod za vglasevanje ter popravila glasovirjev in vseh glasbil,

Ljubljana, Poljanska c. 13.

S 1. avgustom povečam in razširim svojo zalogo ter jo preselim iz 1. nadst. v prodajalne prostore v isti hiši. Prodajal bom tudi vse glasbene instrumente, ter vse potrebščine. Posojevalnina ter mesečni obroki. Najnižje cene. Ko je instrument izplačan, ne zahtevam obresti. — Iščimo realne tvrdke.

Dobro blago se samo hvali!

Josip Rojina

krojač prve vrste

se nahaja sedaj v lastni hiši

Franca Jožefa cesta 3.

konkurira z največjimi tvrdkami glede finega kroja in elegantne izvršitve.

Tvorniška zaloga najfinejših angl. in franc. specijaliteta blaga.

: Zavod za uniformiranje. :

Josip Stupica

jermenar in sedlar

v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.

Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših

konjskih oprav

krasno opremljene

kočije, druge vozove in najrazličnejšo vprežno opravo

katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge v sedlarsko obrt spadajoče potrebščine, že obrabljene vozove in konjske oprave.

Specialna trgovina

finih

ročnih del

TONI JAGER

v Ljubljani,

Zidovska ulica štev. 5.

Originalni

starokranjski vzorci

porabljeni v usnjati aplikaciji na blazinah, torbah in pasovih.

Kot specialiteta samo pri meni.

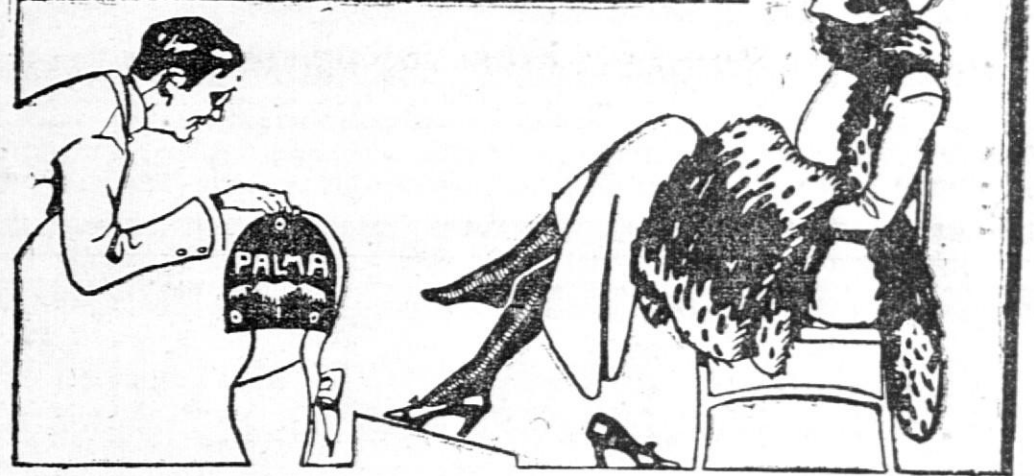
Dekliški penzionat Mladika

sprejme deklice od 6. ozir. 7. leta naprej ter jim nudi vestno vzgojo. Higijene razmere so izredno ugodne. Velik park obdaja poslopje, ki leži v najlepšem delu mesta proti tivolskem gozdu. Z penzionatom je združena petrazredna ljudska šola in kuharsko-gospodinski tečaj. — Vpisovanje učenk za ljudsko šolo bode

dne 15. septembra t. l. od 9.—12. ure dopoldne v šolskem poslopiju mestnega dekliskega liceja.

Za penzionat in kuharsko-gospodinski tečaj se vrši vpisovanje vsak dan pisмено ali ustmeno v društveni pisarni v Šubičevi ulici št. 9, kjer se tudi dobivajo natančnejša pojasnila.

PALMA

Prosim samo podpetnike PALMA! najtrdnjše od vseh!

Naznanilo in priporočilo.

Podpisana vlijudno naznanjam vsem svojim dosedanjim cenj. gostom in odjemalcem, da sem preselila svojo 3141

gostilničarsko obrt

iz Zg. Šiške pri Kamniti mizi v popolnoma urejene prostore Zg. Šiška 57.

Skrbela bom kot doslej za izborna pijača in dobro kuhinjo in za točno postrežbo ter se zahvaljujem vsem dosedanjim cenj. gostom, proseč jih še nadaljne naklonjenosti. — Za obilen obisk se priporoča z velespoštovanjem

Frančiška Mathian

doslej gostilničarka pri Kamniti mizi in odslej v Zg. Šiški 57.

Dijakom

se priporoča

konfekcijska trgovina

Maček & Ko.

Franca Jožefa cesta 3.

Sprejemajo se naročila po meri.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Šolske knjige

za vse šole

v najnovejših predpisanih izdajah ter

vse šolske potrebščine

v najboljši kakovosti priporoča po zmernih cenah

L. Schwentner

Ljubljana, Prešernova ulica 3 (poslopje „Mestne hranilnice“).

3140

J. C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
platna ter manufaktur-
:: nega blaga. ::

Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ulica.

POZOR: Ker izdelujejo enako se glaseče, ničvredne ponaredbe, zahtevajte torej izrecno **GOZDNI BISER** iz izdelovalnic gozdnega biserja, Brno-Hurovice.

Jabolčnica

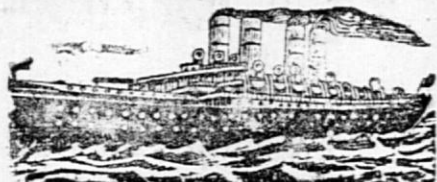
prav dobra domača

se nadomesti s naravnim sredstvom

Muskatin

Muskatin je zlahten naravni preparat za pripravo dobre domače pijače. Iz Muskatina narejena pijača, da moč, poži in krepi živce. Muskatin stane liter na 4 do 5 vin. Muskatin se pošilja vsak dan po pošti in železnici po povzetju. Muskatin se dobi samo v glavni zalogi **Ivan Andraschitz v Mariboru, Koroška ulica.** 2685

V Ameriko in Kanado

CUNARD LINE.

Pannonia iz Trsta dne 7. septembra 1913.
Carpathia iz Trsta dne 14. septembra 1913.
Ivernia iz Trsta dne 28. septembra 1913.
Iz Liverpoola:
Lusitania dne 13. septembra, 4. oktobra 1913.
Mauretania dne 30. avgusta, 20. septembra, 11. oktobra 1913.
Campania dne 6. septembra in 27. septembra 1913.
Carmania dne 9. septembra, 18. oktobra 1913.
Caronia dne 23. septembra, 25. oktobra 1913.

Pojasnila, vozne karte:

Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomškova ul. 25
Dunaj I., Kärntnerring 4, Trst, Via Ghega 8, pri vseh agenturah v deželnih glavnih mestih, vseh potovalnih pisarnah, pri tvrdki Thomas Cook & sin, pri vseh Lloydovih agenturah in agentih Dalmatie. — Cene: III. razred Trst-New York: za v Kanado potujoče K 120 za prostor, za v Združene države potujoče K 140 s pristojbino za osebo.

Mnogo milijonov
konzervnih steklenic
vkuhalnih aparatov

poceni domače konzerve.
Nova iznajdba: Dreyerjevi aparati za sadni sok „REX“.
Dobiva se povsod zadostnih trgovin „REX“, družba za konzervne steklenice
Homburg a. d. H.
Glavna zaloga: Dunaj VII., Neubaugasse 41. Tel. 33435
Nekaj prodajališč se še odda.

Triumph-
Štedilnike, peči,
trajnogoreče vlože
(za vžigat v lončene peči)

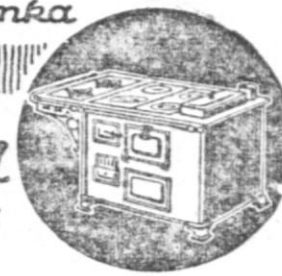
varstvena **TRIUMPH** znamka

ceniki zastoj!

Do tavnih nastolov se vsakemu naznani jo.

Triumph tovarna
Štedilnikov in peči z.z.o.z. Wels

Gorenje Avstrijsko.

C. kr. moško in žensko učiteljsko v Ljubljani.

Razglas.

- A. **Vpisovanje** v I. razred deške, oziroma dekliške vadnice in v otroški vrtec je v ponedeljek, dne 15. septembra, v II., III. in IV. razred obeh vadnic v torek, dne 16. sept. od 8. do 2. v dotičnih učnih sobah.
- B. **Zglasila** za pripravljalni tečaj na moškem učiteljskem se sprejemajo v ponedeljek, dne 15. septembra od 9. ure dalje.
- C. **V začetku** šolskega leta 1913/14 ne bo sprejemnega izpita za I. letnik moškega in ženskega učiteljskega.
- D. **Gojenci in gojenke**, ki so bili sprejeti meseca julija v I. letnik in dozdani gojenci in gojenke II., III. in IV. letnika naj se zglase v torek, dne 16. septembra in sicer gojenci ob 8. uri, gojenke ob 2. uri

3016

Ravnateljstvo.

Št. 17086.

Razpis.

3078

Za zgradbo železobetonskega mostu čez potok Reko, pri Kočevski Reki okr. Kočevje

na okroglo 8000 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen za posamezna proračunjena dela naj se predložijo

do 15. sept. t. l. ob 11. uri dopoldne podpisaneu deželnemu odboru.

Ponudbe, morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatene z napisom: „**Ponudba za prevzete gradbe železobetonskega mostu pri Kočevski Reki**“.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu (Turjaški trg št. 4.)

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 27. avgusta 1913.

Vsaka gostilna, sploh vsaka hiša,
: : ki mora kdaj streči gostom : :
potrebuje nujno bogato opremljeno strokovno knjigo
„Nauk o serviranju“.
ki stane v platno vezana K 5.—, po pošti K 5.50 in po povzetju K 5.70.
Pošilja se samo proti naprej nakazani naročnini ali po povzetju. Naroča se pri upravnštvu „Gostilničarskega Vestnika“ v Ljubljani.

2941

Najkrajša in najcenejša pot v Ameriko

z modernimi velikimi brzoparniki iz

Ljubljane čez Antwerpen v New-York

je proga

Red Star Line
Rdeča zvezda

Na naših parnikih Finland, Kroonland, Vaderland, Zeeland, Lapland in Samland, ki oskrbujejo vsak teden ob sobotah redne vožnje med Antwerpen in Novim Yorkom je snaznost, izborna hrana, ljudna postrežba in spalnice po novem urejene kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak iorek popoldne.

Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat čez Kanado v Severno Ameriko in je ta vožnja izdatno cenejša kakor na Novi York.

Pojasnila daje vladno potrjen zastopnik

Franc Dolenc
v Ljubljani,

Kolodvorska ulica odslej **stev. 35,**

od južnega kolodvora na desno poleg predilnice.

Stanje denarnih vlog na knj. in tek. račun 31. dec. 1912:

== **K 214,160.979.—.** ==

C. kr. priv.

Stanje denarnih vlog na hran. knjizice 30. julija 1913:

== **K 70,963.302.—.** ==

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Vogal Marijin trg-Sv. Petra cesta (v hiši „Assicurazioni Generali“).

Delniški kapital in rezerve 52,000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjizice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodernejši predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa zrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike. 1660

Brzjavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon šte. 41.

Peter Kozina & Ko.

tovarna čevljev v Tržiču, Gorenjsko

== najmodernejšje podjetje naše monarhije ==

Varstvena znamka.

2042

otvori meseca septembra

== lastno prodajalno v Ljubljani ==

na drobno **BREG 20** na debelo

== v Zoisovi hiši. ==

POZOR! Vile, stanovanjske hiše stav-
bne parcele v mestu kot v
okolici **se pod jako ugod-**
nimi pogoji prodajo.

Posredovalnica za nakup in prodajo:
Valentin Accetto
Kolodvorska ulica šteč. 8.

Usta-
novljeno
L. 1842. **Tovarna olinatih barv, laka in firneža** Telefon
številka 154.

BRATA EBERL
črkoslikarja, lakirarja, stavbna in pohišvena pleskarja.

Prodajalnica: Miklošičeva ulica št. 6. Ljubljana
nasproti hotela „Union“.

Delavnica: Igriška ulica šteč. 6. Električna sila.

POZOR! NA OBROKE! BERITE!
Prva, največja, najstarejša in najsposobnejša slovenska trdka in iz-
posojevalnica klavirjev in harmonijev na avstrijskem jugu. Velikanska
trgovina vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij.

ALFONZ BREZNIK
učitelj Glasbene matice in sodno zapriseženi strokovnjak o. kr. dež. sodnije

»Zvezda« nasproti Ljubljana, Kongresni trg št. 15 »Zvezda« nasproti
»nunske cerkve« »nunske cerkve«

Klavirji, pianini in harmoniji
najslavnejših svetovnih trdk
Bösendorfer, Rudolff (ne An-
ton) Steinhilber, (najboljši
: angleški sistem sedanosti), :
Höhl & Heitzmann (nepreko-
sljivi pianini z Lexovo mehaniko),
Bratje Stingl, Czapska, Laub &
Gloss (koncertni 7/4 okt. pianini)
in Hörstel (amer. harmonij od
90 K naprej), imam 10 jaz, njih
edini zastopnik za Kranjsko v
velikanski zalogi in izbiri (vedno 30 do 40 instrumentov).
Zato svarim pred nakupom event. falsifikatov ali navidezno
cenega bofelna zlasti, ker vsakdo kupi pri meni na obroke od K 15 naprej prvovrsten in-
strument goraj omenjenih najboljših trdk z resnično 10letno postavnoobvezno garancijo.
Tudi preigrani klavirji v zalogi. Zamena najugodnejša. Uglasevanje in popravila sol. in ceno.
Nobena druga trdka ne zamore nuditi tako cenega, ugodnega in zanesljivega nakupa že zategadelj,
ker goraj označene prve tovarne ne dajo svojih klavirjev na Kranjskem nikomur v zalogo kakor
edino meni in drugič pa zato, ker je ta kupčija moj postranski zaslužek in brez vsake režije

Idrija - Logatec, kolodvor. **Avtomobilna zveza** Idrija - Logatec, kolodvor.

Odhod iz Idrije:	Prihod v Logatec:	Odhod iz Logatca:	Prihod v Idrijo:
ob 6— zjutraj	ob 7:50 zjutraj	ob 8:30 zjutraj	ob 10:20 zjutraj
12— opoldan	1:40 popoldan	2:30 popoldan	4— popoldan
3:30 popoldan	5:10 popoldan	6:30 zvečer	8:15 zvečer

Cene z avtomobilnim umnibusom:

	I. razred	II. razred
Idrija - Logatec ali nasprotno	K 3—	K 2—
Idrija - Godovič	1:50	1—
Godovič - Hotedrška	1:50	1—
Hotedrška - Logatec	1:50	1—

Cene s kombiniranim avtomobilom

	I. razred	II. razred
Idrija - Logatec ali nasprotno	K 3—	K 2—
Idrija - Godovič	1:50	1—
Godovič - Hotedrška	1:50	1—
Hotedrška - Logatec	1:50	1—

Označena vožnja se vrši vsak delavnik, omnibus vozi vsak dan
opoldan, ob nedeljah in praznikih vozi le opoldan omnibus.

Točnost se po možnosti vzdržuje, vendar pa ne prevzamemo nobene odgovornosti za morebitno zamudo.

Valentin Lapajne v Idriji.

Najhitrejša in najsigurnejša vožnja v Ameriko

je z ekspresnimi cesar-
skimi brzoparniki:
„Kaiser Wilhelm II.“,
„Kaiser Wilhelm d. Gr.“,
„Kronprinz Wilhelm“, „Kronprinzessin Cecilie“, in z največjimi brzoparniki
„Prinz Friedrich Wilhelm“, „George Washington“, „Columbus“ itd.

Vožnja 5 do 6 dni!

Posebno opozarjam na novo vpeljene kajute (kabine). — III. razr. V teh je pro-
stora za 2—4 osebe, opremljene so čim najudobneje. Potniki dobivajo v posebnih
jedilnih dvorinah ob pogrnjenih mizah izborna hrana. Na razpolago imajo poleg
družabnih in kadilnih dvoran tudi posebni šetalni krov, kopelji itd. Na krovu
im igra vsak drugi dan godba. — Odhod potnikov iz Ljubljane vsak tork in
četrtak. — Potnik, ki kupi pri meni vozni list, dobi hrano in stanovanje v prista-
nišču brezplačno! — Edino veljavne vozne listke za te parnike, kakor tudi za vse
proge ameriških železnic pri

EDVARDU TAVČARJU v Ljubljani, Kolodvorska ulica 35
nasproti občeznane gostilne „pri Starem Tišlerju“.

Izdajanje voznih listov tudi za proge: Baltimore, Filadelfija, Galveston, Kanada,
Avstralija. — Zabavna potovanja v Italijo, Egipt, na severni rt itd.

Perje
za postelje in puh
priporoča po najnižjih cenah
EMIL KRAJEC
preje F. Hiti
Pred Skofijo šteč. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Največja zaloga navadnih do najfinjših
otroških vozičkov
in navadne do najfinjše

Žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Neznanim naročnikom se
pošilja s povzetjem.

Ustanovljeno 1845.

Parno barvarstvo
ter kemično čiščenje in
snaženje oblek.
Apretura sukna.

JOS. REICH

Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.
Sprejemališče
Selenburgova ulica št. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

AVG. AGNOLA
v Ljubljani, Dunajska cesta 21.

Velika zaloga
steklenine, porcela-
na, svetilk, zrcal,
šip, kozarcev, vrčkov
l. t. d.

Gostilniška in kavarnar-
ska namizna posoda
po najnižjih cenah.

Zdrave, rdečelične otroke
hočete imeti?

Potem jim dajte uživati izboljšano, aro-
matično ribje olje iz lekarne pri zlatem orlu.
Vsak otrok uživa z lahkoto to ribje
olje iz katerega je popolnoma odstranjen
zoperi duh in vonj. 1 steklenica K 1-80.

**Zoper kašelj, zasliže-
nost in prehlajenje**

je v tem času za otroke najboljše pre-
izkušn in mnogostransko priporočen
trpotčev sok. — 1 steklenica 1 krono.

Zaloga vseh tu- in inozemskih
specialitet ter preizkušenih do-
mačih zdravil.

Izborna toaletna sredstva „Ada“.
Vedno sveže gumijske specialitete

Oddajajo se tudi zdravila za
člane vseh bolniških blagajn.

Razpošilja se 2krat na dan na vse strani.

Pharm. Mag.
Josip Čižmár
lekarna pri zlatem orlu
Ljubljana, Jurčičev trg št. 2.

Lepe prsi dobe deklice in žene vsake starosti, ako
rabiyo moje najnovejše mazilo ali vodo
za prsi, rabi se samo na zunan, edino res-
nično učinkujoče sredstvo, zajamčeno ne-
škodljivo. Cena K 3, 5 in 8. Zraven spadajoče milo 60 vin.

Suhi dobe lepe, polne telesne oblike z mojo redilno moko
»Käthe«, zajamčeno neškodljivo, mnogo zahvalnih
pisem. Cena kartonu K 2-20 po povzetju. Od 4 kar-
tonov naprej pošt. prosto. — Pošiljajte poste re-
stante samo če se pošlje denar naprej. — Razpošilja ga

Käthe Menzel, Dunaj, poštni urad 59, poštni predal 5.
Pred rabo. Po rabi

NAZNANILO.

Podpisani oddam z zadnjim decembrom 1913. svojo na državni cest
v predmestju — dobro obiskano

trgovino z mešanim blagom

z vso opravo in dvoje skladišč pod zelo ugodnimi pogoji v najem.

Najemniku je na razpolago tudi blago, ako bi ga hotel po dnevn
ceni prevzeti, siljen k temu ni.

Obenem sprejemem gospodično s primerno kavcijo, staro okoli 30
let, ki je dobro izurjena trgovine z mešanim blagom, večja knjigodstva ima do
trgovine veselje in je zmožna jo sama voditi.

Istočasno sprejemem tudi gospodinj (Wirtschafterin) z isto staro-
stjo, primerno inteligentno, a delavno, dobro, varčno kuharico, izurjeno v pisavi,
ki bi obenem opravljala gostilniška dela in imela za njo odgovornost.

Matko Kobal, vinotrzec, Idrija.

Prvovrstna in najboljša

kolesa

sedanjosti.

Specialna trgovina s kolesi in deli
Ana Gorec, Ljubljana

Marije Terezije cesta šteč. 14 (Novi svet, nasproti Kolizeja).
Zahtevajte cenik. Rabljena kolesa od 25 K naprej. Izposojevanje koles.

Razpis.

Na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani

se prične pouk z dnem 17. sept. v naslednjih oddelkih:

- 1) Delovodska šola za mehanično tehnično (kovinske) obrte; 2) delo-
vodska šola za elektrotehniko; 3) motrska šola za mizar-
stvo; 4) strokovna šola za lesno in kamenno kiparstvo; 5)
ženska obrtna šola (za šivanje perila, za izdelovanje oblek in za
vezenje.)

Na novo vstopajoči učenci, ozir. učenke, se morajo zglasti v spremstvu starišev
ali njih namestnikov dne 15. ali 16. septembra zjutraj od 9.—12.
ure.

- 6) Stavbno obrtna šola (za zidarje, tesarje in kamnoseke) otvori pouk z dnem
4. novembra. Vpisovanje novih učencev se vrši zadnje tri dni meseca
oktobra.
- 7) Javna risarska in modelirska šola se prične v nedeljo, dne 5. oktobra
Vpisovanje vsako nedeljo, tudi med šolskim letom.
- 8) Specialni tečaji 1.) tečaj za strojezanstvo in strojno risanje, 2.) tečaj za
elektrotehniko, 3.) tečaj za opravnike pri parnih kotlih, trajajo od 1.
oktobra do 30. aprila, ozir. 31. januarja. Vpisovanje v te tečaje, ki se
vrše le pri zadostni udeležbi, je zadnje tri dni meseca septembra.

Podrobna pojasnila stoji na črni deski zavoda; dobe se pa tudi vsak čas pri
podpisnemu ravnateljstvu.

Ravnateljstvo c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani,
dne 26. avgusta 1913.

Brizgalnice

cevi, telovadno orodje in avtomobile

kupujte samo pri

R. S. Smekal, Zagreb

katera trdka se zdaj glasi: 2093

Središčna prodaja ognjegasnih brizgalnic in potrebščin,
telovadn. orodja in avtomobilov d. s. o. j. Praga-Smichov
R. A. Smekal. V. I. Stratilek. V. K. Smakal.

Opozarjamo

da v zadnjem času razpošiljajo različne nemške trdke po svojem za-
stopniku v Zagrebu na gasilna društva nemške cenike in ponujajo
svoje blago. — Ne podpirajte jih, ker imate svojo slovensko trdtko.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

prilaga svoj priznani izvrsten **Portland-cement** v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in podorne trdote daleč nadkrijujoči dobroti kakor tudi svoje priznani izvrstno apno.

Priporočila in izpričevala

2307

raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

Anton Presker

krojač

Ljubljana, Sv. Petra c. 16

priporoča svojo

veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, jopic in plaščev za gospe, nepremočljivih havelokov itd. itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Vsak dan svež

sladoled

in

ledena kava

se dobi

v slaščičarni
J. ZALAZNIK
Stari trg št. 21.

G. Čadež

v Ljubljani

Mestni trg št. 14

poleg Urbančeve manuf. trgovine

priporoča

klobuke

slamnike

čepice, razno moško perilo,

kravate, ovrtnike itd. itd.

Blago imam solidno, cene zmerne. Postrežem točno.

L. MIKUSCH

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo veliko izbor

dežnikov in solnčnikov.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Hotel Lloyd.

Restavracijo in najlepši gostilniški vrt

priporoča slavnemu občinstvu

2106

KAROL TAUZES, hotelir na Sv. Petra cesti št. 7.

Gospice za pouk v kuhanju se vedno sprejemajo.

Kralj. češka

2300

gospodarska akademija v Taboru.

Zavod z visokošolsko uredbo.

Studij traja 4 semestre, fakultativno 6 semestrov.

Studijsko leto se začne v oktobru. Kot redni slušatelji se sprejemajo maturanti gimnazij, realk in srednjih gospodarskih šol;

Kot izvanredni oni, ki imajo najmanj 16 let in potrebno predizobrazbo, da se morejo z uspehom posvetiti študiju vse učne tvarine ali le nekaterih predmetov.

Redni slušatelji delajo izkušnje iz posameznih predmetov (semestralne)

in fakultativne izkušnje, diplomne; izvanredni morejo delati samo kolokvija.

Redni slušatelji imajo pravico, da odlože vojaško prez. službo.

Prošnje za sprejem izrednih slušateljev se sprejemajo do 1. oktobra, priglasi rednih do prvih dni v oktobru.

Priglasje sprejema, informacije daje in prospekte pošilja zastonj sekretariat akademije v Taboru.

Peter Lassnik

najstarejša in najsolidnejša trgovina v Ljubljani

priporoča svojo

3019

vedno svežo zalogo špecerijskega blaga ter raznovrstne vedno sveže mineralne vode.

Najnižje cene, točna ter strogo solidna postrežba!

Peter Lassnik, Ljubljana, Marijin trg — Wolfova ulica.

Najnižje cene.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

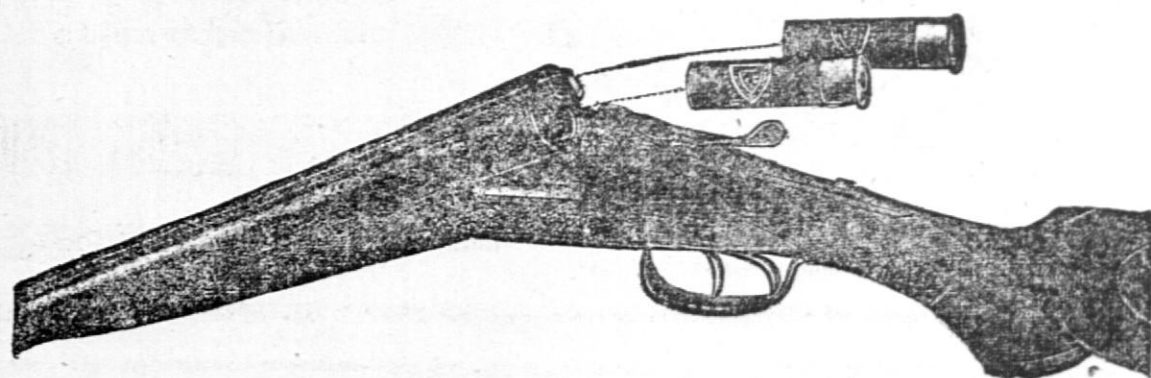
Ljubljana, Kongresni trg št. 12.

232

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmet žimnati modroci, otroški vozički itd.

Najsolidnejše blago.

Ljubljana

Fr. Ševčik

Zidovska ul. 7.

puškar

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih

63

pušk in samokresov

lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno priporočam lahke trocevke in puške Bock s Kruppovimi cevmi za brezdimni smodnik. — Priporočam tudi

veliko zalogo vseh lovskih potrebščin

po najnižjih cenah.

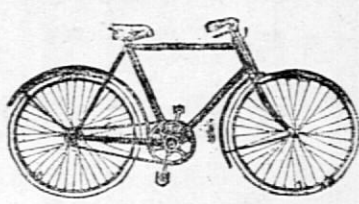
Popravila in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo. Cenovniki na zahtevanje zastonj in poštne prosto.

Ivan Jax & sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

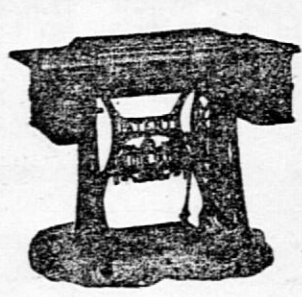
vozniških koles

Šivalni stroji
za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za
vezenje v hiši.

Pisalni stroji
„ADLER“,
pletalni stroji
vseh velikosti.

C. kr. priv. zavarovalna družba.

C. kr. priv. zavarov. družba za življenje.

„Avstrijski Feniks“ na Dunaju.

Vplačana delniška glavica K 8.000.000.

Delniška glavica. K 6.000.000

Družba zavaruje:

- proti škodam vsled ognja, strele in parne ali plinov razstrelbe, kakor tudi proti škodam vsled gašenja, podiranja poslopj in proti škodam vsled odnašanja premičnih stvari, nadalje proti požarnim škodam živine, zalogo vsakovrstnega blaga, kmetijsko orodje, pridolke itd.;
- proti požarnim škodam poljske pridelke in klajo v poslopih in kopicah;
- proti škodam vsled slučajnega ubitja zrcalnega stekla;
- raznovrstno blago proti škodam, nastalim pri prevažanju po suhem in po vodi;
- proti škodam vsled tatinskega vloma in vsled tatvine iz zaprtih in odprtih prostorov;
- proti vsakovrstnim telesnim nezgodam, nadalje sprejema jamstvena zavarovanja obrtnih podjetij, občin, lekarnarjev, hišnih posestnikov, voznikov, lovcev itd.

Stanje zavarovanih svot . . . K 230.000.000
Premijske rezerve 60.000.000
Letni dohodki na premijah . . . 12.000.000

Družba zavaruje na človeško življenje po najraznovrstnejših kombinacijah, kakor:

- za slučaj smrti: da je glavica plačljiva takoj po zavarovanju smrti na njega zaostale ali kako drugo določeno osebo;
- za slučaj smrti in mešana zavarovanja z oprostitvijo plačila zavarovalnine, oziroma s priznanjem dosmrtnih rente ob nastali onemoglosti, nadalje sprejema
- zavarovanja za doživljenje, preskrbljenost za starost, zavarovanja otroških dot. plačljivo pri dosegu določene starosti na zavarovance samega;
- zavarovanje dosmrtnih rent, za preskrbo vdov in vzgojinskih rent po najnižjih premijah in pod najugodnejšimi pogoji, kakor nezavrnjenost in nezapadlost police, jamstvo tudi za slučaj vojske brez posebne premijske doklade itd

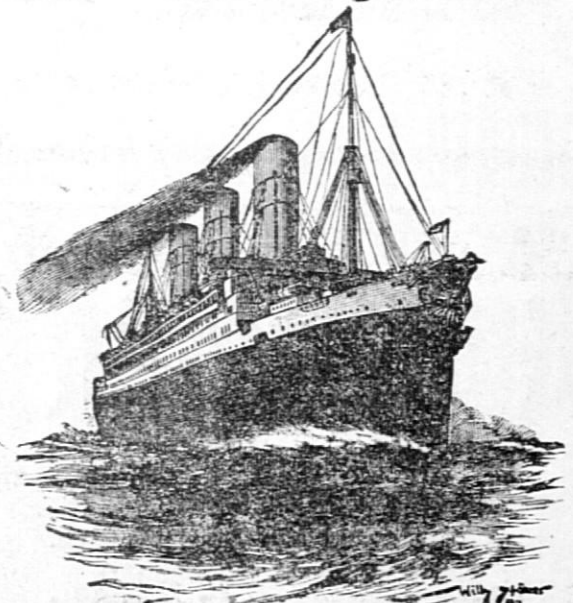
Natančnejša pojasnila daje radovoljno

Generalni zastop v Ljubljani

Sodnijska ulica številka 1.

Potniki v Ameriko!

ki so previdni, se vozijo dandanes samo z najnovejšimi parniki „Velikani“ preko Hamburga.

Največji parnik na svetu je

„Imperator“.

Dolg je 920 čevljev (280 metrov), nosi 50.000 ton ter je prva ladja na 4 vijake, dočim so bili dosedaj največji in najhitrejši parniki samo na 2 vijake. „Imperator“ je široko morje preplul v 20 dneh trikrat ter se je moral pri tem še v Hamburgu in v New Yorku z izkladanjem in nakladanjem po poldrug dan muditi.

Morska vožnja v 6 do 6 1/2 dneh se popolnoma jamci.

O prvi vožnji „Imperatorja“ piše „Glas Naroda“ iz New-Yorka: „Imperator“ je višek moderne tehnike. Popotanje strojev se čisto nič ne sliši. Ladja pluje tako mirno, da človek skoraj ne ve, da je na vodi ter se niti malo ne da primerjati z drugimi morskimi velikani. Približno tako so urejeni tudi drugi „Velikani“ Hamburg-Amerika linije. Vsi imajo v III. razredu sobe z 2, 4, ali k večjemu s 6 posteljami. Hrana je obilna in dobra. Taki „Velikani“ so poleg „Imperatorja“: „Kaiserin Augusta“ (25.000 ton), „Amerika“ (24.000 ton), „Cleveland“ in „Cincinnati“ (po 20.000

ton) itd. Važno! Vsak potnik dobi pri meni pismeno garancijo, da je prost vseh stroškov za hrano in stanovanje, kakor hitro se pripeleje v Hamburg. — Vsakojaka pojasnila daje brezplačno.

FR. SEUNIG,

Ljubljana, Kolodvorska ulica, velika številka 23.

Luserjev obliž za turiste.

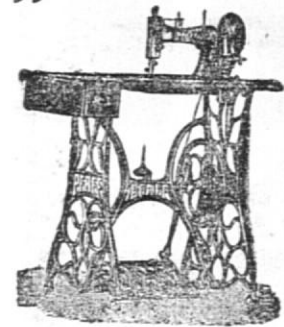
Zahtevajte pri nakupu vedno izrecno Luserjev obliž za turiste po K 120 najboljši in najzanesljivejši sredstvo proti kurjim ušesom in žuljem. Dobiva se po vseh lekarnah. Glavna zaloga L. Schwenk, lekarna, Dunaj, Meidling. — Premnoge ponaredbe, ki nikdar ne dosežejo Luserjeve originalne znamke, dokazujejo izborna kakovost Luserjevega obliža za turiste. — Pozor pred ponaredbami!

Obleke po meri B. Götzl Ljubljana

najnovejše oblike pri:

Mestni trg 19 — Stari trg 8.

„PFAFF“ Pozor!

Kdor si želi kupiti v resnici dober šivalni stroj, naj kupi samo pravi

PFAFFOV STROJ

ki nosi na glavi in stojalu ime „Pfafl“ in se zanj 10 let jamči.

Velika zaloga koles

kakor Waffenrad, Puch, solidno ljudsko kolo Kosmos in Ilirija kakor tudi vsi posamezni deli in popravila po najnižji ceni pri trdki:

Franc Tschinkel, Kočevje št. 240.

Cenik brezplačno in poštne prosto.

Cenik brezplačno in poštne prosto.

Odvetnik

Dr. Janko Šavnik

je otvoril svojo pisarno

v Trstu

Nova ulica št. 11/I.

3962

Samo 5 dni! z brzoparniki francoske družbe.

Najkrajša vožnja iz

Havre v New York.

Veljavne vozne liste (šifkarte) za vse razrede dobiš edino pri 3439

Ed. Šmarda

oblastveno potrjena po-

tovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta 18

v hiši Kmetke posojilnice,

nasproti gostilni pri „Figovcu“.

Vozne listke iz Amerike

v staro domovino po naj-

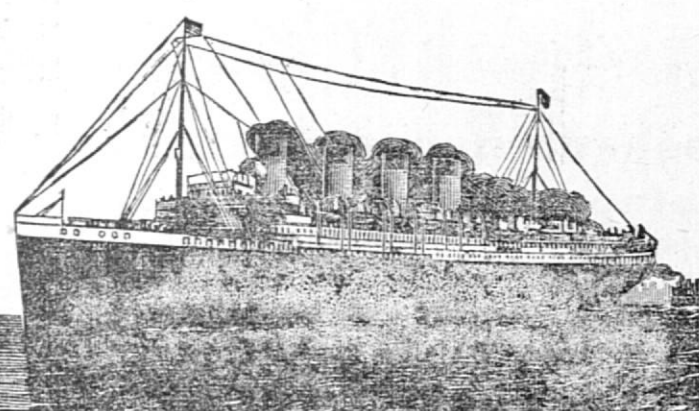
nižji ceni. Izdaja vozne

listke po vseh železnicah

za prirejanje zabavnih in

romarskih viakov. Vsa po-

jasnila istotam brezplačno

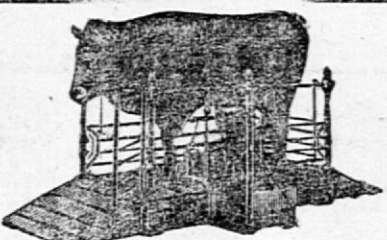
Kontoristinija

nemškega in slovenskega jezika zmožna in večja stenografije kakor tudi pisal-

nega stroja, 3120

se takoj sprejme.

Ponudbe na upravnishvo »Slovenskega Naroda« pod »Zanesljiva 720/3120«.

Prva slovenska izdelovalnica mo-

stnih, živinskih in drugih tehnic

za trgovino in obrt, stavbeno in

umetno ključavničarstvo

Iv. Rebek

Celje, Poljska ul. št. 14, priporoča

svoje tehnice. Ceniki na razpo-

go brezplačno in franko.

Millijoni rabijo proti

kašlju

hripavosti, kataru in zasle-

zenju, krčnemu in oslovsko-

mu kašlju, nego slastne

Kaiserjeve

prsne karamele

s „tremi jolkami“

6050 not. poverjenih

izpričeval od

zdravnikov in

zasebnikov za-

jamčuje gotov uspeh. Izredno prijetni

in slastni bonboni. 1562

Zavitek 20 in 40 vin, škatlja

60 v. Prodaja jih v Ljubljani:

Ubald pl. Trnkoczy, lekarna. Rih. Sušnik, le-

lekarna. Dr. G. Piccoli, lekarna. Deželna le-

lekarna. Mr. Ph. And. Bohinc, lekarna pri kroni.

Mr. Ph. Jos. Cizmar, lekarna. Ant. Kanc, dro-

gerija. B. Cvancara, drogerija „Adria“.

Daniel Pire, lekarna Idrja. J. Bergmann, le-

lekarna. Novo mesto. C. Andrijaščič, lekarna.

Novo mesto. Jur. Hus, lekarna pri Mar. P. Vi-

pava. Mi an Wacha, lekarna. Metlika. A. Ro-

blek, lekarna. Radovljica. Hinko Brili, le-

lekarna. Litija. Karel Šavnik, lekarna pri Sv.

Trojici. Kranj. Fr. Baccarich, lek. Postojna.

Jos. Močnik, lekarna. Kamnik. E. Burdych,

lekarna v Sk. Loki. Mg. Ph. B. Lavicka, lekarna,

Tržič. Ph. Mr. E. Koželj, lekarna. Jesenice.

V. Arko, trgovec. Senožeča. Jos. Radolf, drog.

Litija. J. Kandušar, trg Mengeš. Jos. Ancik, le-

lekarna v Ribnici. T. R. Hočevcar, lek. na Vrhniki

Od dobrega najboljši je še vedno izvirni

Singerjev šivalni stroj

Dobi se samo v naših pro-

dajalnah s ta-

kim izveskom

in s to var-

stveno znamko

THE SINGER MANUFACTURING CO.

Ljubljana, Sv. Petra c. 4, Novo mesto, hiša lekarja Bergman, Kranj, Glavni trg 119 in Kočevje, Glavni trg 79 ali pa po naših potnikih.

Brez konkurence!

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam najbolj priležni, lični in najboljše kakovosti. Naprodaj samo pri

JULIJU STOR, Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

Goysserski čevlji za turiste, higijenični čevlji za otroke in Lawn-tenis-čevlji.

K 12.50—16.50.

Mestni deklški licej.

Vpisovanje za deklice, ki hočejo vstopiti v I. razred ali na novo v kak višji razred bode

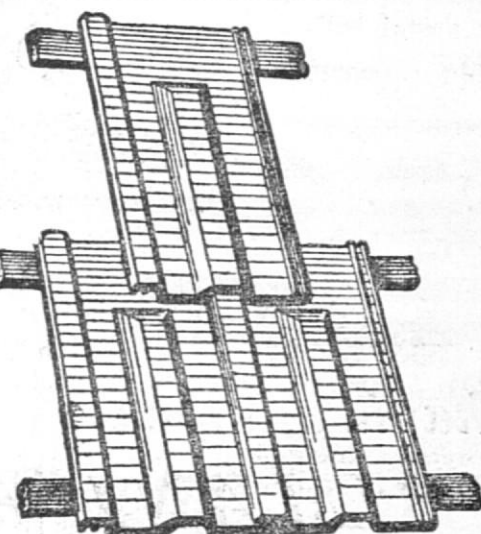
v torek, dne 16. septembra od 9.—11. ure dopoldne.

Oglasiti se je v spremstvu roditeljev njih namestnikov s krstnim ali rojstnim listom in z zadnim šolskim izpričevalom.

Sprejemni izpiti bodo dne 17. septembra ob 8. uri.

Natančneje v zavodu na črni deski.

Ravnateljstvo.

Fr. Mally & dr. tovarna opeke v Sr. Gameljnih

pisarna v Ljubljani, na Resljevi cesti št. 2

priporoča zarezo strešno, navadno strešno in strojno zidno opeko v vsaki množini in najboljši kakovosti.

Vzorci brezplačno.

1218

Sprejema zastopnike.

Kmetisa posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 800.000.

4 3/4 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena leta 1881.

Domače podjetje!

3147

Domače podjetje!

Janko Češnik

Lingarjeva ulica — Ljubljana — Stritarjeva ulica

Priporoča slavn. občinstvu pri nakupovanju jesenskih in zimskih potrebščin tudi svojo lepo izbiro najnovejšega

modnega blaga za ženske in moške obleke.

Velika zaloga modnih pletov, šerp, rut itd.

Vzorci na ogled pošiljam po pošti brezplačno. — Cene nizke. — Postrežba strogo solidna.

Za njive in travnike, za sadje, zelenjad, za žito, vinograd, moraš žlindra pričati.

Tomasova žlindra

zvezdne

znamke

je priznано najboljši in po ceni fosfornatokislo gnojilo za jesensko setev.

Gotov učinek! — Bogat donese! 2885

Pozor! Tomažova žlindra zvezdne znamke se prodaja le v plom-biranih, z zvezdo zaznamovanih vrečah. Za vsebino fos-forove kisline, ki je na vrečah označena, se da popolno jamstvo.

Zalogo zvezdne znamke Peter Majdič v Celju. Naročila na debelo in ima veletrgovina »Merkur« drobno se takoj izvrše.

Franc Furlan

naslednik Faschingove vdove

ključavničarstvo

in

zaloga štedilnikov

se nahaja:

535

Šmbrožev trg šte. 9.

Angleške kostume

različne toalete

priporoča in izvršuje

damski modni atelje

Josipina Šetinc-Bersin

Ljubljana, Kongresni trg 6.

Naročila z dežele se točno izvršujejo.

2120

PATENTE

vseh dežela izposluje inženir

94

M. GELBHAUS, oblastveno avtor. in zapriženi patentni odvetnik na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

Keil^{ov} lak

najboljši plesk za mehka tla.

Keil-ova bela glazura za umivalne mize	90 v
Keil-ova voščena pasta za parkete	90
Keil-ov lak za pozlatenje okvirov	40
Keil-ov lak za slamnike v vseh barvah	40
Keil-ova pasta za čevlje	30

3059 Dobiva se vedno pri Leskovici & Medenu v Ljubljani.

Kranj: Franc Dolenz. ::	Idrija: Valentin Lapajne.	Novo mesto: Ivan Picek.
Radovljica: Oton Homan.	Zagorje: R. E. Michelčič.	Kočevje: Franc Loy. ::
Kamnik: I. Petek		Črnomelj: Anton Zorc.

Ivan Bizovičar

umetni in trgovski vrtnar

Ljubljana, Kolezijska ulica št. 16

priporoča slavnemu občinstvu svoje bogato opremljeno vrtnarstvo, kakor tudi okusno :: izdelane vence, šopke in trakove. ::

Dalje ima na razpolago :: za izposojevanje :: ob mrtvaških odrih drevesne cvetlice, kakor tudi najti-nejše dekoracijske cvetlice za dvorane :: in balkone. ::

Imam tudi vsakovrstne sadike do najzlahtnejših cvetic in zelenjadi. Sprejemam tudi naročila za na deželo. Vsa naročila se izvršujejo :: točno in solidno. :: Brzjavke: I. Bizovičar, :: vrtnar, Ljubljana. ::

Ljubljana, Marije Ter. cesta št. 11 : (Kolizej). :

Fr. Kapus

Ljubljana, Marije Ter. cesta št. 11 : (Kolizej). :

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Zaloga spalnih ter jedilnih sob

:: v različnih najnovejših slogih. ::

Vsakovrstno drugo pohištvo.

Priznано solidno blago ter najnižje cene.

Zajamčeno trpežni izdelki.

Otomane, divani in žimnice

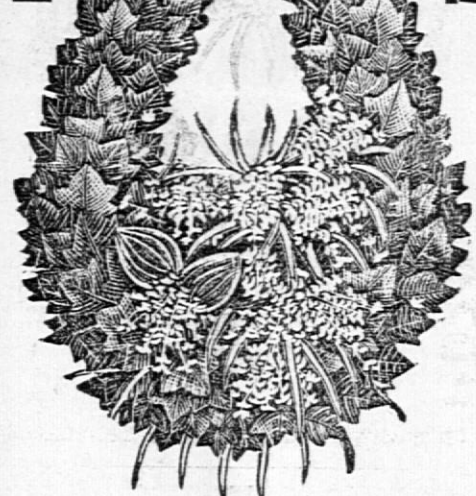
različne kakovosti.

Velika izbira 3403

otroških vozičkov,

vsakovrstnih slik, ogledal itd.

POZORI!

POZORI!

Cvetlični salon Viktor Bajt

Selenburgova ul. 6, zraven glavne pošte.

Sopki, venci s trakovi in napisi se izdelujejo po najnižjih cenah. Delo okusno vezano. Velika zaloga krasnih suhih vencev.

Priporoča se z odličnim spoštovanjem

Viktor Bajt.

Brzjavi: Bajt, cvetlični salon, Ljubljana.

Perilo za gospodinjstvo v zalogi.

Izdelovanje nevestinskih oprem.

Perilo za deteta v zalogi.

Ustanovljeno 1870.

Moško, damsko in otroško**perilo**

lastnega izdelka

daleč znano zaradi izbornega kroja, točnega dela, zmernih cen

priporoča

C. J. HAMANN

dobavitelj perila ces. in kralj. Visokosti, častniških uniformiranj, zavodov, samostanov i. t. d. v

LJUBLJANI.

Perilo po meri se izgotavlja najhitreje.

Istotam prva kranjska

pralnica in likalnica

moškega perila.

Motorni obrat.

Največje varovanje perila.

Najnovejši stroji.

Perilo se na način prve dunajske čistilnice zlika brezhibno kakor novo in se vse do srede poslano perilo zgotovi v soboto tistega tedna.

Ob čistilnem zaslužku K 6— se perilo pošlje franco nazaj in že ob zaslužku K 12— se vrnejo tudi stroški za sem, da stranke ne teže nobeni poštni izdatki.

Priznано najpoštenejša postrežba.

Posteljno perje, puh in kapok.

Dr. Gustav Jägerovo volneno perilo. :: Perilo TETRA.

Koparno perilo :: Dr. Lehmann zdravstveno perilo.

Sopki prebrati.

Perilo prebrati.

Največja slovenska hranilnica!

Največja slovenska hranilnica!

„MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA“ V LJUBLJANI

v lastni hiši, Prešernova ulica šte. 3

je imela koncem leta 1912 660 milijonov kron denarnega prometa, 42 milijonov kron vlog in 1 milijon 300 tisoč kron rezervnega zaklada. — Sprejema vloge vsak delavnik. — Sprejema tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov.

Vloženi denar obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka.

Pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu, da se tudi obrestujejo. Hranilnica je pupilarno varna. V njo vlagajo c. kr. sodišča in jerobi denar mladoletnih otrok in varovancev, župnišča cerkven, občine pa občinski denar. Hranilnica stoji pod javno kontrolo in nadzorstvom c. kr. deželne vlade. Izključena je torej vsaka izguba vložnega denarja in to tudi za časa vojske, ker ima hranilnica denar razporejen na zemljišča. — Hranilnica posoja na zemljišča in poslopja proti $5\frac{1}{4}\%$ obrestim in najmanj $\frac{3}{4}\%$ amortizacije.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. — Posoja tudi na menice in vrednostne papirje.